

EEN HOLLANDSCHE JONGEN

door

GH. KRIENEN

UTRECHT A.W. BRUNA & Z.^{rn}

EEN HOLLANDSCHE JONGEN.

EEN HOLLANDSCHE JONGEN

(HAAGSCH JONGENSBOEK)

— DOOR —

CH. KRIENEN.

MET PLATEN VAN O. GEERLING.

UTRECHT — A. W. BRUNA & ZON.

HOOFDSTUK I.

Op de speelplaats van een der scholen, dicht bij de Regentesselaan in den Haag, stond een troepje jongens van de „hoogste”, in druk geredeneer.

„Hij praat van zwemmen. Ga nou ; je kunt hoogstens poelen, zoo, flap, net als een hond.”

Dat was tegen den kleinen, dikken Piet Kerkhoven, en die 't zei, was Flip Wagenaar.

Doch Piet, die, al was hij klein, zijn mond tot zijn beschikking had, snauwde terug : „'t Is ook 't eenige, behalve wat teekenen, wat jij goed kunt, lángpoot.”

Dat gold Flips lange beenen, waarmee ie, volgens getuigenis der jongens, eens een ooievaar den doodschrik op het lijf had gejaagd.

„Kts ! Langpoot,” hitsten een paar jongens.

Doch Flip Wagenaar keek boven op Piet neer

en zei: „Ja, ik ga daar vechten tegen zoo'n kleinen kabouter, die nauwelijks zoo lang is als mijn beenen.”

Dat was voor Piet een te groote beleediging. Daarom bukte hij zich, greep de lange stelt-beenen van Flip beet, trok er aan, de lange dingen schoten in de hoogte, en Flip lag.

Toen de kleine dikke Piet boven op hem.

„Hoera!” riepen de jongens, „daar ligt heer Langbeen.”

Doch Flip wist zich overeind te werken en toen hij weer stond, met de angst en de woede in zijn trillende beenen, zeiden de jongens: „Kts, heer Ooievaar, vlieg hem aan!”

Doch Flip bleef staan.

„Hij durft niet,” riepen de jongens.

„Zeg!” liet eensklaps de stem van Wouter Wegerif zich hooren, „hits ze nou niet op. Als de bovenmeester ziet, dat er gevochten wordt, moeten we vanmiddag nablijven en kunnen we niet gaan zwemmen.”

„De bovenmeester,” smaalde Flip, „de bovenmeester kan voor mijn part . . .” maar hij zweeg plotseling en nam zijn pet af, want hij zag den bovenmeester in zijn nabijheid.

„Dag, bovenmeester,” zei hij.

Dat huichelachtig en laf gedoe was wel geschikt om de jongens met hevigen afkeer te vervullen.

„Flauwe, flauwe, flauwe kerel,” beet Wouter Wegerif hem toe, „wat een vent ben jij! Dag bovenmeester, zegt hij en hij neemt zijn petje netjes af. Wat een vent!”

„Jij durft zeker wel te vechten, als de bovenmeester 't ziet,” smaalde Flip terug.

Doch Wouter antwoordde: „Neen, dat durf ik niet, maar ik zeg ook niet met praats: „Laat de bovenmeester voor mijn part...., en neem dan op 't zelfde oogenblik mijn pet af.”

Hier staakte het twistgesprek, want de tweeuurs bel luidde, die de kinderen naar binnen riep.

't Was drukkend warm dien middag. De ramen van 't lokaal stonden wijd open, maar geen verfrisschende koelte wuifde naar binnen. Slap hingen de bladeren der lindeboomen voor 't raam neer, vaal-grijs van het stof.

Meester hing op de stoel voor de klasse, en hield den zakdoek in zijn op de knieën saamgevouwen handen en zei niets.

't Was drie uur geworden. De jongens en

meisjes hadden ieder een bibliotheekboek voor zich. Ze mochten lezen.

Wouter had een vervelend boek, een erg saai boek, van allemaal zoete, brave kindertjes, die akelig waren van lievigheid. 't Was een vervelend boek, even vervelend als al die kinderen.

En Wouter liet zijn hoofd over het boek hangen, knipte met de oogen, deed ze na een minuut weer open, dan weer toe, weer open en weer toe, net zoo lang, tot hij geen lieve kindertjes meer zag en geen meester en geen stoffige kastanje-boomen.

Wouter sliep.

Doch zijn werkzame geest sliep niet, maar zocht verstrooiing en bezigheid in den slaap door — te droomen.

Wouter zat op een bank in 't Haagsche bosch. Daar hoorde hij plotseling boven zich een vreemd geluid als den wiekslag van groote reuzenvleugels en opkijkende, zag hij een ooievaar, grooter dan een reclamezuil op de pleinen en langs de straten.

Vlak voor hem daalde het wonderbeest neer en bleef staan op zijn twee meter lange stelten.

„Ken je mij?” vroeg het beest.

En toen Wouter opzag om het beest goed in de

oogen te zien, zag hij het beenige gezicht van Flip Wagenaar, die hem spottend en uitdagend aanzag.

„Ik kom om jou mee te nemen,” zei de vogel, „jij bent Wouter Wegerif uit de Van Bijlandtstraat. Ik ken jou wel.”

En het reuzendier sperde wijd zijn bek open en hapte naar Wouter.

Doch deze, niettegenstaande het verschrikkelijk gedrocht hem met angst vervulde, balde zijn vuist, sloeg bons! boven op den gebogen kop van den ooievaar en toen....

„Wouter, Wouter! Wat voer jij uit?”

’t Was de stem van meester.

De kinderen schaterden.

„Wouter, wat doe je!”

Wouter schrikte, wreef zijn oogen uit en zei, nog slaapdrongen: „Ik sliep meester en.... en, waar is Flip Wagenaar?”

„Daar,” zei meester droog, „moet je hem spreken?”

„Ik heb hem daar net gesproken in ’t Haagsche Bosch,” antwoordde Wouter. „Hij was zoo groot als de reclamezuil op de Regentesselaan. En zijn bek....”

„Hei, hei, hei, Wouter, z’n bek.”

„Nou ja, meester,” riep Wouter, over 't lachen van de kinderen heen, „maar hij was een heusche ooievaar !”

„Wouter !” riep meester streng, die begreep, dat de schooltucht hier danig met voeten werd getreden.

„Ik droomde het maar, meester,” riep Wouter vergoelijkend, en — en nou wou hij me bijten . . . . hi hi hi hi . . . . en toen hij zijn grooten bek open zette, gaf ik hem — Wouter kon van 't lachen haast niet meer vertellen --- gaf ik hem een tik op zijn kop.”

De jongens en meisjes schaterden, meester glimlachte.

„Nou moet je maar niet boos worden, Flip,” zei hij, ziende dat Flip een kleur kreeg van woede, „'t was immers maar een droom.”

En hij glimlachte toen in zijn groote bruine snor en zei : „Nou — ga maar verder met lezen en slaap niet weer in, Wouter.”

't Was vier uur. Gelukkig voor meester en gelukkig voor de kinderen.

„Om half vijf present !” riep Wouter den jongens toe, die zich naar links en rechts verwijderden. Jullie weet, op 't Regentesseplein.”

De jongens draafden naar huis.

„Moeder,” zei Wouter, toen hij de deur instapte „ik zal wel eten als ik terugkom. Wij gaan zwemmen.”

„Zoo,” antwoordde moeder, „wees maar voorzichtig.

„O, moeder, geen nood, hoor. Waar is zusje?”

„Die slaapt,” zei Moeder, „en maak haar alsjeblieft niet wakker, want ik ben druk aan de wasch. Loop dus wat zachtjes.”

Nu, dat behoefde Wouter geen twee maal gezegd te worden, want, als 't kleine ding soms wakker werd en moeder droeg hem op haar weer in slaap te maken....

„Ik ga, moeder.”

„Dag, Wou, verdrink maar niet.”

Weg was Wouter, en toen de klok op de Regentessekerk pas kwart over vier wees, stond hij daar al in afwachting van de vrienden, die om half vijf present moesten wezen.

Wouter telde de minuten, terwijl hij zat op de bank op 't plein en de electrische trams telde, die in twee richtingen, suizend en gonzend langs hem heen bengelden.

De jongens waren present, ook Flip Wagenaar,

en fluitend en zingend trok het troepje de Regentesselaan over en toen den Kranenburgerweg op, die langs het Ververschingskanaal naar zee leidt. Om vijf uur stonden ze op 't strand. Voor hen lag de zee, kalm en vredig nu, in rustige deining.

„Wat is 't ie weer lui!” zei Wouter. *

„Nou, net goed,” antwoordde Piet Kerkhoven. „Als die golven zoo slaan, kun je je haast niet op de beenen houden.”

„In elk geval hebben we hier geen last, zooals in het Volksbad, van die vervelende badkerels,” zei Flip. „Als je daar wat ver gaat, staan ze maar te schreeuwen.... 'k Schouw je waar, 'k schouw je waar.”

„Nou,” ze hebben eigenlijk gelijk,” zei Wouter „Je weet toch wel, dat er in 't Kurhausbad ook wel eens lui zijn verdronken.”

„Nou ja,” antwoordde Flip, „maar bij zoo'n zee is er nooit gevaar.”

De jongens hadden zich ontkleed.

„Op elkaar wachten,” stelde Wouter voor, „en dan gelijk de zee in.”

Daar stonden de jongens, net groote, blanke reuzenkikkers, recht op in de blakende zonneschijn.

„Pas op, een, twee, drie.... riep Wouter en daar stoven de vrienden plassend en plonsend het koele water in.

Nu werd er jool gemaakt. Dan ging die kopje onder, dan weer verdween een kluitje vechtend onder water en kwam een minuut later proestend en blazend boven --- en langen tijd klonken hun schaterende lachen over de zacht deinende, blauwe zee.

Flip, die, zooals ik zeide, een heele bol in de zwemkunst was, riep eensklaps : „Zeg, wie zwemt er mee over? Ginds in de verte ligt Engeland. Kom, allo, mee naar Londen, om daar een dubbeltje sigaretten te halen.”

„Pas maar op,” riep Wouter, ziende dat Flip zich al verder verwijderde.

Onderwijl waren een drietal Scheveningsche jongens van de duinzijde onopgemerkt genaderd en reeds druk in de weer de kleeren der zwemmers te onderzoeken. Piet zag ze het eerst.

„Kijk, kijk!” riep hij, „jongens kijk. Daar zijn drie joeien met onze kleeren bezig.”

„D'r op af!” schreeuwde Wouter, „we zullen ze!” en toen draafden de jongens het water uit.

Doch de afstand was te ver, om die maar zoo

in een paar sprongen af te leggen en dus waren de Scheveningsche jongens al een heel eind weg, voor de jongens hun kleeren bereikten, die nu door elkaar gegooid daar ordeloos neerlagen.

„Stop maar,” riep Wouter hijgende, „we kunnen ze toch in onze nakende bodie niet na-loopen tot het Kurhaus. Die kleeren zullen we straks wel uitzoeken.”

Nu, om de kleeren bekommerden de jongens zich weinig. Een alleen uit de groep keek sip. 't Was Doris, een net jongetje met altijd een net boordje om. Hijwoonde op de Suezkade en ging dikwijls met zijn vader en een klein bamboestokje wandelen.

„Mijn goed is gemerkt ” zei hij waarschuwend.

„Met wat ?” vroeg Hein Boon.

„Met D. P. — Doris Pel.”

„Met D. P. !” riep Hein, „dat is Dooie Piet,”

De jongens schaterden. — Piet niet.

Die werd, in 't water teruggekeerd, even kopje onder getrokken, om weer en voor goed levend te worden, zei Wouter.

De zwemjool werd voortgezet. Flip alleen verwijderde zich van de jongens-kluit, zeggende, dat hij nu de reis naar Engeland ging ondernemen.

De jongens letten niet op hem. Hij was een

Hij zat daar lusteloos — het hoofd op de
rechterhand, ... Pag. 38

flink zwemmer voor zijn jaren en bovendien hadden zij te veel jool in de blauwe, heerlijke, verfrisschende zee.

„Hei!” schreeuwde na een poos Flip uit de verte, „kom, kom mee naar Engeland.”

De jongens wuifden hem toe en bewonderden dien Flip, die als zwemmer toch stellig de eerste van hen allen was.

„Op school is 't een vervelende vent,” zei Wouter, „een akelige vent, hij durft niets en hij kan niets. Maar als zwemmer . . . .”

„Waar is hij, jongens, waar is hij?” onderbrak Wouter met een angstroep zijn zin, „ik zie hem . . . O ja, daar is hij weer. Maar jongens, jongens . . . . hij roept, hoor : help, help, roept hij !”

„Hij verdrinkt, hij verdrinkt !” gilden de jongens. „help, help !”

Een wanhoopskreet van Flip sneed scherp door 't zacht ruischen der zee.

„Gauw, gauw,” riep Wouter, „gauw hem helpen, jongens. Haal kleeren !”

Hij vloog alle jongens voor, smeed, bij de kleeren aankomende, deze naar links en naar rechts, en rende door Piet en nog een paar andere jongens gevolgd de Pier op.

Die bleven staan schreeuwden, jammerden, gilden, trokken in de haast wat kleeren aan en liepen in de richting van het dorp met één kreet op de lippen: „Help, help, d'r verdrinkt een jongen, help, help.”

Terwijl de jongens wegvlogen, was Wouter, door de andere jongens geholpen, reeds druk met het reddingswerk begonnen.

Op een paar meter afstand van het uiteinde der pier dreef Flip, onmachtig op te komen tegen den hier wielenden en woelenden draai-stroom.

„Jongens, jongens!” riep hij in doodsangst, „help, help!”

„Hou je nog even goed, nog even!” riep Wouter smeekend, die zijn broek met het lange touw, dat hij toevallig er in droeg, tot een vast pak had gebonden, „hou je goed, nog even.”

„Ik.... ik.... kan niet meer,” riep Flip smartelijk. „Ik.... ben.... zoo moe.”

En als hij dan weer dreigde te zinken, als de slag zijner moede armen machteloos dreigde te worden tegen de kracht van den stroom, dan riep hij zijn hartverscheurende kreten: O jongens, jongens, help. Moeder, moeder!”

„Pas op nu, grijp!” reip Wouter, het pak werpend in de richting, waarin Flip dreef.

Doch te laat — Flip was gezonken.

„Te laat!” schreeuwde Wouter in wanhoop en sidderend van angst en inspanning, „te laat, Flip is dood.”

Doch — daar kwam 't hoofd van Flip weer boven, dicht bij het drijvende goed.

„Grijp, grijp dan,” riepen de jongens.

Flip zag het — en met de hem nog restende kracht sloeg hij zijn beide armen om het pak en klemde zich vast.

„Hou vast, hou vast!” riep Wouter en door de andere jongens geholpen, trok hij het pak naar den kant van de Pier.

„Laat niet los,” riep Wouter, „laat toch niet los!”

Doch hiervoor behoefde Wouter geen vrees te koesteren. Die arme in doodsangst! Uren zou hij zich hebben kunnen vastklemmen, zonder los te laten, terwijl zijn oogen zich als biddende om redding richtten op de Pier.

„Zachtjes aan nu!” zei Wouter „wij hebben hem....” Hij bukte zich, reikte nu Flip de hand toe, die deze vatte, en met den kreet

van Wouter: „trek jongens, help me trekken,” werd Flip op het droge geheschen.

„Hoera!” schreeuwde Wouter en toen barstte hij in huilen uit.

„Ik zal zijn kleeren halen, hij beeft van de kou,” zei Piet.

„Flip, Flip, wat heb je?” riep Wouter eensklaps, ziende, dat Flip ineen zakte.

„Ik — kan niet — meer,” sprak Flip zacht, en hij zeeg ineen op de nattige steenen van de Pier.

Op 't strand was inmiddels een menigte menschen verschenen, door 't gillen der jongens opgeschrikt en reeds draafden enkelen de Pier op.

„Is hij dood?” vroeg een Scheveningsche visscher, die 't eerst aankwam.

„Neen, hij leeft,” zei Wouter, „maar hij is daar net in elkaar gezakt.”

De oude visscher bukte zich, en zei, na even zijn oor te luisteren gelegd te hebben: „Hij ademt rustig, niks geen gevaar.” Toen trok hij zijn jas uit en legde die over Flip heen.

Geheel Scheveningen scheen inmiddels op het

tooneel verschenen. Op de Pier was geen plaats meer.

Flip kwam na eenige minuten weer bij. Hij opende de oogen, en keek verschrikt en angstig de jongens en mannen om hem heen aan.

„Ja hoor, je leeft nog wel, kijk ons maar niet zoo raar aan,” zei een der visschers lachend.

„Kun je loopen?” vroeg een ander.

Flip knikte.

Hij werd nu overeind gezet, en in allerijl werden hem zijn kleeven aangetrokken, door de jongens van het strand gehaald.

Flip scheen als een werktuig in aller handen, hij liet aan zich trekken, duwen en sjoeren, zonder een woord te spreken. Alleen rusten zijn matte oogen dankbaar op Wouter en de andere redders.

Doch Flip zei niets.

Nu ging het de Pier af.

„Hoe meer je nou loopt, hoe beter,” zei de oude Scheveninger; „nou mot je 't leven d'r weer inloopen.” En hij liet zich, strandwaarts gaande, vertellen door Wouter, wat er gebeurd was.

Wouter en de andere jongens liepen achteraan,

ze volgden de nu joelende menigte — en waren spiernaakt.

„Kom,” zei Wouter, „hier springen we 't water in. We zijn spiernaakt; ik heb geen zin, om langs en door al die andere menschen te loopen.”

Dus sprongen de jongens het water in en liepen naar hun kleeren, die daar ordeloos dooreen op 't strand lagen.

En terwijl de menigte zich met Flip dorpwaarts spoedde, trachtten Wouter en de andere jongens hun kleeren te bemachtigen.

Doch dat ging zoo gemakkelijk niet.

„Mijn hemd is weg!” riep Wouter. Overal gezocht, overal rond gekeken, doch vergeefs.

Wouters hemd bleef zoek.

„Waarom zijn die uilskuikens, die weggelooopen zijn, nu niet hier,” foeterde Wouter, „dan konden we tenminste onze kleeren terugkrijgen.”

Onderwijl had hij zijn broek, die tot reddingsboei had gediend, languit op 't strand gelegd, om te drogen.

Doch de dalende zon had geen voldoende kracht meer om die kletsnatte broek zoo spoedig te drogen; daarom trok Wouter hem aan, zoo

nat als ze was, en zei : „Ze zal wel drogen hoor, aan mijn lichaam.”

Toen liepen de jongens de richting van den Haag in.

't Was inmiddels al zes uur geworden. De zon stond te pralen aan den smetteloos blauwen hemel en wierp haar zacht gouden gloed op de stille duinen, die in vredige rust schenen te slapen, zij aan zij.

„Kom, jongens,” zei Wouter, „de pas er in. Moeder zal niet weten, waar ik blijf. 't Mensch is toch zoo gauw ongerust.”

Bij de brug over de Suez-kade, nam het kleine troepje overgebleven vrienden afscheid. Wouter rende de Suezkade over, toen de Columbusstraat in en schelde een moment later aan zijn woning Van Bijlandtstraat No. 134.

In groote ongerustheid had moeder al een tijd lang door 't huis heen geloopt. Waar bleef toch de jongen? Zusje schreeuwde, doch moeder hoorde het niet.

En toen daar dan gebeld werd, hard gebeld, liep moeder angstig naar de deur, opende die, en — en zag Wouter — en gaf hem nu dadelijk een flinke oorveeg.

„Daar !” zei ze, „aap van een jongen. Moet je je moeder de doodschrik op 't lijf jagen ?”

Dat was een rare ontvangst voor Wouter na zijn reddingswerk en een leelijke ontnuchtering tevens.

Doch hij hield zich goed en zei, hoorende, dat zijn zusje te keer ging : „Moeder, zusje schreeuwt.”

Nu was geen antwoord geschikter geweest om moeder, die erg driftig was, 't binnenste buiten te keeren, dan deze nuchtere opmerking van Wouter. Daarom maakte haar arm en hand wederom een verdachte beweging, die echter Wouter met een sprongetje ontkwam.

„Moeder,” zei hij, in de kamer gekomen, waarin moeder hem gevolgd was, „moeder, ik zal zusje wel weer zoet maken.”

Dat ontwapende moeder geheel en deed haar hand, die ze nog altijd verdacht ophield, zakken.

Wouter nam zusje uit de wieg, en kuste de kleine, die dadelijk stil werd.

Toen, terug in de stille huiskamer bij moeder en zusje, begon Wouter eensklaps hevig teschreien.

„Kom Wou, mijn jongen, wat is dat nou ? Kom, ik wou je niet hard slaan, ik was zoo ongerust, dat je verdronken was. Kom, Wou.”

En moeder gaf haar grooten, lieven Wou een zoen.

„Daar schrei ik niet om, Moeder,” zei Wouter toen, zijn tranen afdrogende, „maar ik heb van middag een jongen gered. Flip Wagenaar. Zonder mij was hij verdronken.”

Toen vertelde Wouter aan zijn luisterende moeder het verschrikkelijk gebeurde van dien middag. En toen hij alles verteld had, schreide moeder ook — want ze had zoo'n spijt van dien klap.

HOOFDSTUK II.

't Was op den avond van den 2den Augustus ; den verjaardag der Koningin-Moeder.

Wouter had toestemming van vader en moeder naar de kermis en het vuurwerk te gaan.

Vader, die 's avonds veel brieven te schrijven had voor buitenlandsche leveranciers, kon niet met Wouter mee, en dus kreeg hij vele vermaningen om zeer voorzichtig te wezen enz.

Vader zou na 't vuurwerk hem ophalen in de wafelkraam, links van den draaimolen.

„Zorg, dat je er bent tegen half elf,” zei vader. en Wouter vertrok.

Met een paar jongens van zijn klasse had hij afgesproken om half negen op 't Koningsplein te komen ; Piet Kerkhoven en Hein Straalman, die ook mochten, zouden present wezen.

Het drietal kwam tegen negen uur op het

Voorhout, waar de Kermis al in vollen gang was.

Een zoetige, weëe lucht steeg op uit de wafel- en poffertjeskramen, en vermengde zich met den stinkenden walm der vele olielampen op de visch — en andere tentjes, en het door de vele dansende of hossende kermisgasten opgewoelde stof.

Van den Kneuterdijk tot dicht bij het Paleis der Koningin-Moeder, die, gelukkig voor haar, afwezig was, stonden in twee rijen een groot aantal kraampjes, waarin mannenstemmen zwaar galmend en vrouwenstemmen schel krijschende de waren aanprezen. Tusschen de kramen stonden een drietal pofferjes- en wafelsalons, uitwendig schitterend van kwistig aangebracht namaak goud- en zilverkleurige versierselen.

„Jô, wat een herrie!” riep Wouter zijn twee vrienden, die enkele passen achter hem aan-draafden, toe. „Schiet op, wat zullen we plezier maken.”

Piet en Hein draafden wat aan en waren Wouter op zij gekomen. Het eerste palingkraampje rechts voorbij.

„Zoek ze maar uit, zoek ze maar uit!” schreeuwde een oud mannetje met grijzende stop-

pelbaard, in het tweede kraampje links, zich buigend over de gesorteerde palinghoopjes heen.

„Zoek ze maar uit en la ze liggen!” galmde Wouter.

„Apen!” schreeuwde de man nijdig, „kom hier, zal ik je.”

„Straks!” riep Wouter, „geen tijd nu.”

In het kraampje, dat volgde zat een oude vrouw, mager en bleek, de handen gevouwen op haar schoot. Ze staarde over de uitstalling heen, recht voor zich uit, zonder de langs haar galmende menigte te zien.

„Kijk,” riep Piet, „daar zit ze. Je kent haar toch. 't Is dat oude vrouwtje, dat dicht bij onze school woont; vrouw Scheeres.”

„Raar mensch,” meende Wouter. „Dat zit daar nu zoo stokstijf te kijken, alsof ze op haar buiten zit. Waarom schreeuwt ze nu niet? Zóo zal ze niets verkoopen.”

En staan blijvende, dicht bij het kraampje, keken ze de oude aan, die hen niet zag, wier oogen schenen te rusten op het volle boomengroen, bleek-wit verlicht door den gloed der lantaarns en de vele walmende flambouwen en olielampjes.

„Hei, moeder, slaap je?”

De stem van Wouter deed de oude opschrikken.

„O, niet duur,” antwoordde ze, want ze dacht, dat naar den prijs harer waren gevraagd werd, „deze dunne vijftien, die dikkere veertig en . . . .”

„We moeten geen paling,” onderbrak Piet, die lachte, dat hij schaterde om 't komieke antwoord der oude. „We wilden je wakker maken. Je sliep.”

Even loerden de oogen der oude dreigend onder de borstelige wenkbrauwen uit naar het drietal, dat daar stond te lachen. Doch — een oogenblik later staarden ze weer droevig naar het bleekgroen der boomen.

„Kom maar,” zei Jaap, „ze kijkt al weer eender. Daar is niets met de oude te beginnen.”

„Goeienavond, vrouw Scheeres.”

„Hè !” riep de oude, verwonderd over 't hooren noemen van haar naam. „Hè, ken je me ?” En ze boog zich nieuwsgierig naar voren, om de jongens te zien, die echter reeds in de menschenvolte waren verdwenen.

Hoe verder ze gingen, hoe voller het werd.

Duwend en stootend naderden ze meer en

meer den mallemolen, die lawaaide zonder ophouden.

„Kom, kom, eerst draaien,” riep Hein, „in geen jaar gedaan. Je wordt er zoo echt dol van. Kom.”

Een oogenblik later stonden ze voor den molen.

Het ding zat vol, vol jongens en meisjes, vol boeren en boerinnen uit het Westland, in de stad om Kermis te houden.

Die boeren en boerinnen zaten te glimmen van dol plezier, wijd open hun lachende monden. Ze zaten in de bakken of op de paarden en leeuwen en schreeuwden dolle liederen en rumoerden druk.

Doch het fel schetterende orgel binnenin beheerschte allen en alles met zijn snijdend scherpe hooge en zijn machtig brommend lage tonen.

Groote kerels liepen rond den molen, de bloote borsten parelend van zweet, schreeuwend tegen elkaar met ruzie-stemmen, met vloeken weg-jagende de jongens, die op gesprongen waren.

Een oud afgeleefd, beenig paard sjokte slapend voort op zijn harige pooten, den kop even oplichtende als een zweepslag zijn beenen striemde

of een dreigend hort van een spullebaas hem tot spoed maande.

De bel tinkte — de molen draaide langzamer — stond stil.

„Er in nu, zien, dat we een leeuw krijgen !” schreeuwde Wouter zijn vrienden toe.

’t Werd nu een woest gedrang en geduw om uit en in den molen te komen.

Die wilden afstappen gilden : „Laat me er uit duw zoo niet, wacht dan toch.... en die er in wilden schreeuwden : „Schiet dan op, maak voort. Wat doe je er in, als je niet gauw er uit kunt komen.”

En onderwijl schreeuwde het orgel door, en na een minuut luidde weer de bel en daar ging het weer :

Wij gaan naar Amerika,

O Suzanna

Wij gaan naar Amerika.

De drie jongens hadden een plaats bemachtigd. Piet zat op een paard, Wouter op den kop van een leeuw, terwijl Hein in een bak was gekropen bij wat boerenjongens en meiden. Ze schreeuwden nu mee met de anderen en draaiden de eene ronde

na de ander en werden door al dat draaien kermisdranken. Toen het ding stilstond, riep Wouter: „Nog niet uitstappen jongens. Nog een keer. Wij gaan naar Amerika!”

Terwijl het duwen en dringen weer aanving, liepen twee mannen rond, schreeuwend om hun „sjenten, hun drie sjenten” voor een rit.

De jongens betaalden. Met drukke gebaren en schreeuwerige woorden werden de centen geïnd en daar ging de mallemolen weer rond **met zijn** vracht van schitterend klatergoud en namaakzilver, zijn krijschend orgel en zijn suf paard.

Daar kwam een opgeschoten jongen aan, een van den draaimolen.

Hij rammelde met de bus vlak voor Wouters gezicht.

„Wat moet dat?” vroeg Wouter.

„Sjenten natuurlijk, allo.”

„’k Heb betaald.”

„Kun je gauw zeggen. Jij moet nog geven en hij daar — dit zeggende wees de mallemolenjongen op Piet — ook.”

„Ga nou gauw. We hebben betaald aan die daar met den slapen hoed.”

„Betaal je, anders ga je er uit,” beet de slungel den jongens toe. „Als je voor niks wilt rijden, moet je een verlopen pasje aan een tramconductor geven.”

En om Wouter vrees aan te jagen, duwde hij de bus rammelend onder diens neus.

Woedend sloeg Wouter de bus weg. Die vloog uit de handen van den mallemolenjongen en rolde ratelend op 't plat van den molen. Toen op den grond.

„Ruzie, ruzie!” gilden vrouwen en meisjes, die in de buurt zaten.

De mallemolenjongen had de bus opgeraapt, vloog op de jongens, die inmiddels een toer hadden gedaan, toe, en begon te slaan.

„Ruzie, ruzie!” gilden de menschen, ook zij, die buiten den molen stonden.

't Regende slagen. De jongen sloeg als dol met zijn bus, terwijl Wouter, inmiddels door den toegeschoten Hein geholpen, dapper zijn vuisten gebruikte.

De andere mallemolenman, die met den slapen hoed, kwam mede op het tooneel van den strijd.

De draaimolen werd stop gezet. De groote kerel sloeg in zijn vechtlust, waar hij raken kon.

Die in de buurt zaten, sprongen gillend af en riepen : „Help, help, ruzie !”

De helm van een agent verscheen boven de bak en de leeuwen uit, waartusschen het gevecht werd geleverd.

„Hou op,” schreeuwde de diender, Wouter overeind trekkend, die op den mallemolenjongen lag.

Hein werd vast gehouden door een stevige boerenmeid, wie de vrees voor erger gebeurlijkheden, kracht en moed had geschonken.

„Kwajongen,” bromde de agent, „moet ik je inrekenen.”

„Wij doen niets,” schreeuwde Wouter huilend, „niets doen we. Die daar . . . ja, kom eens hier, als je durft . . .” En Wouter wilde zich losrukken.

„Hou je kalm,” maande de agent, „of je gaat mee naar 't bureau.”

„Moet je die meenemen,” schreeuwde Hein, nog altijd vastgehouden door de boerenmeid, die sussende en kalmeerende woorden sprak. „Die moet je meenemen. Hij wil twee keer geld hebben voor één rit. We hadden betaald alle drie.”

„Ja, dat hadden we,” riep Piet. „Ja aan jou,

slaphoed. Zeg, of 't niet waar is, als je een vent bent."

„Ja, ze hadden betaald," zei de boerenmeid.
„k heb 't zelf gezien."

De agent keek rond, alsof hij van de omstanders raad verwachtte.

„Schande, jongens zoo te slaan." riepen omstanders.

„Ja, schande," riepen velen.

Dit werkte ophitsend op alle aanwezigen. En terwijl allen doorschreeuwden: „schandē, schande," drong een stoere kerel zich naar voren, sprong op den molen en riep: „Sla mij, als je een vent bent, malle — malle — molen — kerel. Kom op, als je lef hebt."

De agent kreeg 't benauwd, vroeg gauw naar de namen van de jongens, krabbelde iets in zijn boekje en sprong van den molen.

De jongens deden als hij.

En de stoere kerel bleef nog uitdagend staan languit in zijn stoere kracht op den molenvloer.

„Opschieten, opschieten!" riep men in den molen, want 't werd al rumoeriger, en de menigte, door den stoeren verdediger aangewakkerd, nam een dreigende houding aan.

„Instappen, instappen,” riepen een paar.

Het orgel schreeuwde harder.

Een hossende menigte sprong in. Het paard kreeg een klap en daar ging het weer.

„Wij gaan naar Amerika

O Suzanna !

De slaphoed liep rond met de bus, doch bleef uit de richting, waarin de drie jongens stonden, een groep mensen om hen heen, onder wie de vechtlustige kerel 't hoogste woord had.

De agent stond op een afstand te hopen, dat die kerel maar gauw doorliep.

Dat gebeurde. Hij dreigde nog even en verdween toen in de menschenvolte, mokkende van spijt over den kalmen afloop van 't standje.

De jongens stapten nu ook op.

Toen ze buiten het gedrang waren, vroeg Wouter aan zijn vrienden : „Hebben jullie veel klappen gehad ?”

„'t Gaat nog al,” antwoordde Hein, en Piet zei 't zelfde.

„We hebben ons echt geweerd,” zei Wouter.
„Jij alleen had niet veel in te brengen, Hein.”

„Ik kon niet loskomen,” antwoordde Hein,
„Die boerenmeid hield me zoo stevig vast, dat
er geen wrikken of verwegen aan me zelf was.”

„Een echte kerel, hè, die ons helpen wou,” zei
Wouter. „Jonge, wat een vent. Wat zou hij dien
slaphoed geraakt hebben, als hij had gekund. Maar
de slaphoed bleef, maar wijs ook, uit zijn nabijheid.

„’t Is een raar begin voor een kermisavond,”
zei Piet, aan zijn neus voelend, die pijn deed.

Vuurwerk-geknetter klonk.

„Vooruit, naar ’t vuurwerk!” riep Wouter.
„Het begint.”

Spoedig waren de jongens bij het terrein,
waarop ’t vuurwerk werd afgestoken.

Een ontzachtelijke menigte stond rond het open
Malieveld en als eenige pijlen opgingen, die
hooger dan de boomen uiteenspatten en als een
menigte zacht-roode, witte en blauwe ballen naar
beneden daalden, zag men al die duizende hoofden
der menschen als aaneengebonden tot een breede
brug van hoofden om het groote veld.

„Laten we zorgen elkaar niet te verliezen,”
ried Wouter, zijn vrienden, die ieder aan een zijde
naast hem stonden, bij de jas pakkende, „we
vinden elkaar niet terug.”

Plotseling klonk een zacht geknetter, al sterker en sterker wordend.

„Een stuk!” riep Wouter, zie je al wat?”

„Ik kan over al die hoofden niet heen zien,” zei Piet.

„Kom, gauw dien boom in.”

In een wip waren de jongens in een boom geklommen, dicht bij.

„Hoera, hoera!” riep eensklaps de menigte, want ze zag haar beide geliefde koninginnen in het kleurrijk stuk.

De muziek hief het Wilhelmus aan, de duizenden en duizenden toeschouwers stemden in en plechtig en indrukwekkend klonk nu het oude Geuzenlied over het veld tot ver in het Haagsche Bosch.

Toen ook dit laatste gedeelte van het program was afgespeeld, ging de menigte weer stadwaarts.

Joelend, hossend, dansend en schreeuwend ging het de bruggen over, weer naar het Voorhout, waar de draaimolen nog altijd zijn schetterend orgel liet hooren, waar de wafel- en poffertjes-kramen vol liepen, over-vol.

De drie jongens mee met de massa.

En als een lange sliert boerenmeiden en boeren-

jongens woest schreeuwend zich een weg baande, renden zij achter deze aan en zoo waren zij een der eersten, die op het kermisterrein waren aangekomen.

„Geen kermis zonder wafels,” zei Wouter. „Allo, wafels eten, 't zal ook wel bij half elf zijn, vader komt me in den wafelkraam halen.”

Het drietal naar binnen, waar het eivol was. Gelukkig ging er juist een troepje uit en kwamen er wat leege stoelen. Bij een tafeltje namen de jongens plaats.

Wouter keek rond, doch zag zijn vader niet. Een zoetig-ranzige walm kleefde in de zaal, waarin juffrouwen met kersroode gezichten bedrijvig rondliepen. Om de vele tafeltjes zaten mannen en vrouwen, jongens en meisjes, druk schetterend en schreeuwend.

De eene juffrouw na de andere werd aangeroepen.

„E. . . . ja, ik kom,” riepen ze, doch het duurde een goed kwartier, eer de jongens het gevraagde hadden gekregen.

Maar nu zaten ze dan ook parmantig achter een glas limonade en drie wafels ieder.

„Lekker,” zei Wouter, met de lippen smakkend

„Fijn,” zei Piet.

„Joppe,” zei Hein.

En zoo aandachtig smulden ze, dat ze niet hadden opgemerkt, dat aan een tafeltje, dicht bij 't hunne, juist vrijgekomen, een man had plaats genomen, die een uurtje geleden pas hun verdediger was geweest bij den twist in den malle-molen.

Wouter zag hem het eerst en schrikte.

„Daar zit die kerel, die ons zooeven hielp,” fluisterde hij zijn vrienden toe. Zie je hem?”

De jongens keken op en zagen den man, die zich zooeven belangeloos had aangeboden den slap-hoed een pak slaag te geven.

Nu zat hij daar onverschillig en norsch te kijken recht voor zich uit naar het buffet.

Zijn hoed stond scheef op zijn hoofd, een gemeelijken trek was om zijn grooten mond, waarover slap de vaal-blonde snorharen neerhingen. Dof en onverschillig staarden de kleine, grijsblauwe oogen langs den spitsen neus, waarop aan de eene zijde een wrat stond.

Hij zat daar lusteloos — het hoofd op de rechterhand, die geëlleboogd rustte op de stoel-leuning.

Met de linkerhand hield hij een stuk sigaar vast, aan welks breed, sappig einde hij bij wijlen een trek deed.

„Hier!” schreeuwde hij eensklaps tegen een juffer in zijn nabijheid. „Neem aan dan, zijn mijn centen niet zoo goed als die van een ander?”

„Hoor, hij speelt weer op,” fluisterde Wouter. „Als hij maar niet bij ons komt. 't Is wel een echte vent maar . . . . Kijk, daar is vader.”

„Vader, vader!”

Wouter zwaaide uit alle macht met zijn hoed. Vader zag het en stapte lachende op de jongens toe.

„Zoo, zoo,” zei hij, „'t is hier wel uit te houden, zou ik zeggen. Wafels en limonade smaken wel.”

Vader haalde een leegen stoel uit den hoek, zette zich bij de jongens neer en zat een minuut later achter wafels en een glas bier.

„En — plezier gehad, Wouter?”

„Ja, vader en . . . . we hebben gevochten ook.”

„Natuurlijk,” lachte vader, „hoe zouden jelui plezier kunnen maken, zonder te vechten. En . . . . wie had de eer er op te krijgen.”

Fluisterend vertelde Wouter van het gebeurde

in den mallemolen en van den stoeren, vechtlustigen kerel.

„Daar zit hij,” fluisterde Wouter, even wijzende in de richting, waarin de man zat, „en....
„Oh, vader, hij komt hier.”

Angstig zag Wouter den man naderen, die de aanwijzende beweging van Wouter had opgemerkt.

„Vader, zeg maar niets.”

„Goeien avond,” bromde zwaar de man, bij het tafeltje aangekomen. „Goeienavond.”

„Goeienavond,” groette vader vriendelijk. „Ik hoor daar van de jongens, dat je ze kwam helpen bij een ruzie in den mallemolen.”

„Of ik ze geholpen had! Als die slappe mallemolenslungel maar had gedurfd; maar hij bleef maar wijs uit mijn vaarwater. Maar — zij hebben zich goed gehouden. Alleen jij,” en hij wees Hein aan, die angstig achteruitschoof, „jij had niet veel in te brengen.”

„Neen,” antwoordde Hein schuchter, „die boerenmeid hield me vast, ik kon niet los komen.”

„’t Is waar,” zei de man, „en je kunt een vrouw toch niet slaan.”

Wouters vader had, terwijl dit gesprek gevoerd werd, den man opmerkzaam gade geslagen. Ver-

wondering teekende zich scherp af op vaders gezicht en dat ontging Wouter niet. Hij had zijn vader wel willen aanstooten, hem willen beduiden, dat hij toch voorzichtig, zeer voorzichtig moest zijn met dien man, die als tot vechten scheen geschapen, wien de vechtlust blakerde in zijn oogen en als scheen gegoten in zijn massieve, krachtige gestalte.

Vader leegde zijn glas en zei : „Jongens, blijf jelui hier even zitten.” Toen tot den man : „Zou je even kunnen meeloopen naar buiten ; ik wou je graag spreken.”

„Wel ja, dat kan,” was 't onverschillige antwoord, „kom maar.”

En de man stond op en liep heen.

„Vader,” riep Wouter angstig, „vader, ga niet....”

„Wees maar gerust Wouter, en blijf hier. Ik ben aanstonds terug.”

De drie vrienden bleven alleen.

En Hein en Piet maakten allerlei gissingen, en spraken druk over het zonderlinge, dat Wouters vader zoo plotseling heenging met dien verschrikkelijken vechtman en onderwijl zat Wouter met de angst in het hart te hopen op vaders terugkomst.

Doch hij trachtte zijn angst voor zijn vrienden te verbergen en sprak daarom spoedig ook mee, doch zijn hart was bij vader, bij vader, die de menschenvolte op 't drukke kermisterrein was ingegaan met dien vreeselijken vechtman.

De kleine, ronde hangklok in de wafelkraam wees elf uur, en met iedere minuut, die de koude, gevoellooze wijzers langzaam voortschreden, klom de angst in 't hart van Wouter.

Waar bleef vader? Alsdie maneens, in plotselinge drift, in groote, niets ontziende vechtwoede, vader vermoordde. Zoo vaak hoorde men van moorden uit moordlust slechts bedreven. Doch, als deze gedachte Wouter hevig verontrustte, troostte het weten hem, dat vader zelf den man verzocht had meetegaan naar buiten, waar hij hemspreken wilde.

Kwart over elf. O, daar kwam vader binnen.

„Vader, vader,” had Wouter wel willen roepen, doch hij bedacht, dat hij zat in een wafelkraam, te midden van hem geheel vreemde en jolig gestemde kermisgasten.

„Daar ben ik,” zei vader, „kom, jongens, mee naar huis. Heb jelui betaald?”

„Nog niet, vader,” antwoordde Wouter.

„Dan betaal ik voor jelui.”

Vader betaalde en verliet daarna met de jongens de wafelkraam.

„Vader?” vroeg Wouter, „wie was dien man en waarover moest u hem spreken?”

Een sliert meiden en jongens, vlogen joelend aan, arm in arm.

„Uit den weg, jongens,” ried vader, „hier, links af. Straks zitten we er tusschen.”

Vader en de jongens stoven het breede met grint bestrooide middenpad op, waarlangs de vele kraampjes en tentjes stonden.

Wouter wilde nu weten, doch de vraag, die op zijn lippen brandde, voorkwam vader.

„Je vroeg, wat ik met dien man besproken heb, Wou?”

„Ja, vader, ja.”

„Niets,” antwoordde vader, „jongens mogen niet alles weten.”

Dat antwoord van vader was voor Wouter het teeken, niets meer te moeten vragen.

Dus zweeg Wouter en de jongens vroegen evenmin verder.

Ze waren het palingkraampje van de oude vrouw Scheeres genaderd.

„Kijk, daar zit ze weer te soezen,” zei Wouter.

„Ken je haar ?” vroeg vader.

„Ja, die woont dicht bij onze School, 't mensch zal niet veel verkoopen zoo.”

„Willen we wat paling voor moeder meenemen, Wou ?”

„Best vader, ik lust wel paling.”

Vader schoot in een lach.

„Ik vroeg, of we paling voor moeder zullen koopen,” zei hij.

„Ja, best, vader.”

Voor 't kraampje der oude bleef het viertal staan. Vader kocht een zestal palingen, liet ze in drie pakjes doen en betaalde.

Het oudje streek gelukkig de centen op.

„Dank u, mijnheer,” zei ze zacht.

„Arme tobber,” zei vader, toen ze de kraam voorbij waren.

Hij reikte Piet en Hein ieder een pakje toe en zei : „Jelui lust ook wel paling, hè.”

Dat was een buitenkansje voor de jongens, dat ze graag aanvaardden.

De toren op de Groenmarkt liet zijn twaalfslagen hooren, die dof galmden over de groote huizenstad.

„Al twaalf uur,” zei Piet met schrik, „wat zal ik krijgen, dat 't zoo laat is geworden.”

En daar Hein en Piet bij de van Swietenstraat waren gekomen, zeiden ze vader en Wouter goedennacht en vlogen heen.

„Wel, wel,” zei moeder toen vader en Wouter thuis kwamen, „dat is een latertje, hoor. Jonge, jonge, jelui twee mogen weer naar de kermis.”

„Hou je maar stil, vrouwtje,” troostte vader en hij wikkelde 't papier open en liet moeder de twee palingen zien. Nou, wat zeg je er van?” „Ik zal vast brood snijden, dan kunnen we gauw eten, want 't is hoog tijd om te gaan slapen.”

„Moeder,” zei vader eensklaps, „ken jij die Jaap Wijsfeld nog, die woonde in 't huis naast 't onze in de Jonker Fransstraat.”

„O, ja,” zei moeder, „die dat geld heeft gestolen op het kantoor van....”

„Juist,” viel vader moeder in de rede, „en dien heb ik van avond gezien.”

„Och !”

„Ja, en gesproken.”

„Hè, gesproken.”

„Ja. Hij zat in de wafelkraam bij Wou en zijn vrienden.”

Moeder had 't mes, waarmee ze brood sneed, neergelegd en was een en al aandacht.

En wat vader en moeder nu bespraken, was 't volgende :

Zeven jaar geleden, toen Wouter nog een klein kereltje was, woonde de kleine familie Wegerif in Rotterdam. In 't huis naast het hunne woonde Wijsfeld, met vrouw en kinderen, waarvan Jaap de oudste was.

Jaap werkte op een kantoor aan de Boompjes en verdiende goed geld.

Schijnbaar paste hij goed op. Doch op een dag, kort voor het vertrek van Wegerif uit Rotterdam, kwam Jaaps patroon bij Wijsfeld thuis met de voor de ouders zoo verpletterende tijding, dat Jaap gestolen had.

Vader was neergeslagen, moeder wanhopig. „En nu mijnheer, nu !” barstte vader, die langen tijd met groote, wilde oogen den patroon had aangestaard, „nu moet hij naar....

Het woord, dat volgen moest, kwam niet.

„Mijn God, mijn God,” riep vader in smartelijke wanhoop uit en hij viel neer op een stoel en bedekte zijn gelaat met zijn handen, „o Jaap, Jaap, Jaap, wat heb je gedaan !”

Moeder was weggelopen naar de bovenkamer.

Ze kon nog niet begrijpen, dat allerver-

schrikkelijkste, dat was gebeurd. Doch alleen boven, alleen in de stilte van de slaapkamer, drong het plotseling klaar en helder in haar arm, onrustig hart : „Jaap een dief, Jaap een dief.”

En snikkend kroop moeder, als was zij de schuldige, weg in een donkeren hoek en schreide smartelijk : „O Jaap, Jaap, waarom moest je dat doen. Houd je dan niet meer van mij, mijn arm kind.”

Jaaps patroon had medelijden met de arme ouders.

„’t Blijft onder ons, Wijsfeld,” zei hij. „Niemand zal ’t weten.”

Toen drukte de wanhopige vader de handen van Jaaps patroon en stamelde snikkend zijndank.

Jaaps patroon maakte dus geen gewag van de zaak en Jaap kwam niet in de gevangenis.

Doch thuis kwam hij ook niet meer. Op den avond van dienzelfden verschrikkelijken dag, kregen de ouders een brief, waarin Jaap schreef :

„Ik durf niet meer thuis komen. Ik durf niet meer.... Ik verlaat Rotterdam. Ik zal probeeren werk te vinden, waar niemand me kent. Vader, vergeet me maar. Moeder, zul je nooit om me schreien. Vergeet jelui allemaal me maar, allemaal.

Jaap.

O, die arme ouders!

In Antwerpen trachtte Vader Jaaps verblijf op te sporen, maar als een schuwe, angstige misdadiger is Jaap zijn vader ontvlucht.

En toen is hij van kwaad tot erger gevallen, 't gewone verloop van een armen zwakke, die een keer is gevallen en dien men niet weer afdoend heeft overeind gezet.

Jaap werkte en leefde van den eenen dag op den anderen en verrichtte allerlei werk en leefde met lieden, in wier gezelschap hij niet beter kon worden.

Doch de heugenis aan de schande was hem nog bijgebleven en vervulde hem met zoo hevige schaamte, dat hij niet terug durfde zien zijn braven vader en zijn lieve moeder, noch een der bekenden uit zijn jeugd.

Doch ondanks alles, wat hij zijn beste ouders had aangedaan, was er nog een plaats voor hem in hun beminnende harten.

Want nog steeds dachten vader en moeder aan hem en spraken over hem met een groote, een medelijdende liefde.

Als ze van zijn verblijf vernamen, schreven ze hem lange en innige brieven, doch Jaap

beefde bij de gedachte, dat hij loopen zou in dezelfde straat, waar hij vroeger had gegaan, toen niemand wist van zijn slechtheid. Zij, die hem kennen, zouden stil staan en hem nakijken en hem aanwijzen met den vinger. Nooit, nooit kon hij terugkeeren bij al die menschen, die wisten van zijn schande en zijn val.

En dien ongelukkige had vader gesproken.

„Als hij me had gekend, hij zou stellig zijn weggelopen,” zei vader, „want toen ik met hem buiten was en hem zei, wie ik was, week hij schuw achteruit.”

„Jaap,” zei ik toen, „loop niet weg. Kom, ik alleen ken je hier. Laten we samen eens praten.”

Met klimmende belangstelling had Wouter toegeluisterd, en hij zag de tranen in moeders oogen.

„Het was een slag voor de menschen,” zei ze. „O, ik herinner me nog, dat zijn moeder bij ons in kwam loopen en zich vastklemde aan mijn arm, niets anders roepende dan :

„Och juffrouw, help me toch, ik weet niet, waar ik naar toe moet. Help me toch.”

„En toch is Jaap niet slecht ;” ging vader door,

„hij is alleen maar zwak. O, vrouw, van avond nog, toen ik vertrouwelijk mijn arm legde op zijn schouder en zei: „Jaap, je moet weer fatsoenlijk werk zien te krijgen, jongen,” zei hij zoo smartelijk als alleen een ongelukkige zijn kan: „dat is te laat, mijnheer Wegerif, ik ben verloren voor altijd.”

„Maar we zullen hem d'r weer bovenop zien te krijgen, vrouw,” ging vader voort. „Hij heeft mij beloofd, dat hij bij ons zal komen.”

„Hè, vader!”

Doch vader deed of hij Wouters verwondering niet hoorde.

„Vin je dat goed, moeder?”

„Ik — zeker man. O, je hoeft maar te denken aan zijn arme moeder op dien middag....”

Moeder schreide.

„Hij zal morgen komen — als de arme kerel 't maar doet. Ik kan hem in mijn steeds grooter wordende zaak best gebruiken tot het bijhouden van de boeken en voor veel andere dingen nog. Als de kerel nu maar komt.”

„Waar is hij van nacht, vader?”

„Dat weet ik niet Wou, dat wilde hij me niet zeggen. „Nu kan ik nog niet meegaan,” zei hij. Maar morgen heeft hij beloofd te komen.”

„En wou je hem thuis nemen, man ?”

„Moeder, dat is 't eenige middel den vent weer op de beenen te krijgen.”

„'t Is goed,” zei moeder. „God geve, dat we hem weer teruggeven aan zijn ouders.”

„En aan zich zelf,” zei vader.

Wouter zei niets, maar hij voelde voor 't eerst dat er een innige harmonie was tusschen zijn vaders en moeders denken en streven, en dat dit denken en streven — goed was en edel.

HOOFDSTUK III.

Wouters vader was timmerman en aannemer beide en daar zijn zaken heel goed gingen, had hij veel omhanden en een groot aantal knechts in zijn dienst. Vader had Jaap, den armen zwakken zwerveling, voor zijn boekhouding bestemd, die, met de vermeerdering en uitbreiding der zaken, niet onbeduidend was. Ook — was vaders plan — zou Jaap Wijsfeld voor de zaak die reizen kunnen doen, welke niet van groot belang konden heeten.

„En wil hij in 't vak,” zei vader, „welnu, dan kunnen we altijd probeeren, ook hierin wat van hem te maken. Als hij maar wil.”

Daags na den Haagschen kermisdag bleef vader gedurende de ochtenduren, alshij Jaap verwachtte, thuis. Ook Wouter, nieuwsgierig naar den nieuwen huisgenoot, ging niet uit, doch verbeidde met

klimmend ongeduld den komst van den nieuwen huisgenoot.

Hij had beloofd voor elf uur te zullen komen, doch 't werd twaalf, 't werd een uur, maar wie verscheen — Jaap niet.

„Hij komt niet,” zei Wouter teleurgesteld.

„Ik twijfel er ook aan,” zei vader. „Arme kerel ! Ja, zoo gaat het met dat soort van lieden, die van kwaad tot erger vervallen ; slechts de ruwheid zoeken ze onder hun kornuiten en hebben tevens een groote vrees voor fatsoenlijke menschen en hun leven. Maar de fatsoenlijke menschen hebben ook schuld, ging vader na een oogenblik zwijgens door. Ze voelen niets voor die arme ellendigen, ze voelen geen innig medelijden en geen behoefte zoo'n zwakken stumper op de beenen te zetten en te houden. Ze mijden zoo'n slecht mensch, zooals zij ze noemen, ze zien hem met harde, koude oogen aan — en dat stoot zoo'n armen zwakkeling weg, weg van de menschen, van wie hij voelt geen hulp te kunnen verwachten,”

Wouter had vader aangehoord met een schitterglans van bewondering in zijn eerlijke jongensoogen en toen vader hem ernstig vroeg : „Begrijp

je me, Wou?" knikte hij zijn vader toe en beet op zijn lippen, want hij voelde de tranen opwellen in zijn oogen.

„'t Is jammer," zei moeder op de klok ziende, die half twee wees. „Neen, hij komt niet."

„Hij beloofde 't me zoo vast," zei vader. „Ik vertelde hem, dat hij mijn boeken kon bijhouden, en voor mij reizen kon, dat hij bij ons in kan wonen en hij zei, dat hij 't graag, heel graag wilde. En hij durft niet. Arme kerel."

De boterhammen, door moeder gesmeerd, lagen al een uur onaangeroerd. Nu zette de kleine familie zich aan tafel en toen het twaalf uurtje gebruikt was, zei vader :

„Ik ga naar 't werk, vrouw. Mocht hij nog komen, dan zul jij 't wel met hem vinden. Tegen zeven uur ben ik thuis."

Pas was vader weg, of er werd gebeld.

„Daar is hij — misschien," riep Wouter. „Wil ik open doen, moeder?"

„Laat mij 't liever doen, Wou," antwoordde moeder en ze liep de gang door naar de deur.

Wouter wachtte in de gang.

De deur ging open — doch daar stonden

Piet en Hein, de jongens met wie Wouter den vorigen dag naar de kermis was geweest.

„Dag, juffrouw, mag Wouter mee?”

„Wouter, of je mee gaat?” riep moeder en zich omkeerende zei ze: „O sta je daar? De jongens vragen, of je mee gaat?”

Wouter aarzelde. Als Jaap toch nog eens kwam!

„Ga je mee, Wouter?” riepen de jongens.

„Waarheen!”

„Dat weten we nog niet. Naar Scheveningen misschien.”

Even aarzelde Wouter nog.

„Ja, wacht maar even, ik ga mee,” riep hij.
„Ik kom dadelijk.”

„Hij zal toch niet meer komen, hè moeder?” vroeg Wouter.

Moeder keek haar zoon even aan en vroeg toen:
„Ben je zoo nieuwsgierig, Wou?”

Toen dacht Wouter aan de woorden van zijn vader en — hij schaamde zich.

Een kwartier later was het drietal op weg naar Scheveningen.

Het was een heerlijke Augustusdag. Hoog stond de zon aan den hoogen, blauwen hemel, die zich

welfde over de groote stad. Verblindend scheen het licht op de straten, met hier en daar een schaduwplekje voor de huizen.

De jongens zeiden niet veel. Hein en Piet vroegen naar den zonderlingen man van den vorigen avond, doch Wouter, niet wetende, of hij iets vertellen mocht, zweeg.

Na de vele, zonnige zomerstraten doorgelopen te zijn, kwamen ze aan den ingang van den Ouden Scheveningschen weg.

Heerlijk was het hier.

Hoog stonden daar in dichte rijen de vele, eeuwenoude boomen, wier bladervolle takken hoog boven den weg een gewelf vormden. De zon, onmachtig door de bladervolte heen te schijnen, deed hier en daar een wit lichtplekje trillend dansen op de breede, massieve schaduw. Rechts lagen de boschjes, waaruit luchtige vogelliederen jubelend opschalden en blij kinderstemmetjes klonken.

De weg was vol kleurige wandelaars. Suizend en bengelend gleden de witte electrische beugeltrams voort, als coquette poppenhuisjes tusschen 't donker boomengroen.

Op den breeden weg ratelden de rijtuigen van

huurkoetsiers en vlogen de door deftig-kijkende en stokstijf zittende koetsiers gemende tweespennen voort, met glimmende rijtuigjes op gummibanden achter zich.

Op 't harde fietspad vlogen vele fietsen.

Die groote, oude weg, die weg met zijn eeuwenheugende boomen, die weg van Huygens, den knappen zeventiende eeuw, is in den zomer de groote vriend van alle Harenaars, van deftige heeren en mevrouwen, van dametjes in kleurige toiletten, van heertjes in witte broekjes en met dunne rottinkjes, van blijde kleutertjes en van gichelende kindermeisjes.

Als het broeiend heet is in de zonnige, stoffige, boomlooze straten, staat hij daar, de groote koele weg met zijn honderden reuzen, en breidt zijn vele schaduwarmen beschermend uit.

Maar de menschen die er gaan, denken niet aan hem, en kijken zelfs niet naar het borstbeeld van den grooten Huygens, dicht bij het hotel de la Promenade geplaatst.

Maar het is ook zoo klein, het is ook zoo nietig, het herinneringsteeken daar aan den grooten man.

Wouter, Hein en Piet waren bij het bovengenoemde hotel aangekomen.

„Zeg,” stelde Hein voor, „willen we trammen. Naar het strand is nog een heel eind en in het dorp is het zoo warm.”

„Mij goed,” antwoordden de vrienden, „vooruit dan maar. Ik heb nog twee kaartjes op zak,” zei Wouter.

Een minuut wachten, toen vloog de tram aan en stopte.

Enkele dames en heeren stapten uit.

„Hier, achter op, binnen is geen plaats,” riep Wouter en hij sprong Piet voor op het achterbalcon van den open aanhangwagen.

Nog waren alle reizigers niet uitgestapt, toen om den hoek van het wachthuisje een oud Schevenings vrouwtje kwam aansukkelken. Reeds had de conducteur het fluitje in den mond om het sein tot vertrek te geven.

Doch — het vrouwtje ziende, wachtte hij.

„Hè, hè,” steunde de oude, haar leege vischmand op het balcon schuivende en zelf met moeite opklimmende.

Wouter wilde haar helpen.

„Maar conducteur!” riep eensklaps een bleek en vervelend uitziend sinjeurtje, dat naast een opgedirkt modedametje stond met dito gezicht

achter een lilakleurige voile, „maar conducteur, worden vischvrouwen hier ook al toegelaten?”

„Och, mijnheer,” zei vergoelijkend de oude conducteur, een dik mannetje met een goedig gezicht.

„Hè!” steunde het oudje in haar voortgezette poging hooger op te klimmen.

„’t Riekt vreeselijk!” zei nuffig het dametje, dat kneep in haar lila-neusje.

Toen kneep ook het heertje in zijn neus en zei:

„Affreus, conducteur, laat ons alsjeblieft afstappen.”

„Vrouwtje,” zei toen kalm en goedig de conducteur, „die mijnheer en die dame hebben bezwaar, dat je meegaat. Die vischmand van je, begrijp je....”

„Och heere,” zuchtte de oude en klom af, zuchtend. Haar mand pakte ze mee.

De conducteur floot; ’t electrische schelletje in den voorsten wagen rinkelde als antwoord, en voort-beugelde de tram door de dubbele rij boomen heen.

Het heertje keek gewichtig, het lila gezichtje stond nuffig.

Wouter had nog niets gezegd, doch hij keek

naar het oude vrouwtje in de verte, dat daar tusschen de tramrails kwam aansukkelen, moeilijk gaande van moeheid — en zijn hart klopte onrustig. Hij dacht aan de woorden van zijn vader dien middag.

„Schande hè?” riep hij eensklaps tot Piet, die de kaartjes reeds had genomen, „schande hè, zoo’n ouwe stakker te laten loopen.”

Daar stond nog een oude heer op het achterbalcon, die aanmoedigend Wouter aanzag.

Het dametje trok haar neusje op, en de mondhoeken naar beneden; dat beteekende minachting voor Wouter.

„Hm!” zei het heertje, „een straatjongen!”

Het nufje wendde toen haar opgemaakt hoofdje van Wouter af.

Dat zag Wouter, en in een hevige woedde barstte hij toen schamperend uit: „Dat zijn nette menschen, deftige menschen, die ouwe, arme vischvrouwen wegjagen. Weet je waarom, Piet? Ze kunnen de lucht niet verdragen van visch. En weet je, hoe dat weer komt? Omdat ze nooit visch krijgen. Begrijp je? Houten hammen, krijgen ze. Pa, ’k heb zoo’n honger. O, kind, ga dan maar naar de boschmuziek. Pa, ’k heb zoo’n

trek. O, liefje, ga dan maar wat piano spelen. Dat zijn ze, die ouwe stakkers laten loopen in de warmte."

Zoo sprak Wouter in een opwinding van woede. Hij was krenkend, beleedigend, hij voelde het wel. Doch hij kon niet anders zijn tegen twee van de modeplaat weggelooopen menschen, zonder een grein van gevoel, zonder hart.

De andere heer scheen schik te hebben in Wouter, zooals hij daar stond lucht te geven aan zijn verontwaardiging, die recht kwam uit zijn gevoelend jongenshart.

„Laten we bij de volgende halte uitstappen, Henry," zei de modejuffrouw.

„Conducteur, volgende halte," beval het heertje.

„Als-je-blijft, mijnheer," antwoordde de conducteur, wiens gelaat strak was gebleven, zonder een lach.

Bij de halte aan het Frankenslag stapten de twee af.

„Gelukkig, dat ze weg zijn," zei Wouter.

De conducteur floot — voort vloog weer de tram.

De oude heer had al dien tijd gezwegen, zich vergenoegende met Wouter aan te zien, dien hij mooi vond in zijn echte verontwaardiging.

Wouter zei nu niets meer ; hij leunde tegen het wagenbeschoot en keek voor zich de laan in, en merkte niet op, dat de jongens hem aankeken, lang en vragend.

Plotseling richtte de oude heer het woord tot Wouter.

„Je schijnt niet veel van dat soort menschen te houden, jonge vriend.”

„Neen, hoor,” antwoordde Wouter, heel gewoon.

„Ben jij geen Haagsche jongen ?” vroeg de mijnheer met een fijn lachje.

„Jawel mijnheer, zeker. Ik ben in den Haag geboren, mijn vader ook en mijn moeder ook. Ik heb hier altijd gewoond. Dus ben ik een echte Hagenaar, hoor.”

„Ja, ja, dat is zoo. En . . . en hoe heet je ?”

„Wouter Wegerif, mijnheer.”

„Wouter Wegerif,” herhaalde de mijnheer op een toon, die belangstelling verried. „Wouter Wegerif. Is je vader soms bouwer en eigenaar van een paar huizen in de Obrechtstraat ?”

„Ja, mijnheer.”

„Kent u mijn vader ?” vroeg Wouter, plotseling op een geheel anderen toon.

„Neen, dat niet, neen,” klonk eenigszins aarzelend het antwoord.

De oude heer zei niets meer, doch, terwijl hij de blauwe rookwolkjes uit zijn sigaar wegblies voor zich uit, keek hij Wouter van terzijde lang aan, als wilde hij diens beeld vast houden in zijn geest.

De tram was aan het Kurhaus, het groote badhotel, gekomen en stond stil. De jongens sprongen af.

„Dag jongens,” riep de mijnheer hen na.

Wouter, Piet en Hein groetten door hun pet af te nemen.

„Wouter, hoe durfde je dat?” vroeg Piet eensklaps.

„Durven? Is daar durf aan, om de waarheid te zeggen. Had ik geen gelijk? Is het dan geen schande, een oud mensch, dat van moeheid haast niet kan gaan, uit de tram te sturen?”

„Ja, je hadt wel gelijk, maar . . . .”

Toen zeiden Piet noch Hein iets meer, want zij voelden, dat zij dat niet zouden durven en vreesden, dat Wouter zulks zou begrijpen.

Zwijgend liepen de jongens den hoogen weg langs het Kurhaus op.

Een moment later waren ze op het strand, dicht voor de groote zee, en ze gingen zitten in een der kuilen.

Daar lag zij, de groote, stille, die slechts haar leven verried in zachtkens op 't strand uitvloeiende golfjes. Daar lag zij en rolde zacht haar kleine golf-kindertjes over het zandige strand.

Daar lag nu stil dezelfde zee, die bij stormen met woedend geloei haar golfzeeën hoog opsmakte tegen den strandmuur, de eene golf na de andere, zonder ophouden, uren lang in een vreeselijk woedend geloei. Daar lag ze nu, stil en vredig te schitteren onder den blauwen, verren hemelkoepel, waaraan oppermachtig straalde de groote, heerschende zon.

Even bleven de jongens stilstaan om haar te zien, haar, die zij al zoo heel dikwijls hadden aanschouwd, doch die altijd mooi is en wonderlijk.

Op het strand, dat als een breede, gouden gordel lag tusschen de blauwe zee en de grauwe, rechte strandmuur, drentelden veelkleurige wandelaars of lagen lui uit op het zand in ondiepe kuilen of doezelden droomerig in de groen-gele strandstoelen, de hooge kappen naar de zon. Daar

liepen dames en heeren, echte badgasten in 't wit gekleed, boeren en boerinnen voor één dag uit, armoedige kinderen in havelooze kleeën, groote lui's jongens en meisjes, snoepend van de kraampjes, Scheveningers in hun trui en op pantoffels, Scheveningsche vrouwen zacht voortschommelend in de hoeveelheid harer wijde rokken, en tusschen al die veelsoortige menschen in, venters met allerlei waren, ezels en ezeljongens, en paarden met onhandige ruiters er op.

Op den strandmuur tingelden de luchtige en lichte omnibusjes, ratelden rijtuigën en snoven automobielen, en ook op het wandelhoofd, op welks uiteinde de groote koepel staat te pralen als een heerscheresse der zee, was het zwart van de menschen.

Het roezige leven in het badzeisoen was in vollen gang. Nu leefde Scheveningen, en leek het een groote, veelkleurige zaal vol vroolijke, zorgelooze feestvierenden! En als straks de herfst komt, zoekt een ieder zijn land en zijn haardsteden en ligt Scheveningen daar te slapen, met dichte, gesloten huizen — en het strand ligt daar leeg en koud onder den grauwen, zonloozen hemel. Dan lacht daar geen mensch aan de zee,

dan krijschen de meeuwen en huilen de winden en donderen de golven op tegen den hardvochtigen muur. En dan achter de muur tellen, in de huizen, waar nog menschen wonen, deze de gelden na, gedurende het seizoen verdiend, en maken nieuwe plannen voor het volgende seizoen.

Een tijd lang hadden de jongens in den kuil pratend doorgebracht, kijkende tevens naar het drukke leven op het strand en naar de badende dames, heeren en kinderen in de verte, toen plotseling een stem achter hen klonk: „Zoo, zit jelui hier uit te rusten van de vermoeienis in de tram?”

De jongens keken om en zagen den heer, die getuige was geweest van het zooeven in de tram gebeurde.

„Ik ben er niet moe van, mijnheer,” zei Piet.

„En ik ook niet,” zei Hein.

„En ik evenmin,” antwoordde Wouter, „’t was de moeite niet waard.”

De heer zette zich neer bij de jongens.

„’t Is hier warm,” zei hij, „lust jullie een glas limonade?”

Volmondig antwoordden de jongens : „Graag, mijnheer.”

„Wil jullie even vier glazen halen,” ging de mijnheer verder, zijn vraag tot Hein en Piet richtende.

Dadelijk sprongen de jongens op, Piet nam 't geld, dat mijnheer hem toereikte en de beide jongens vlogen op de langs het strand staande tentjes toe.

Glimlachend keek mijnheer Wouter aan, die dit echter niet opmerkte.

Hij dacht aan Wouter, aan wat hij van hem had gezien en gehoord in de tram, en daarom wilde hij meer van hem weten. Het was een bijzondere jongen, dat was zeker ; stellig een, die voor hem waard was, nader te leeren kennen. Maar wetende, hoe moeilijk het is, een jongen tot een natuurlijke, een ongekunstelde uiting te brengen, was hij heel voorzichtig in het stellen van vragen. De knaap mocht dus volstrekt niet merken, dat hij met belangstelling werd gadeslagen, en geenszins, dat er getracht werd hem tot vertrouwelijke mededeelingen te verlokken. Menschen toch, die weten, dat ze met bijzondere attentie worden gadeslagen of ondervraagd,

verliezen in den regel hun natuurlijkheid, zoo noodig voor een juiste kennis van hun geheele persoonlijkheid.

Dat wist die mijnheer heel goed, en daarom moest hij een groote mate van voorzichtigheid betrachten.

Wie was toch die mijnheer, die plotseling op Wouters weg scheen gekomen, om aan den jongen bijzondere aandacht te schenken?

Jaren lang was hij werkzaam geweest aan een van de grootste dagbladen, waarvoor hij geregeld arbeidde. Hij schreef artikelen over de politiek van den dag en leverde feuilletons, die door het publiek met graagte werden gelezen. Zelfs had hij enkele boeken het licht doen zien, die ook met veel bijval waren begroet.

Vergiste hij zich niet, dan moest Wouter een bijzondere jongen zijn; stellig was hij een echte jongen, die niet schroomde ronduit voor zijn meening uit te komen. En — dat was al een mooi ding.

Piet kwam met de limonade aan op een blad.
„Gelukkig, daar komt hij!” zei Wouter.
„Hei, zeg, loop wat harder, ik versmacht van dorst.”

„Kun je zelf geen glas koopen?” vroeg de mijnheer.

„Jawel, mijnheer,” antwoordde Wouter, „ik heb nog twee kwartjes. Piet heeft de tram betaald. Maar we hebben vakantie. Als ik niet zuinig ben, kan ik er niet mee uit.”

„Hier ben ik er mee,” zei Piet, die inmiddels was aangekomen. „Het duurde zoo lang en de vent wou 't niet meegeven.”

„Ze vertrouwen je niet,” schertste Wouter.

„Hè, dat is lekker,” zei hij daarna, het glas in een teug geleegd hebbende, „wat had ik een dorst.”

„Limonade helpt daar niet veel voor,” zei de mijnheer. „Dat goedje is hier te zoet, door al die suiker.

Wat druiven zullen misschien beter bevallen! Lust je er wat?”

„Nou mijnheer, nou . . .” antwoordde Wouter.

„Wacht hier dan, ik zal er wat koopen.”

De mijnheer ging heen.

„Jonge, Wouter,” zei Piet, „daar boffen we mee, zeg.”

„Nee, die is royaal. Zeker een rijke van het Bezuidenhout,” zei Hein.

„Maar die zijn niet altijd royaal,” meende Piet.

„Kun je begrijpen,” zei Wouter, alsof hij daarvan veel ondervinding had. „Maar, wat kan 't mij schelen of hij op het Bezuidenhout of in de Koediefstraat woont. Royaal is hij, want hij tracteert op druiven, en dat is genoeg.”

„Waarom zou hij 't eigenlijk doen, Piet?”

„Ik weet het niet hoor, en het komt er ook eigenlijk niet op aan. Wij hebben het. Misschien weet hij geen raad met zijn geld.”

„Ik geloof....”

„Wat geloof je?”

„Dat het om jou is, Wouter.”

„Om mij ? Om mij ? Waarom om mij ? Ben je dwaas ; hij kent me niet eens.”

„Nou, ik geloof het toch. Het schijnt hem te bevallen, dat je zoo opgespeeld hebt in de tram, en....”

„Kom, 't is de moeite. Denk je, dat die mijnheer, die toch zeker zestig jaar is, zoo oud is geworden voor niets. Denk je, dat hij zulke gewone dingen al niet honderd maal heeft beleefd. Ha, ha.

Als hij daarom wilde tracteeren, kon hij zijn beurs wel open houden. Daar komt hij.”

Daar kwam mijnheer aan, een prachtige tros in de handen.

Lachend naderde hij de jongens, die hun begeerige oogen lieten rusten op de heerlijke, saprijke vruchten.

„Zie daar,” zei hij, in den kuil stappende, „eet die nu maar op. Ik heb nu geen trek. Je kunt ze trouwens samen wel naar binnen werken, denk ik.”

Nu dat was spoedig gebeurd.

„Hoe waren ze, jongens?”

„Heerlijk, mijnheer. Dank u wel,” zeiden de jongens. Toen de vruchten waren opgegeten, stond de mijnheer op.

„Het wordt mijn tijd,” zei hij. Dag jongens.”

„Dag, mijnheer.”

Toen verdween de vreemde in de menschenvolte.

„Een goeie middag, Wouter,” zei Piet.

„Als iemand verre reizen doet,” begon Wouter, en eindigde: „dan krijgt hij lekkere druiven.”

’t Was inmiddels vier uur geworden, en de jongens hadden niet opgemerkt, dat in ’t Westen de hemel bedekt was met donkere, dreigende wolken.

De zon was schuil gegaan. Het zonnestrand was nu een schaduwstrand geworden.

„Zie je die lucht daar ?” zei Wouter, opziende.
„Als 't een beetje wil, krijgen we nog regen.”

„'t Kan wel weer overdrijven,” meende Piet.

„En de wind is landwaarts. Neen, hoor, daar zal wel wat komen. Maar, wat geeft zoo'n buitje. In elk geval krijgen wij 't niet alleen. Het strand loopt nog vol menschen, met wie we de bui eerlijk zullen verdeelen.”

De jongens stonden op. In de verte klonk een zacht gerommel. De wind zette op. De zee scheen onrustig. Witte koppen vertoonden zich op de verre, grauwe zee.

„'t Schijnt meenens te worden,” zei Wouter. Zie je niet, dat veel menschen het strand verlaten ?”

„En wij zullen ook gaan,” stelde Hein voor.

De jongens liepen in de richting van den strandmuur.

Eensklaps en reeds voor ze de steenen trap waren opgeklommen — viel de bui neer. De opgetrokken wolken schenen te breken. In stralen viel de regen neer.

Kinderen gilden, dames stroomden weg, hoog

op de rokken, die niet nat en vuil mochten worden. Jongens schreeuwden vol schrik, zoo hard ze konden, en trokken elkaar van de stoep, die te smal was voor zoo'n grooten toeloop.

De menigte stoof de café's en de melksalons binnen, aan de landzijde van den strandmuur staande, en bestormden de leege trams voor het Kurhaus.

Het strand bleef daar verlaten liggen, onder den geweldigen plasregen.

„Hier, hier, gauw den tramwagen in,” riep Wouter. „Zie, hoe ze stormen.”

De conducteurs bij de wagens trachtten de menschen tot kalmte en voorzichtigheid te stemmen, doch niemand luisterde, ieder sprong naar een plaatsje op het balcon of binnen in.

De vrienden hadden een plaatsje veroverd op het balcon.

Binnen was 't vol.

Een dame, hoog op de rokken, was de laatste, die op 't balcon stapte.

„Vol, vol, heeren,” schreeuwde de conducteur tot de menschen, die nog wilden opstappen. Vol, geen plaats meer. Voorzichtig, hoor.”

De conducteur belde af.

Weg ging de tram.

„Kijk ze druipen,” lachte Wouter, op de menschen wijzende, die staan bleven.

De dikke dame schudde haar rokken uit.

Den conducteur ontving haastig de dubbeltjes en de kwartjes. Hij moest zich reppen, wilde hij allen voor het eindpunt bedienen.

Het zweet stond den man, die nog niet lang in den dienst was en derhalve nog niet de gewenschte handigheid had verkregen, op 't gelaat.

„Kaartjes en geld gereed houden, alsjeblieft heeren,” riep hij zenuwachtig.

De dikke dame had moeite haar dubbeltje uit haar portemonnaie machtig te worden. Ze was zoo dik, en rondom haar stonden de andere passagiers en ze moest haar zijden rok toch redden.

Eindelijk had ze het noodige geld te voorschijn, dat ze den conducteur toereikte.

„Laan Copes,” zei ze.

Ze kreeg een kaartje.

„Conducteur, ik wou graag binnenin zitten, 't is affreus hier te staan.”

„Ja, mevrouw, maar binnen is het vol.”

„Als een van de heeren binnenin....”

„Ja, mevrouw, ik heb nu geen tijd,” antwoordde de conducteur zenuwachtig, „die binne

binne, binne binnen, die buiten benne, benne buiten.”

En toen liep de conducteur zenuwachtig naar binnen, erg zweetend na dit schitterend hollandsch.

De heeren op het balcon lachten.

Bij de Anna-Pawlonastraat stapten de jongens uit, en daar de regen wat was verminderd, liepen ze zoo vlug zij konden naar hun huizen, waar ze tegen half zes aankwamen. Voor ze bij Wouters woning van elkaar gingen, betaalde Wouter het tramgeld, dat Piet hem had voorgesloten. En deze zei: „We zullen elkaar nog wel eens zien, hè?”

„Nog vaak genoeg,” zei Wouter, „maar nu blijf ik thuis. Ik heb honger en van avond ga ik met vader boodschappen doen in de stad. Morgen ben ik jarig.”

HOOFDSTUK IV.

Wouter was een en al geestdrift over den vreemden, royalen mijnheer van dien middag en dus stak hij duchtig de loftrompet over dezen, toen hij thuis kwam.

Doch zijn vader, wetende, dat Wouters heftig enthousiasme eer beperking, dan uitbreiding behoefde, kalmeerde hem, door eenvoudig te zeggen : „Maar Wou ! Hoe kun je nu toch zoo opgewonden zijn over zoo'n gewoon feit. Den Haag is immers vol van rijke menschen, die voor een niet alledaagsch voorkomend feit wel wat aandacht — en wat centen over hebben. Je moet die dingen niet zoo bijzonder vinden.”

Doch Wouter verweerde zich. Hij vond het wel bijzonder en wel eigenaardig en niet alledaagsch voor zoover het de ontmoeting met en de handelwijze van dien vreemden heer betrof.

Wat hem zelf betrof, achtte hij 't feit van geen beteekenis, en dat zei hij dan ook met de verzekering: „'t Was natuurlijk de moeite niet, wat ik deed. O, heelemaal niet. Een ieder zou 't gedaan hebben. Zoo'n nuffie en zoo'n lorgnetkereltje, die een oude afgeleefde tobber laten loopen, omdat hun neus te fijn is.”

En zoo pratende wond Wouter zich weer op en vader schudde kalmeerend het hoofd, doch zijn hart voelde hij van vreugde kloppen om Wouters heerlijke, nobele jongensverontwaardiging. In geuren en kleuren werd wederom de geschiedenis met Jaap in den mallemolen opgehaald en allerlei gissingen gemaakt, omtrent de oorzaak van zijn niet verschijnen.

„Waar zou hij nu zitten vader? Zou hij hier in Den Haag nog rondzwerven?”

Doch vader kon Wouter op deze vragen geen antwoord geven.

„Waar hij is mijn jongen, weet ik ook niet. De arme kerel heeft niet gedurfd, dat is zeker.”

Wouter schudde het hoofd: hij begreep het niet; hij kende toch zijn vader.

„'t Is de oude geschiedenis, Wou,” zei vader, „de oude geschiedenis. De arme kerel heeft

een keer een misstap gedaan ; hij is gestruikeld, gevallen. En toen zijn er menschen langs hem heen gegaan en die hebben hem aangezien met verachting of minachting en ze hebben niet de hand der hulpe naar hem uitgestoken. Dat heeft Jaap gezien en gevoeld en sedert begrepen, dat hij van de menschen niets te wachten heeft. Nu schuwt hij de menschen en gaat ze uit den weg, en als er eens een komt, die hem de behulpzame hand wil bieden, eerlijk en oprecht, gelooft hij een oogenblik, doch weer alleen komt de oude twijfel boven en de oude zwakheid. En dan vlucht hij weer van de menschen, die hem toch niet helpen zullen.”

„Schrijft u nu naar zijn ouders, vader ?”

„Neen, mijn jongen, wat zou het helpen ? Ze krijgen daarmede hun kind toch niet terug.”

Den volgenden dag bleef Wouter thuis. Den dag van zijn verjaardag moest hij toch eens heel gezellig vieren. Vader kwam ook vroeger dan gewoonlijk thuis en toen 's avonds het drietal gezellig met een oom en tante van de Veenkade om de tafel zat, werd voor den jongen een verrassing gezonden. 't Was een teekening in lijst : De zee bij Scheveningen ; de pier bij het Ver-

verschingskanaal, op welks uiteinde een drietal jongens stond. Het hoofd van een armen drenkeling boven de golfjes uit. En onder de teekening de woorden :

Voor Wouter Wegerif. Uit dankbaarheid.—van
Flip Wagenaar.

Wouter was echt gelukkig met dit geschenk en begreep nu eerst, waarom Flip daags na dien verschrikkelijken dag zoo belangstellend naar zijn geboortedag informeerde.

Eenige dagen verliepen, dat er niets bijzonders in het leven van Wouter plaats vond. De vacantie was geëindigd — de school weer begonnen. In de avonduren speelde hij met de jongens in de buurt of bleef thuis om te lezen in mooie boeken, die zijn vader voor hem kocht in de winkels of huurde in een bibliotheek

Den vreemden mijnheer, over wien hij zoo opgewonden gesproken had, had hij sedert niet meer gezien. Wouter was nu ook overtuigd, dat zijn vader 't heel juist had gezegd, en dat hij geenszins iets bijzonders moest zien in de belangstelling, die de vreemde toen aan den dag had gelegd.

„Dien zie ik misschien ook nooit meer terug,

net zoo min als Jaap," dacht Wouter, toen hij op een vrijen Zaterdagmiddag de stad in liep met Piet.

Dicht bij een sigarenwinkel, niet ver van de Da Costastraat, werd zijn aandacht getrokken, door twee oude heertjes, die precies in de maat naast elkaar voortstapten.

„Ha, de twee dozen," dacht Wouter, de beide heeren met hun scheldnaam aanduidende, die ze van de jongens hadden gekregen.

De twee dozen waren twee oude heertjes, die woonden in de Columbusstraat, niet ver van Wouters huis. Ze waren even groot of liever even klein, droegen dezelfde hoeden en hadden dezelfde jassen en broeken aan. Ze gingen samen uit, en kwamen samen thuis en als de een stil stond, bewoog ook de ander niet. Ze rookten dezelfde sigaren en dronken hetzelfde bier aan hetzelfde tafeltje in het Zuid-Hollandsch koffiehuis op de Groenmarkt.

Ook wisten de jongens, dat ze gelijktijdig kwaad waren en gelijktijdig om 't zelfde lachten of boos keken en samen vreeselijk bang waren voor onschuldige jongensgrappen en dat ze een ergen hekel hadden aan die rekels van jon-

gens. Ze liepen nu in de stille Tollensstraat. In de zonnige straat liep slechts hier en daar een kind te spelen op het trottoir. Een bakker stond te dommelen in de deur van zijn winkeltje. Een agent liep te wachten op 't uur van zijn aflossing. Een dienstbode poetste langzaam de koperen belleknop.

„Zeg, Piet, ik weet een grap, vervolgde Wouter, „kom, eerst de twee dozen voorbij lopen.”

Dravend vlogen de jongens de straat over. De twee mannetjes keken gelijktijdig om, liepen samen het trottoir op en toen in dezelfde pas : linker been — rechter, langzaam voort. Toen ze de twee kereltjes een eind voorbij waren, riep Wouter : halt !

Piet bleef staan.

„Vooruit” zei Wouter, nu komt de grap. Je ziet hoe ze kostelijk lopen op de maat. Wij zullen de maat er in houden. Kom, gelijk beginnen op de maat van hun stap : Er liep een patertje langs den kant.”

Pas op. Links — rechts —

„Daar liep....”

En gelijktijdig hieven de jongens het lied aan.

Prachtig ging het. De twee tweelingbroeders of wat het dan waren, liepen precies op de maat van het liedje.

De een werd rood van kwaadheid, de andere ook. Een stalhoudersknecht op den hoek, den gieter in de hand, stond te lachen.

Doch — de oudjes zouden de grap wel doen eindigen. Ze versnelden eenvoudig de pas. Buiten de maat van het liedje gingen ze nu.

Doch, dat was geen afdoend middel. Wouter en Piet zongen eenvoudig wat vlugger. En zoo wisten ze hun maat te regelen naar de maat der twee oude heeren, die zoo, tot groote vreugde der voorbijgangers, een eindweegs werden begeleid.

Ze zaten gehurkt op den hoek van de Veenkade en Bilderdijkstraat en zongen lachend hun lied, toen plotseling een : „Pas op, rakkers !” aan hun gezang een einde maakte. Wouter voelde op hetzelfde oogenblik een stokslag op zijn broek.

Verschrikt sprongen ze op en wilden vluchten, toen Wouter herkende in den persoon in hun onmiddellijke nabijheid den zonderlingen wel-doener op het Scheveningsche strand.

„Blijf maar !” riep Wouter Piet toe, en toen zijn pet aflichtende : „Dag, mijnheer.”

„Zoo Wouter.”

Glimlachend bleef mijnheer Wouter aankijken. Dat zagen de oudjes niet, die geloofden, dat die mijnheer hun partij koos, en daarom dankbaar knikten, de een na den ander.

„Wie zijn die heeren, die je zoo er tusschen hebt genomen?” vroeg de mijnheer.

„Mijnheer,” antwoordde Wouter met eenige triomf, „dat zijn de twee Haagsche doezen.”

„Hè, wat?”

„Ja, mijnheer, wij noemen ze zoo. Zij wonen in mijn buurt en hebben een hekel aan jongens.”

„Hoe weet je dat?”

„Wel mijnheer, ze lachen nooit tegen ons, en als ze een agent op ons kunnen afsturen, doen ze het. En als ze ons kunnen raken met hun stok — als de een slaat, slaat ook de ander — zijn ze in hun schik.”

„Ze hebben er zeker reden toe.”

„Neen, mijheer, heelemaal niet,” vervolgde Wouter.

„Wij hebben ze tenminste nooit iets gedaan en onlangs, toen ik alleen voor een winkel stond te lachen tegen een winkeljuffrouw, die stokstijf

net als een pop stond op de uitstalkast, liepen ze me met hun tweeën onderstboven."

De heer lachte om de vertelling.

„Nou," zei hij, „'t is mooi. Ken jullie me nog?"

„Jawel, mijnheer, u bent die mijnheer van de druiven op Scheveningen," zei Wouter.

„Precies," klonk 't antwoord en lachend liep de vreemde na een: „Dag jongens!" verder.

De Veenkade wandelden de jongens op, toen hun aandacht werd getrokken door een volkshoop, die zich gevormd had dicht bij de brug voor de Hemsterhuisstraat.

„Wat een mensen, daar, Piet! kom!" riep Wouter en het tweetal draafde naar de plaats, waar wat bijzonders aan de hand moest wezen.

Er was natuurlijk ruzie! Op een open plek, door de menigte gelaten, stonden drie opgeschoten jongens, die ongeveer achttien jaar moesten zijn. 't Ging twee tegen een. Ruwe woorden en heftige bedreigingen gooiden ze elkaar naar het hoofd, telkens afgewisseld door een gevoeligen stomp of duw. Die alleen stond had het hard te verantwoorden.

Doch hij zou spoedig hulp krijgen. Een melk-

boertje had, voor de deur van zijn winkeltje staande, het geval gezien en kwam nu dien eenen te hulp.

Kittig kwam hij daar aandribbelen, het dikke melkboertje, schoof handig door de menigte heen, en verscheen op het open terrein, waar 't gevecht stond geleverd te worden. Hij keek even rond, zag toen het tweetal aan, maakte van zijn rechterhand een vuist en zei : „Zie zoo, dat is geen vechten : twee tegen een. En toen beslissend : dat moet uit zijn.”

En hij schoof zijn dik melkboerenbuikje dicht bij den jongen, die hij te hulp zou komen.

Doch, de grootste van het tweetal vechters trad op hem toe, en gaf den kleinen melkboer een vuistslag in het gezicht.

„Au!” riep de man, „au,” terwijl hij wankelde op zijn kleine beenen, „au !”

Toen zag hij bloed, dat gutste uit zijn neus.

„Au !” riep hij nogmals, keek toen niet langer zijn weerpartij aan, doch liep heen, zoo hard hij kon, den neus tusschen zijn beide handen.

't Was aller-potsierlijkst ! Een minuut geleden verscheen hij met het air van een beslissenden scheidsrechter op het oorlogsterrein — zag even

zijn vijand aan — kreeg toen van dezen één klap — zag toen bloed uit zijn neus — omhulde dezen daarna met beide handen — en verdween, even kittig, als hij gekomen was.

De menschen vonden 't ook allerkomiekst. Een luid hoera! ging den dapperen melkboer na op zijn terugtocht.

De vechtersbazen zelfs lachten er om, ook hij, die zijn beschermer in een ommezien zag komen en gaan.

Toch had zijn verschijnen dit gevolg, dat de twist uit was. Nu de drie stonden te lachen om hetzelfde komieke, was hun vechtlust en woede bekoeld, te meer, daar de menigte haar aandacht en belangstelling niet meer aan hen en hun gevecht schonk, doch door luide kreten den dapperen melkboer huldigde. De menigte ging uiteen — de drie vechters verdwenen in een kroeg in de buurt.

Wouter lachte, dat hij schudde. Met zijn open oog voor het komieke, dat hij om zich heen had zien gebeuren, vond hij dit om te schateren.

„Piet!” riep hij telkens, toen ze samen verder wandelden, „wat was het toch leuk, wat was het toch leuk. Zie je hem nog voor je. Daar

komt hij aan — kort en dik — springt in den kring — zegt, dat 't uit moet zijn — pats! hij krijgt een klap op zijn neus — ziet bloed — en verdwijnt, de neus in zijn handen.

Als we weer een vrij opstel op school moeten maken, hoef ik niet te zoeken.”

Zoo druk was Wouter aan het redeneeren, dat hij niet had opgemerkt, dat vlak bij hem die mijnheer uit de tram naar Scheveningen wandelde.

„Zoo, Wouter,” klonk 't opeens, „waar heb je 't zoo druk over.”

„Daar was ruzie, mijnheer, bij de brug bij de Hemsterhuisstraat.”

„Ik zag 't in de verte,” maar 't is afgeloopen, voor ik er ben.”

„Nou, wij hebben 't echt gezien,” ging Wouter voort en vertelde in geuren en kleuren 't gebeurde met het dikke melkboertje.

Mijnheer had schik in Wouter.

„Een echte, levendige jongen,” dacht hij, maar hij zei het niet. Juist wilde hij verder loopen, toen uit de Hemsterhuisstraat, verraderlijk zacht om den hoek een automobiel kwam aanvliegen.

Met een schreeuw vloog het drietal, dat op

de straat stond te praten, naar de grachtzijde, nog juist bij tijds, om niet doodgereden te worden.

„Beroerde dingen!” gromde de mijnheer, bleek van schrik.

„U ziet wit!” lachte Wouter plagend.

„Je schrikt je dood,” zei de mijnheer, „om die leelijke dingen. Als ik wat te zeggen had, kwamen ze niet meer in de stadsstraten. Dat ontuig hoort niet op plaatsen, waar menschen wandelen. En dat luie volk, voer hij voort, dat er in zit, verbeeldt zich, geloof ik, dat de wereld er is met haar wegen en haar straten, om doldriftige kilometer-vreterers gelegenheid te geven andere menschen dood te rijden — of den doodschrik op 't lijf te jagen.”

Wouter keek met stralende oogen den mijnheer aan.

Nu begreep hij, waarom mijnheerzelfzoogenoten had, toen Wouter in den tram naar Scheveningen zoo vrijelijk lucht gaf van zijn jongensverontwaardiging.

Bij het naar huis gaan, moest hij telkens denken aan dien mijnheer en hij voelde een trots in zich, nu hij wist, dat hij zelf was, zooals dien vreemden onbekende.

Aan zijn vader vertelde hij 's avonds het gebeurde van dien middag en hij verzwegen niet de ontmoeting met dien vreemden mijnheer en wat deze gezegd had.

Doch vader kalmeerde hem wederom.

„Je schijnt heel wat bijzonders in dien mijnheer te zien,” zei hij, en voegde er lachend bij : „'t Schijnt, dat jelui beiden elkaar opwacht. Je kunt je neus niet buiten de deur steken of je ontmoet hem. Ik ben wel benieuwd den man eens te zien en te spreken.”

„Gelukkig, vader,” riep Wouter, „als ik hem weer zie, breng ik hem mee. U moet hem ook eens zien.”

HOOFDSTUK V.

't Was midden Februari geworden. Aan de hooge, strak blauwe lucht schitterende de zon, onmachtig de aarde te verwarmen met haar vele mensen, die daar gingen in honger.

Boven de stadsgrachten, nu toegevroren, zwierden en zweefden de blanke meeuwen en schoten bijwijlen neer op den ijsvloer, waarop de milde mensen broodkruimels strooiden en broodkorsten wierpen.

Rijke kindertjes kwamen met hun gouvernantes, lachend en juichend tot dicht aan den kant en wierpen handen vol voor de diertjes neer, die ze zoo aardig vonden.

Een gevoelige juffrouw kwam uit haar huisdeur en stortte de eetresten uit op het ijs, dat de arme, lieve vogels toch maar voedsel hadden in die barre kou.

En onderwijl keek het kleine, havelooze ventje, bibberend verscholen achter een dikken boom voor dien ijzigen wind, naar de blanke diertjes, wien hij al dat voedsel benijdde.

„De nood is hoog gestegen,” schreven de couranten.

Er is honger in de stad. Er moet geholpen worden. Had niet een man, die honger leed met zijn gezin, zijn hond geslacht. Er moest dadelijk en afdoend geholpen worden.”

Doch 's avonds, als de ijzige wind blies door de straten, doch 's avonds, als aan den hoogen hemel, de maan glansde en de sterretjes tintelden in koude vrieslucht, dan reden door de straten de vrolijke electrische beugeltrams, vol blijе menschen, en dan ratelden door de straten de rijtuigen van vele huurkoetsiers en snorden de coupé's op gummiebanden, vol dames en heeren in bont en fluweel — op weg naar de warme zalen, waar hun de vreugde wachtte en het genot.

En op diezelfde avonden wisten de arme, broodelooze moeders den honger niet te stillen van hun kind.

Op een dier schrikkelijke avonden kwam

vader thuis. Hij groette moeder met een woord, knikte Wouter toe, streelde zusjes blozende wangen en zette zich toen zwijgend neer.

„Is er wat, vader?” vroeg moeder.

Vader schudde het hoofd.

„’t Is een bittere tijd, moeder, voor de arme menschen.”

„Verschrikkelijk,” was moeders antwoord, „de krant staat er vol van.

„De krant, de krant,” viel vader toen uit.

„De krant.

Nu ja, de krant staat altijd vol, altijd. Maar wat helpt dat? De magen moeten vol van die arme menschen, die niet te eten hebben.”

Vaders ongewone heftigheid, deden moeder en Wouter verbaasd en vragend vader aanzien.

„Is er wat, vader?” vroeg moeder zacht.

„O moeder,” zei vader toen, „wat ik daar zooeven gezien heb, zal ik nooit vergeten. Ginds op den hoek van de Suez-Kade zat ineengedoken een vrouw, het hoofd naar den grond, alsof ze sliep. Ik denk, dat mensch kan toch niet in die ijzige kou daar zitten blijven, en daarom ging ik op haar toe. Ik geloofde, dat ze plotseling onwel was geworden en zei dus: Moedertje,

scheelt er wat aan. Maar, o vrouw, wat ik toen zag. Ze zei niets. Doch de groote, dunne doek, die ze om haar lichaam geslagen hield, hief ze zwijgend op, en terwijl ze uitbarstte in zacht snikken, toonde ze me twee kindertjes, twee kleine bloedjes van 2 of drie jaar. De schaapjes lagen dicht tegen elkaar aan, de kleine mondjes schenen elkaar te kussen, de handjes elkaar te omstrengelen.

„Moedertje,” zei ik en boog me tot de zwijgende vrouw over, „moedertje, wat doe je hier en wat doe je met die kindertjes? Ga toch naar huis, is dat een verblijf hier in die kou.”

Ze zweeg, ze schudde alleen het hoofd.

„Moedertje,” zei ik weer, „kan ik je helpen. Waarom ga je niet naar huis?”

Even sloeg ze haar oogen op, haar natte droeve oogen en ze zei: „Ik heb geen huis.”

„Geen huis! Maar mensch, hier kun je toch niet blijven. Je zult hier bevrozen en je arme kindertjes ook.”

Toen keek ze me weer aan en zei: „Mijnheer, laat ons hier maar zitten. Hier is 't goed. Mijn kindertjes slapen. God wacht ze.”

Vader zweeg. Tranen liepen uit zijn oogen

en heftig herhaalde hij nu een oogenblik : O moeder, als je die smartelijke toon gehoord had, waarop ze dat zei. „God wacht ze. Ze zit daar en wilde daar blijven zitten, omdat ze haar kinderen den dood toewenscht — uit liefde. Moeder schreide zacht.

„Vader,” zei ze, „haal die vrouw en kinderen hier. Laten wij voor hen zorgen.”

„Ik heb na veel praten van haar gedaan gekregen, dat ze is opgestaan. Ze is naar haar huis, of eigenlijk niet naar huis, maar naar het hok, een kamerhok. En ik ga haar daar van avond bezoeken. En als het mensch 't zoo bitterhard heeft, als ik vast geloof, als werkelijk die twee schaapjes door haar uit liefde voor den dood waren bestemd, dan zullen wij ze helpen, moeder. Wouter, wil je meegaan ?”

Zwijgend stond Wouter op, heftig beroerd in zijn gevoelende ziel door het verhaal van vaders ontmoeting en zwijgend trok hij zijn jas aan en zette zijn wollen muts op.

„Wij gaan, moeder,” zei vader.

En vader ging naar moeder toe en zijn handen op moeders schouders leggende, gaf hij moeder een innigen kus.

Toen liep hij naar de wieg en tilde de kleine er uit en hield haar in de hoogte en zei :

„Moeder, zie ons kind. Ons kind is blij. Ons kind heeft eten en drinken en een warm thuis. Wij zullen ze nu graag houden. Wij kunnen ze niet missen — en die twee stumpers. Toen kuste vader zijn kleine schat, reikte hem moeder toe en liep met Wouter de deur uit naar buiten, om wel te gaan doen. —

’t Was fel koud. De sterretjes tintelden hoog in de vrieslucht. De van Bylandstraat was leeg. Een zwarte hond sloop schuw langs de huizen, snuffelend.

„We nemen een tram,” zei vader, „dan zijn we er eerder.”

Bij de brug der Suezkade wachtten ze op de tram, die in de verte gonzend kwam aansnorren met licht belgetink.

Vader en Wouter stapten op het achterbalcon, waar heeren stonden.

„Binnen is het vol,” zei de conducteur, „toen Wouter, op vaders aanraden, naar binnen wilde gaan.

„Ja, ja,” zei een der heeren, tot een tweetal tegenover hem staande, de draad van ’t afge-

broken gesprek weer opvattende, „dat noemen ze werkeloosheid en armoede. Wat ik je daar net vertelde, is eerlijk waar. 'k Zag ze 't brood wegwerpen, dat mijn vrouw ze gaf. En dan schrijven de couranten: „help, help. Ziekelijke philanthropie, die luiards wil helpen en dagdieven.”

Wouters vader had met groote belangstelling deze enkele woorden aangehoord, en vroeg: „Ik was niet bij uw verhaal tegenwoordig, mijnheer. Als 't niet onbescheiden is, ik stel belang in de werkloosheid....”

„O, volstrekt niet,” viel de mijnheer gedienschtig in. „Daar kwam gisteren een vrouw met twee kinderen aan onze deur lamenteeren. Huilen en klagen geen gebrek. En och, mevrouwtje, we hebben 't zoo koud, we hebben zoo'n honger. De lieve Heer zal u zegenen. Och toe, mevrouwtje, mevrouwtje.”

Mijn vrouw naar de keuken, smeert brood, maakt er een pak van en brengt het hun.

Duizendmaal dank, mevrouwtje. Enfin, dat kennen we. Toen nog gauw een kwartje en de familie weg. Ik sta voor 't raam en kijk ze na. En nu zag ik met bei mijn oogen, dat ze,

een eind van onze deur, het pak openden, onderzochten — en 't brood wegwierpen. En nou u? Hoe vindt u dat nou?"

„Schandelijk," antwoordde Wouters vader.

„O zoo," zei de mijnheer, „en nu heb ik tegen mijn vrouw gezegd: „Hoor eens, laat komen wie wil, je geeft niets meer, geen brood en geen cent. Ik heb er in eens genoeg van."

Het hoofd schuddende, zei toen Wegerif: „Dat is wel een treurige ondervinding, mijnheer, maar, 't kan toch wel een uitzondering wezen, er zijn toch beslist ook wel menschen die...."

„Die honger hebben," vulde de mijnheer aan. „Ongetwijfeld. Maar 't aantal, dat maar loopt te schacheren en te bedelen, omdat ze te lui zijn, om de handen te gebruiken, is grooter. Geloof me, mijnheer, de werkelijke armoe zie je niet."

Vader wilde nu van zijn ontmoeting gewagen, doch op verzoek der heeren, stopte de tram en vader en Wouter bleven alleen op het achterbalcon.

Op 't eindpunt stapten ook zij uit en gingen in de richting, waar de slop lag — het doel van hun tocht.

Na enkele hoofdstraten vol licht van vele

lantarens doorgelopen te hebben, kwamen vader en Wouter in de armelijke wijken der stad. Geen mensch in de spaarzaam verlichte straten. Toen een poort in — tastend den weg vindend naar No. 17.

Een huivering ging Wouter door de leden, toen hij daar stijf aangedrukt tegen zijn vader stond voor de deur, die scheef hing in haar hengsels. 't Was stil — donker op de trap naar boven.

„Vader,” zei Wouter, toen ze voor de trap stonden, „vader, wat hoor ik.”

„Stil,” antwoordde vader, „laten we eens luisteren.

Zwaar klonk een mannengeluid.

Kom, we zullen samen dansen

Kleine kleutertjes in de Mei

Dansen is ons lust en leven

Dansen eerst kan vreugde geven,

Kleine kleutertjes in de Mei.

't Gestamp van voeten begeleidde het vers. Kinderstemmetjes klonken.

„Vader,” riep Wouter angstig, „laten we weggaan, hier is een man in huis. De vrouw heeft u bedrogen, vader, Kom maar.”

Wat is 't heerlijk saam te dansen
 Kleine kleutertjes in de Mei
 Links nu, rechts nu....

„Vader !”

„Kom jongen, niet bang wezen.”

„Maar die man, vader.”

„Kom, Wouter, we komen de menschen helpen. Allo, geen vrees.”

En vader stapte de trap op.

„Vader !....” En Wouter liep mee.

Een smal, kort gangetje — daar was de kamerdeur. Vader klopte — Wouters hart bonsde snel.
 't Zingen en klotsen hield op — de deur bleef gesloten.

Nogmaals klopte vader. — Geen antwoord.

Toen deed vader de deur open en stapte, door Wouter schuchter gevolgd, binnen.

Twee kleine kindertjes, een jongen en een meisje, in 't midden der kamer ; voor hen een man — in den hoek op den grond een vrouw, dezelfde vrouw van dien avond, met een doek om.

Ze rees moeizaam op, toen ze vader zag en zei zacht : „G'n avond, mijnheer.”

Geen stoel, geen tafel in 't vertrek, waarin

flauw een lamp brandde. Vodden op den grond — de slaapplaats. De kindertjes bleek en mager, met angstige schuwoogen nu wegkruipend in den hoek, dicht tegen de vrouw aan.

„Nee, moeder,” riep het meisje met zwak huilstemmetje, „nee moeder, niet mee, hier blijven, moeder.”

En die man ! Ook hij was terzijde geweken en had 't hoofd afgewend van de binnengetreden.

Vader trad nu op den man toe.

„Goeienavond,” zei vader diep en ernstig. „Hoe gaat het, Jaap. Durfde je toen niet bij me komen, en nu vind ik je hier.”

De vrouw uit den hoek trad nader.

„Van de politie, Jaap ?” vroeg ze angstig.

„Neen, moedertje,” antwoordde vader geruststellend, „we zijn niet van de politie. We komen je helpen, niet waar. En we vinden hier ook een oude kennis.”

„Geen stoel meer,” zuchtte de vrouw, daarmede haar verontschuldiging aanbiedende.

„Niet noodig,” zei vader. Toen vertrouwelijk tot Jaap : „Ga even mee met me op de gang. Ik wou je graag spreken.”

Zwijgend volgde Jaap Wouters vader naar de

gang. Toen was Wouter alleen met de moeder en de beide kinderen. Verlegen bleef hij staan — de oogen op de kinderen.

„Jongeheer,” zei de vrouw, „kent uw vader Jaap?”

„Ja — ja,” antwoordde Wouter, „hij is uit Rotterdam. We kennen hem van de Haagsche kermis. Woont hij hier?”

„Hij woont niet hier,” vertelde toen de vrouw. Hij woont nergens. Hij heeft geen huis en 't is toch zoo'n goeie jongen. Hij kent ons. Hij houdt zooveel van de kinderen. En nu werkt hij, als hij werk kan vinden voor de kleintjes. Maar alles ligt stil. Daar is voor hem niets te verdienen.”

Toen zweeg de ander.

„Ik.... ik begrijp niet — maar, we hoorden toch zingen en dansen, toen we beneden waren aan de trap.

„O, ja, de goeie jongen danste met de kleintjes; ze hebben 't zoo koud en ik kan ze niet te slapen leggen. Nu danste Jaap met hen, om ze wat warm te krijgen.

Wouter kon geen woord spreken, maareen groote ontroering van medelijden voelde hij in zijn hart met de arme vrouw, met die twee teere

stumpers, twee jonge, kleine menschen, die in de rijke stad, waar zooveel goud is en zooveel brood, geen bed hadden om zich te warmen, geen eten om te stillen hun verhongerde magen.

Vader en Jaap kwamen binnen.

Vaders gezicht stond ernstig. Jaaps oogen schitterden met een ongewonen glans.

Zwijgend bleef Jaap een oogenblik staan. Hij keek even naar de moeder, toen naar de kindertjes. Dan plotseling liep hij op de twee toe, vatte hen in zijn groote, forsche armen en kustte hen vele malen en terwijl er tranen stonden in zijn oogen, riep hij: „Wimpie — Doortje.... nou krijg jelui eten, mijn kinderen. En een bed ook.” En innig drukte hij de twee bloedjes tegen zich aan.

„Breng jij ons eten?” vroeg ’t meisje met een zwak stemmetje. En ze aaide Jaap de wangen.

Vader ging naar de grootmoeder en zei: „Ik heb gehoord van Jaap, dat deze kinderen wezen zijn. Ik weet, dat u honger lijdt met uw kinderen. Ik weet ook, dat Jaap alles voor u doet, wat hij kan.”

„Jaap is goed,” zei de vrouw.

„Dat weet ik,” ging vader verder. Nu — ’t is een verschrikkelijke tijd. Wij zullen je helpen.

Hier is tien gulden. Jaap zal daarvoor brood koopen en vleesch en melk en wat er nu dadelijk meer noodig is. Een paar dekens zal hij ook koopen voor de kleintjes om hen dezen nacht te warmen. Op 't oogenblik kan ik niet meer doen, ik heb geen geld meer in mijn zak....

„Niet meer doen,” schreide de vrouw, „o, zoo-veel heeft geen mensch nog nooit voor me gedaan. Ik dank u, mijnheer. Kindertjes, kom eens hier. Geef dezen mijnheer een hand en zeg eens netjes: Dank u, mijnheer.”

Jaap zette de kleintjes neer, die staan bleven.

„Kom, kindertjes, gauw. Je krijgt eten van dien mijnheer.”

Toen ze dat ééne woord eten hoorden, schoten de kleintjes als magnetisch aangetrokken op Wouters vader toe.

„Eten!” vroegen hun stemmetjes.

„Zeg, dank u mijnheer,” drong de grootmoeder.

„Kom, moedertje,” zei vader, „zorg nu gauw voor de kleintjes. Op 't oogenblik kunnen we niet meer doen. Wij gaan nu heen. Jaap komt morgen bij ons, niet waar?”

„Ja — mijnheer,” antwoordde Jaap.

„'t Is voor dat gezin dat je komt, niet waar.”

„Ik zal komen,” zei Jaap.

„Nu moedertje, op 't oogenblik maar geen zorg. Ik zal zien, wat ik verder voor u en de kinderen doen kan.”

„Dag moedertje, dag kindertjes.”

„Zeg, dag mijnheer, kindertjes, gauw, zeg toch dag mijnheer.”

„Dag, mijnheer,” riepen beiden.

Toen liep Wouters vader heen de smalle trap af naar buiten.

„Wat een ellende,” zei vader tot Jaap. „Geen stoel — geen tafel — niets, letterlijk niets. Wat vodden in den hoek voor den nacht. Maar, ik zal probeeren of ik die totaal arme ongelukkigen niet kan helpen. Maar kom, nu gauw de tram nemen. Moeder zal wel wat ongerust zijn en in elk geval zeer verlangend iets te hooren.

„Hoe kwam Jaap daar, vader?”

„Morgen zal hij me alles vertellen, zei hij.”

„Als hij komt, vader.”

„Hij zal nu komen,” antwoordde vader, „'t is voor die vrouw en die kinderen. Kom, gauw de tram in”.

Vader en Wouter sprongen op 't achterbalcon van de tram, die juist stil stond.

De conducteur belde af, — de tram zette zich in beweging.

„Brr,” rilden de mensen, die geen plaats binnen in hadden kunnen krijgen, wat is 't koud.”

Daar stond een moeder op 't balcon, met haar tweejarig kindje op den arm.

Zij trachtte haar kleuter geheel weg te stoppen in den doek, dien ze om 't kindje geslagen had, doch de wind woei telkenmale den doek op; dan kilde de ijzige wind het bleeke, ziekelijke gezichtje.

„Conducteur, is er geen plaats binnenin voor deze vrouw?” vroeg vader.

„Neen — alles vol.”

Vader stak zijn hoofd naar binnen en zei tot den eersten mijnheer rechts in den hoek: „Och, mijnheer, hier staat een vrouw met haar kind op den arm. 't Is hier zoo koud, mag ze....”

De aangesprokene trok de schouders op en keerde zich af van vader.

„Dat noemen ze heeren, beschaafde heeren,” smaalde vader, die zijn hoofd uit de tram had getrokken. „Een vrouw met een kind in dit barre weer op 't balcon te laten staan. Als 't een dame was — honneur aux dames, hè, ja, dat kennen

ze. Maar, 't is maar een arme vrouw en haar kind."

't Publiek gaf vader gelijk, zei, dat 't schande was en zoo al meer, en onderwijl bleef de moeder vergeefsche moeite doen haar kleine stumper, die ze had opgehaald uit het huis, waarin het een dag was uitbesteed, geheel te beschermen tegen de felle winterkou.

Wouter had met schitterende oogen zijn vader aangezien, toen deze zoo sprak en onwillekeurig een vergelijking gemaakt tusschen zijn optreden in de Scheveningsche tram en dit van zijn vader.

Thuis gekomen, waar moeder vol ongeduld wachtte, vertelde vader in geuren en kleuren hun wedervaren. Ook moeder, die goede, lieve moeder, met haar warm begrijpend en gevoelend moederhart, was dadelijk tot helpen bereid.

„Die stumperds," zei ze, „had ze toch meegebracht, vader."

Doch vader antwoordde : „Neen, goed, dwaas vrouwtje, dat zou immers verkeerd zijn geweest. We zullen alles doen, om de stakkers te helpen, doch ze in huis nemen, dat gaat niet. Ja, voor enkele dagen, dat kan. Maar daarmee zijn de stumpers niet geholpen. Ik zal morgen nog,

als Jaap bij ons is geweest, en we meer weten, zien, wat ik doen kan."

„Als Jaap komt," zei moeder.

„Dat zal hij," antwoordde vader beslist. „Ik begrijp dat zoo goed. Als hij voor zich zelf, in zijn eigen belang ons moest bezoeken, zou hij weg blijven, maar nu 't voor die arme moeder en haar kinderen is, komt hij stellig."

„Ik weet 't niet," zei moeder weer.

„Hij zal komen," zei vader beslist.

En den volgenden morgen tegen half tien, kwam Jaap. Schuchter, als ware hij een misdadiger nog, kwam hij de huiskamer in, groetend met een knik.

„Ga zitten," zei vader eenvoudig.

Zwijgend zette Jaap zich neer en keek, met een hoog roode kleur op 't gezicht, met angstige, schuwe oogen schuchter rond.

„Hoe is 't met de stumperds, Jaap?"

Die eenvoudige, hartelijke vraag, die belangstelling verried met hen, die Jaap zoo hartelijk lief had, bracht deze geheel op zijn gemak.

„Best, mijnheer," antwoordde hij gul en rond.

„Best. God, God, als je ze gisterenavond gezien had, toen ik thuis kwam met eten en met melk]

Toen ze me zagen met dien arm vol, vlogen ze op me toe. Jaapje, Jaapje, riepen ze, neen, ze zongen het mijnheer, Jaapje, Jaapje, Jaapje, breng je ons eten . . . . En toen begonnen ze te dansen om hun grootmoeder heen, die zat te snikken. 't Goeie mensch ! In geen dagen was er eigenlijk wat thuis geweest. Een broodkorst, die ze vonden op straat. Een broodkorst, die den een of ander bij ongeluk had laten vallen. Want brood strooien ze alleen nu voor de meeuwen op de grachten. Voor de beesten !''

Vader, die begreep, dat de oude bitterheid weer in Jaaps hart binnendrong, onderbrak Jaaps verhaal.

„'t Zijn lieve kindertjes, hè, Jaap.”

„Lief, mijnheer,” ging Jaap op teederen toon voort, „lief, 't zijn engeltjes, mijnheer. Engeltjes. Maar, 't is net als 't versje zegt :

Kleine kleuters, lief en teer
Gaan naar onzen Lieven Heer.

„Hoe ken je die vrouw, Jaap ?”

„Menschen, die honger hebben, hooren bij elkaar, mijnheer. Die vinden mekaar vanzelf. 't Is zoo gegaan. 't Was op een avond, nu een paar

maanden geleden. Ik loop op 't Spui. Daar zie ik twee kleine kindertjes staan. Ik kende hen van vroeger. Ze hadden de handjes in elkaar. Ongemerkt ben ik dicht bij hen gekomen en ik hoorde ze zeggen:

„Wimmie, zou opoe brood krijgen. Ik heb zoo'n honger.”

„Ja, ik heb ook honger, Doortje. Opoe zal wel brood krijgen.”

„Hoe weet je dat?”

„Omdat opoe ook honger heeft.”

„Geven de menschen altijd brood aan arme menschen, die honger hebben?”

„Ja, Doortje, want honger doet pijn.”

„Ik wou dat ik rijk was, Wimmie.”

„Waarom?”

„Dan kon ik brood geven aan alle arme menschen.”

Zoo ongeveer praten ze samen mijnheer. 't Was aandoenlijk. Twee stumperds, laat in den avond, geen mensch zag ze natuurlijk, dicht tegenover elkaar, hand in hand, zoo te hooren praten. Je moet immers geen hart in je lijf hebben, om ze voorbij te kunnen loopen. Enfin — zoo ben ik bij ze gekomen. Twee maanden ben ik over de vloer. Ik werk voor ze, als er tenminste te wer-

ken is. Er is niets te werken, nergens. Je loopt je lam om werk. De rijken eten en drinken — lekker, doen niks en wij arme drommels, kunnen niet eens werk krijgen. En wie niet werkt zal niet eten ! Hi, hi ! 't Is mooi uitgevonden."

„Hoor eens, Jaap," zei vader, „kort en goed. Wij willen die stumpers helpen. Vin je dat goed ?"

„Of ik dat goed vind ?"

„En jij wilt werk hebben ?"

„Ja."

„Dan zal ik je werk geven. Ik heb genoeg voor je te doen. Wil je dat ook ?"

„Of ik dat wil. Ja, u zult zeggen, toen ik in Augustus, u weet 't nog wel, komen kon, ben ik ook weggebleven, Och, ja, wat zal ik je zeggen, mijnheer. Als je alleen voor je eigen body te werken hebt, dan kan je de heele boel niks meer schelen. En daarbij, ik heb genoeg van de oude kennissen. Meer verdriet dan plezier van gehad. Ik heb nog een stuk neef ook : een chique vent, deftige betrekking, nette mijnheer, fijne mijnheer. Een jaar of wat geleden had ik kans een baantje aan 't spoor te krijgen. Hij kreeg er de lucht van en laat hij gemaakt hebben, dat ik de betrekking niet kreeg ! Zou je nou zoo'n vent. . . . Maar zoo

III

zijn de menschen. Als je aan den grachtkant ligt en ze zouden je kunnen redden door je aan je beenen te trekken — kun je begrijpen, een duw geven ze je en je bent er geweest.”

„Wanneer kom je bij ons?” vroeg vader, om den gedachtenloop van Jaap te stuiten.

„Wanneer u wilt, de stumpers hebben honger.”

„Ik heb nog al uitgebreide zaken,” ging vader door. „Je zoudt mijn boeken kunnen bijhouden en als er eens wat te reizen viel. . . .”

„Hè!” riep Jaap opeens, terwijl een eigenaardige glans van vreugde lichtte in zijn oogen, „nou, dat is echt, dat is echt. Ik dacht, dat ik steenen moest sjouwen of zoo iets. O ja, ik kan het. Ik kan alles. ’k Heb al van alles om handen gehad. Maar, — je verlangt toch altijd terug naar je natuur, zie je. Van mijn natuur, — ’k was vroeger op een kantoor, enfin, dat weet u. . . .”

„Je blijft dus?”

„Ja. Maar. . . .”

Jaap zweeg.

„Nu — alle maren weg, Jaap.”

„Die stumpers.”

„Ik zal voor hen zorgen. Ik ga er direct op uit.”

„Maar ’s nachts?”

„Blijf je hier ”

„Dat kan niet. Ik wil dat arme mensch en die stumpers niet alleen laten.”

„Ik zeg je, dat ik zal trachten voor hen te zorgen.”

„Ja, maar —”

Jaap aarzelde een oogenblik.

„Het kan toch niet,” ging hij daarna voort. „onmogelijk kan het. Je begrijpt, mijnheer, in geen jaren bij — bij nette menschen geweest. 'k Heb geen fatsoenlijk goed aan mijn lijf. Dit buisje, ja en die broek die gaan, maar een mensch heeft meer, moet ten minste meer aan zijn body hebben.”

„Je kunt immers alles verdienen, mijn vrouw zal vast voor een en ander zorgen.”

Moeder knikte Jaap glimlachend toe.

Op dit oogenblik werd kleine zus in de wieg wakker. Ze wreef haar oogjes. Toen legde ze haar beide kogelvuistjes op den wiegrand, trok zich steunend op en daar verscheen haar blozend en blij kinderkopje boven den wiegrand uit.

Dat kinderkopje scheen als magnetisch op Jaap te werken. Zijn gezicht verhelderde, zijn oogen kregen een eigenaardig zachten glans en een

natuurlijke genegenheid voor dat lieve, kleine leven, dat kindertjes zijn, liep hij op de wieg toe.

„Da — da !” zei hij, „da — da —” en hij strekte zijn armen uit.

En de kleine, in 't geheel niet bang, voelend, dat daar een man stond, die oprecht veel hield van kinderen, stak haar armpjes verlangend uit en riep met een vleiend, hoog stemmetje: „mee, mee.”

En Jaap tilde de kleine uit de wieg en nam haar op zijn armen en wilde haar kussen.

Doch hij bedacht zich.

„Neem me niet kwalijk, juffrouw,” zei hij haastig, de kleine op haar oude plaats leggende, „'t is zoo'n heerlijk goed.”

Moeder zei alleen: „Ik vind 't heel aardig . . . . Meer zei moeder niet; doch Jaap had haar hart gewonnen.

Dien morgen ging vader rond voor de arme moeder, die zoo bitter leed met haar twee stummers van kinderen en toen hij laat in den middag weerkeerde, had hij 't heerlijke gevoel veel voor de bitter-ellendigen te hebben gedaan. Dien avond stond in drie der grootste Haagsche dagbladen een oproep tot hulp en tot steun, onder-

teekend door een paar wèl-bekende ingezetenen der stad.

De oude werd geholpen — afdoende geholpen. Ze woonde spoedig in een huisje, dat tenminste geschikt mocht genoemd worden voor menschelijke woning en eenige goede werkhuizen schaften haar 't noodige, om in het onderhoud van hare kinderen en zichzelf te voorzien. Jaap hield nu zijn woord. Hij kwam dien avond in dienst bij Wouters vader.

HOOFDSTUK VI.

Het waren nu moeilijke dagen voor de familie Wegerif, moeilijk, doordien ze, zooals vader telkens zei, voorzichtigheid in den omgang met Jaap eischten.

„Eén woord, één bilk, kan zoo veel bederven,” waarschuwde vader, „en hebben we één keer iets bedorven, dan is er zooveel noodig dit weer goed te maken.”

Wegerifs kantoor was in een woninkje in een der buitenwijken van de stad. Op dit kantoortje werd Jaap geplaatst om de boekhouding bij te houden.

Al heel spoedig bleek, dat Jaap veel, van wat hij eertijds kende, vergeten was, en toen hij een paar dagen vergeefs getracht had, wat zelfstandig te werken, zei hij op een avond:

„Neen mijnheer, u moest mij maar weer laten

gaan. Het werk wil toch niet. 'k Ben alles vergeten. Ik kan ternauwernood meer optellen."

Vader dacht na.

„Hoor eens, Jaap." zei hij, „wij moeten den moed niet zoo spoedig opgeven ; jij niet en ik niet. Wat een mensch niet kent, kan hij leeren."

„'k Ben d'r te oud voor !"

„Te oud, je bent pas vijf en twintig. In enkele maanden kun je leeren, wat je nog niet kent, en ophalen, wat je vergeten bent."

Jaap schudde het hoofd.

„'t Werk bevalt me niet," zei hij, „'k wen nooit meer op een kantoor. En dan ? . . ."

„Dan ?" herhaalde vader.

Jaap schudde krachtig het hoofd, als wilde hij de gedachte wegschudden, die er warrelde. Een uitdrukking van onverschilligheid lag op zijn gelaat.

„Och, wat doet het er toe," zei hij.

Stil bleef 't een oogenblik in 't vertrek.

Vader dacht na, wilde telkens wat zeggen, doch de vrees, dat hij iets verkeerds zeggen zou, weerhield hem.

Jaap bleef stug en ontevreden zitten kijken en Wouter en diens vader zagen beiden op zijn

gelaat dezelfde uitdrukking van onverschilligheid en ruwheid, die ze op dien kermisavond waarnamen, toen Jaap in de wafelkraam zat.

„Laten we een sigaar opsteken,” zei vader.

Hij haalde een kistje met sigaren voor den dag, liet Jaap opsteken en een oogenblik later bliezen beiden de rookwolkjes weg in 't vertrek.

't Was of de harde trekken op Jaaps gezicht zich ontspanden, toen hij daar die rookwolkjes zoo gemoedelijk zag opstijgen.

„Hè, dat kantoor!” riep hij op eens.

„Ik kan 't me begrijpen,” zei vader. „'t Is voor jou een groote verandering. Dat leven van ongebondenheid, van vrijheid, dat achter je ligt heeft een bekoring, vooral.... als het voorbij is.”

Jaap keek vader met groote oogen aan.

„Ja, ja,” mompelde hij, „een bekoring, ja...”

„Maar alles went ten slotte,” zei vader. „Als je maar rustig blijft streven en werken, zul je op den duur wel wennen aan je nieuwe werk. Geloof je dat niet, Jaap?”

Jaap knikte toestemmend, maar de oude gemelijke, ontevreden uitdrukking kwam weer op zijn gelaat.

„Och, ja,” alles went ten slotte,” zei hij. Och, ja. 'k Heb al wat gezworven, gescharreld — en ben overal geweest en overal heb ik me ten slotte weer gewend. Natuurlijk. Als ze je op-hangen, moest dat ook.”

Hij sprak weer op den toon van bitterheid, waarin de jaren van droevige ervaringen lagen.

Wouter keek na deze woorden Jaap bewonderend aan.

„'k Ben overal geweest,” had Jaap gezegd en dat deed in Wouters hart de behoefte ontwaken te weten waar.

„Waar ben je geweest, Jaap?” vroeg hij.

„Sstt,” deed moeder.

Jaap keek Wouter als onderzoekend aan.

„'k Zal 't wel eens vertellen misschien, later,” antwoordde hij.

Dat speet Wouter geducht.

O, wat zou hij graag hebben vernomen van Jaaps omzwervingen over de wereld.

„Maar later — misschien,” had hij gezegd. 't Was een teleurstelling voor Wouter.

En terwijl vader en Jaap nog doorspraken over de zaken van het kantoor, keek Wouter den nieuwen huisgenoot bewonderend aan.

Nu zag hij niet meer in hem een teleurgestelden, bitteren ellendige, maar een avonturier, die zou kunnen vertellen van zijn rijke, afwisselende, zijn droevige en vrolijke lotgevallen.

En Wouter benijdde hem.

„Maar Jaap,” zei vader. „Alle begin is moeilijk. Als je eenmaal maar weer in de kantoorzaken zit, zal alles goed gaan. En wat je vergeten ben, ga je leeren.”

„Zullen wij 't samen leeren?” vroeg Wouter eensklaps.

„Kom, dat is een aardig idee,” zei vader. „'t Is nuttig voor je beiden. Als Wouter later in de zaken komt, heeft hij al eenige kennis, die hem onmisbaar zal zijn.”

„Dat wil ik,” antwoordde Jaap. „Afgesproken. Heb jij boeken?”

„Wat we niet hebben, kunnen we koopen,” antwoordde vader. „Kijk morgenavond mijn kleine boekenverzameling maar eens door. Mogelijk is er wel wat bij, dat je gebruiken kunt.”

Het plan met Wouter te gaan werken, scheen Jaap te bevallen.

Met een zeker behagen blies hij de rookwolkjes

voor zich uit en 't was of er een glimpje van vreugde op zijn gezicht lag.

Wat waren die menschen toch goed voor hem. En waarom? Omdat hij dien avond in den malle-molen Wouter had geholpen? Maar dat was onzinnig te gelooven. Omdat ze zijn vader en moeder gekend hadden? Ja, dat was het.

En die gedachte aan zijn ouders maakte Jaap onrustig. Zijn ouders — het kantoor — de diefstal!

Als een onverbreekelijke keten hingen deze woorden aaneen. Kantoor — diefstal — ouders!

Geen der woorden kon hij hooren, of uitspreken, of de oude wrevel en onrust, kwam weer in hem op. Kantoor — diefstal — ouders!

„Neen, 'k wil toch niet op 't kantoor,” riep hij opeens.

„'k Blijf niet, niet op 't kantoor.”

Vader en moeder Wegerif keken verbaasd op, Wouter schrok.

„Waaraan dacht je, Jaap?” vroeg vader, die begreep, dat weer hetzelfde in Jaaps hoofd woelde.

„'t Kan niet, 't kan niet,” riep Jaap.

„En waarom niet, kerel?” vroeg Wegerif kalm.

„'k Zal 't dan maar zeggen,” viel Jaap uit, „'t moet er maar uit, 't zit me hier, hier in de keel en jelui zijn zoo goed voor me. Als ik aan 't kantoor denk, krijg ik 't benauwd. Al je me steenen liet sjouwen, den heelen dag, of liet timmeren, slaan, zie je, altijd maar lawaai om me heen, die ik zelf maak, zelf, zie je, dan hou ik het uit. Maar — dat stil zitten, dat niets hooren om je heen dan de stilte en je eigen adem en 't gekras van je pen. En dat alles op een kantoor. Een kantoor !

„Hè, Wouter, jij weet 't zeker al ; ik heb gestolen van me leven. Gestolen op 't kantoor ! En als ik nou 't woord maar hoor, word ik bang. Ik krijg 't benauwd ; en als ik over dag daar zit, meestal alleen, en mijn pen krast op 't papier, begint me 't hart te bonzen als een hamer.

't Is net of ik dan allemaal zachte, heel zachte stemmen hoor. Gestolen — gestolen — gestolen . .

Dan zou ik zoo weg kunnen vliegen, weg de straat op, naar de herrie, naar de drukte. Geschreeuw om me heen maakt me rustig, maar de stilte en dan vooral de stilte op 't kantoor, dat is ondragelijk. Neen, mijnheer, jelui zijn goed voor me ; 'k heb 't niet verdiend, dat weet

ik, maar, laat me gaan, laat me maar weggaan.
'k Hou het toch niet uit en als ik weer wegloop,
ben 'k zoo ondankbaar.

Smeehend keek hij Wegerif aan.

En deze, als altijd sprak kalm : „Ik begrijp je,
Jaap. Ik kan 't me voorstellen. 't Zou met mij
precies eender zijn.”

„Ja, mijnheer,” antwoordde Jaap, gelukkig
dat hij begrepen werd.

„Zoo alleen op 't kantoor,” zei hij zacht,
als in zich zelf. „'t Is te begrijpen.”

En toen luide tot moeder : „Moeder, wat zou
je er van zeggen, als ik Wouter van school nam ?”

„Ja,” schreeuwde Wouter.

„Hij zou toch over een klein jaar de school
verlaten en heeft al een jaar in de hoogste klas
gezet. 'k Was toch van plan hem, een tijd
lang op 't kantoor te nemen, om hem met
de boekhouding vertrouwd te maken. Eerst
later doe ik hem in 't vak.”

Moeder knikte toestemmend en zei : „'t Is
goed, vader, als jij dat het beste vindt.”

„Afgesproken !” zei vader. „Wouter, 'k ga
morgenvroeg met je naar school. Ik zal 't hoofd
der school mijn besluit mededeelen en dan kom

jij op 't kantoor bij Jaap. Het treft, dat 't overmorgen toch examen is."

„Fijn, echt," jubelde Wouter, wien, zooals iederen jongen, elke verandering toelachte.

„Echt, Jaap, hè, samen op 't kantoor, is dat niet fijn."

„Afgesproken," zei vader, „nu praten we er niet meer over. „Als jelui samen op 't kantoor zijn, zal alles wel goed gaan. Beloof je me, Jaap, dat je nu weer zult probeeren, of je anders kunt met Wouter bij je?"

„Ja," antwoordde Jaap zacht, „dat zal ik."

Den volgenden morgen stapte Wouter vroeger dan anders naar school. Zijn vader zou wat later komen, die moest eerst nog den meester-knecht enkele wenken geven voor dien dag.

Wat was Wouter blij! Van school! En zoo onverwachts! Op 't kantoor — — bij Jaap! Wat zou die hem nu veel vertellen van zijn avonturen, zijn omzwervingen! En echt, nu was hij groot! Geen schooljongen meer! Hij danste over de straat, vloog dan weer op een draf over het schelpenpad van de Regentesselaan! Hij was 't eerst bij de school. Kwamen de groote jongens maar! Hij zou ze in spanning houden.

Niets zou hij zeggen. Hij zou ze nieuwsgierig maken.

Om kwart voor negen waren vele jongens op de speelplaats.

„Echt, morgen schoolexamen,” zei er een.

„Wat echts aan,” zei Wouter. „Je moet netjes zitten, netjes met twee woorden antwoorden, en netjes in een zin, en als je per ongeluk een vraag niet beantwoorden kunt, kijken de meester en de bovenmeester je met en paar oogen aan, die je haast flauw doen vallen.”

„Nou ja,” zei Jan, „maar 't is toch echt, dat je een vrijen middag hebt.”

„Daar had ik nog heelemaal niet aan gedacht,” riep toen Wouter. Een vrije middag! En daarna altijd, altijd vrij van school.”

„Ja, wij, maar jij niet,” zei Doris Pelger.

„Neen, moet je zeggen,” antwoordde Wouter.

„Wat een praats,” zei een ander. „Neen hoor, jij moet nog een jaar blijven.”

„Wedden?” vroeg Wouter, „dat ik ook van school ga?”

„Is 't waar?” riepen verscheidene stemmen.

„Ja, hoor, je zult 't zien.”

„Hij houdt ons er tusschen!”

„Durf je wedden?”

„Daar is je vader, Wouter.”

„Die komt er over spreken.”

„Wat ga je doen?”

„Op vaders kantoor bij Jaap, je weet wel, die bij ons is.”

„Die dief uit Rotterdam,” riep er een.

Dat was een onaangenaam oogenblik voor Wouter. Ontkennen kon hij niet; 't was immers zoo. En toch! Hij voelde een behoefte in zich, Jaap in bescherming te nemen.

„'t Is zoo erg niet geweest,” zei hij en dreigend keek hij den laatsten spreker aan.

Doch om de gedachten van deze zaak af te leiden, zei hij gauw: „Wat zullen we morgen doen op onzen laatsten vrijen middag.”

„Jongens,” zei Flip, „'t is morgen de laatste dag, dat de meesten van ons op school zijn. En, omdat het de laatste dag is, tracteer ik.”

„Waar heb je het?” vroeg er een. „Geef op.”

„Ben je gek, nu niet, morgen,” antwoordde Flip, die in de laatste maanden ook meer in de gunst stond bij de jongens, daar hij veel handeldarder was geworden. „Morgenmiddag tracteer ik bij me thuis.”

„Hij meent het,” zei Jan. „Dat is nog nooit gebeurd. Waaraan hebben we dat te danken?”

„Nou, dat is nogal logisch,” zei een ander. „Zonder Wouter was hij voor de haaien geweest. Wat? Licht, dat ie tracteert.”

„Op gebakken haai dan,” riep weer een ander. Daar kwam de meester aanwandelen.

„Jongens, waar hebben jullie het zoo druk over?”

„Meester, we hebben morgen een haaienmaal,” zei Wouter. „Bij Flip thuis.”

„Zoo,” zei meester, „en ben ik ook van de partij?”

„Als u wilt,” zei Flip, „maar...”

„Nou?”

„Maar — u zult niet willen.”

„Niet willen, en waarom niet? Waar getraceerd wordt, ben ik graag. Hoe laat?”

„O, meester, om een uur of drie.”

„Ik kom hoor en dan neem ik onzen dichtbundel uit school mee.”

„En ik maak er van avond nog een fijn dingetje bij,” zei Wouter.

„Afgesproken,” zei meester. „Wie komen er?”

„Alle jongens van de hoogste,” zei Flip „en u er bij.”

„En de meisjes niet ?”

„Die lusten geen haaien,” verzekerde Flip.

De bovenmeester trok aan de bel — de klasse naar binnen.

„Ziezoo, jongens,” zei meester, toen alle leerlingen zaten, „wij hebben morgen schoolexamen. Nu zullen we vandaag eens nagaan, wat we zooal doen kunnen. We beginnen met geschiedenis. Als we zoo de straatnamen eens nagaan in deze buurt, vinden we onder anderen de van Speykstraat.”

„Die is nog al een eindje weg,” riep Wouter.

„Doet er niet toe,” antwoordde meester.

„Wouter, wie was van Speyk ?”

„Een zeeheld, vloog in de lucht —”

„Welk jaar ?”

„In 1831.”

„Dan heb je verder,” zei meester en hij noemde eenige straatnamen, tot hij kwam aan de Newtonstraat, „Wie was Newton, Wouter ?”

Wouter dacht ; kleine rimpeltjes griffelden zich in zijn voorhoofd, maar . . .

„Ik weet 't niet meer, Meester.”

„Wie dan ?”

„Newton,” riep Doris, het deftige jongetje, „Newton was een diepe denker.”

„Net als hij,” schreeuwde Wouter.

Meester lachte, de heele klas met hem.

Doris Pelger met de D. P. op zijn ondergoed,
was niet bepaald snugger.

„Wat heeft hij dan bedacht, Doris?”

Daar zat deze.

Meester vroeg 't aan de klasse.

„Kom, jongens, wie herinnert zich, wat Newton
heeft uitgevonden?”

Een kweekeling, die zijn werk zat te maken
achter de klasse, fluisterde Wouter iets in 't
oor. Deze meende goed verstaan te hebben en
schreeuwde daarom als antwoord op meesters
vraag :

„Newton heeft de aardappels uitgevonden in
Amerika.”

Meester barstte weer in lachen uit en de klasse
met hem, doch de kweekeling kleurde, bang,
dat hij een standje zou krijgen.

„'t Is een leuke geschiedenis — repetitie,”
zei meester, „maar kom, nu met ernst verder.”

De les in geschiedenis en later die in aardrijks-
kunde liep vlot van stapel — zonder ongelukken.

's Middags onder de taalles nog een klein
incident.

„We schrijven,” zei meester, „nooit: in de water-
nering en de vuurnering stond een oud vrouwtje,
maar in de water, streepje en vuurnering enz.
Wouter, geef meer dergelijke voorbeelden.”

Wouter verzon, noemde er drie. „Kom nog
meer,” zei meester, er zijn er zooveel”. En
Wouter, die niet graag met de mond vol tanden
zat, riep: „Klap- en biefstuk.”

Wouter meende 't ernstig, maar 't klonk
allerdwaast.

De jongens lachten weer, en de meester, die
altijd graag meelachte, deed 't zelfde.

„Ik geloof, Wouter,” zei meester eindelijk,
„dat je er plezier in hebt, grappen te maken
vandaag. Dat begon van morgen al. Pas op hoor
met je klap- en biefstuk. Ik zal je anders vandaag
nog een klap op je biefstuk geven, dien je voe-
len zult.”

Die aardigheid van meester verwekte nieuwe
vroolijkheid, waaraan de komst van den boven-
meester een einde maakte.

Den volgenden morgen hadden de meeste kin-
deren een ander pak aan, ter eere van de heeren
der Schoolcommissie en den gewichtigen dag.

Het laatst en het langst zouden de heeren in

die klasse blijven, die de school ging verlaten. Dat was dus de hoogste, waarin Wouter zat. Van de zeventien leerlingen, bleven slechts twee over : Mina van Aalst en Bertha Kok.

't Was elf uur.

„Ziezoo,” zei meester, „de heeren komen direct. Doet nu goed je best, hoor.”

Het schoolexamen was voor den meester blijkbaar gewichtiger dan voor de kinderen.

De meester deed wat druk en keek wat al te ernstig voor een opgeruimden, prettigen man, die steeds zijn plicht had gedaan.

De heeren stapten binnen. Wouter zat in zijn atlas te kijken, naar de plaat, waarop een paar koddige hottentotten waren afgebeeld en had de heeren nog niet opgemerkt, voor deze al dicht bij hem waren.

Doch nauw had hij ze gezien, of hij voelde het hart hem heftig kloppen in de borst. Die eene mijnheer van de commissie, hoe kon het zoo toevallig, moest hij die hier ook al ontmoeten, was . . . .

„Dag, mijnheer,” schreeuwde Wouter eensklaps jubelend, dag mijnheer.”

„Wouter, jongen, jij hier ?”

En de mijnheer van de commissie stak Wouter de hand toe en schudde die hartelijk.

„Hoe gaat het?”

„Goed, mijnheer.”

„Ja, mijnheer,” aldus wendde mijnheer Van Bergen zich tot zijn medelid en den meester, „wij kennen elkaar, Wouter en ik.”

„Zoo, mijnheer van Bergen, u kent geloof ik, iedereen,” antwoordde het andere lid der commissie.

Wouter hoorde het en herhaalde: „Van Bergen, die geheimzinnige vreemde heette dus Van Bergen.”

„Een typische jongen,” fluisterde de heer van Bergen zijn collega in 't oor, „een typische jongen.”

Doch dat hoorde Wouter niet.

Toen, zich tot den meester richtende, vroeg hij: „Is hij een goed leerling, mijnheer?”

„Ja, mijnheer, een heldere, wakkere jongen. Een vlug verstand en een goed hart.”

„Gaaf hij van school?”

„Ja, mijnheer, hij komt op 't kantoor van zijn vader, die een flinke aannemerszaak heeft.”

Een poosje nog spraken de heeren met 't school-

hoofden meester Tersteegen en daar begon 't examen.

Newton, Karel de Groote, Prins Maurits, de Kruistochten, de Tiendaagsche Veldtocht, van Speyk, 't Eeuwig Edict, Van Schaffelaar kwamen ten tooneele tijdens de geschiedenis-repetitie, terwijl Java, de Vaartsche Rijn, Finland, de Veenkoloniën, 't Gooiland en Rusland tijdens de aardrijkskunde werden behandeld.

't Ging alles voor den wind dien morgen en even handig als de leerlingen de oude, doode helden wisten op te roepen en even gemakkelijk, als zij van 't Gooiland op Rusland stapten, even vlot redeneerden ze over Soortelijk Gewicht, comuniqueerende vaten en electriciteit — — tot een paar mooie driestemmige liederen, zuiver gezongen, het gewichtige examen besloten.

„Het zijn knappe jongens en meisjes,” zei mijnheer van Bergen, toen 't examen was afgelopen, en hij den meester geluk wenschte met de prachtige resultaten van zijn onderwijs, „'t zijn knappe, kleine mensen.”

„Ja, heeren,” zei de meester toen, „'t zijn niet alleen knappe, kleine mensen, 't zijn ook knappe, kleine dichters.”

„Dichters, wel, wel,” zei de heer Van Bergen

en zich tot de klasse wendende: „Wie is de knapste van het dichtersbent?”

„Wouter Wegerif!” riepen allen, „hij is de dichter.”

Wouter kleurde.

„En heeft hij al proeven van bekwaamheid afgelegd?”

Meester ging naar de kast, en haalde er een portefeuille uit, die hij aan de commissieleden toereikte.

„Als-'t-u-belieft, heeren.”

De heeren namen de portefeuille aan en lazen den titel:

VERSJES

door

de leerlingen der hoogste klasse van

MEESTER TERSTEEG.

Dat werd nu een vroolijk half uurtje, een half uurtje, zooals de deftige heeren commissieleden nog nooit in een klasse hadden gesleten.

De kinderen, die gedicht hadden, moesten de producten hardop voorlezen.

Wouter, die heel wat gefrabricceerd had, kreeg heel wat te doen. Veel schik hadden de heeren in het vers, dat tot titel had:

Meester en zijn kroost.

In dit gedicht had Wouter èn aan den meester en aan ieder der leerlingen een tweeregelig versje gewijd, welks inhoud dikwijls zeer karakteristiek was. Het begon met een inleidend vers op den meester.

Meester Tersteeg is een beste vent.

Die ons allemaal heel goed kent.

Deze twee regels werden gevolgd door een tweetal, gewijd aan den leerling Bertus de Haan, een klein, tenger mannetje, Wouters besten vriend in de klasse.

Dezen herdacht Wouter met de woorden :

Nu komt de *Kleine* Haan,

Daar zal ik niet veel van vertellen, want

dat zou een te *groot* plaatsje beslaan.

En ieder keer als Wouter de regels las, stond, op verzoek van mijnheer van Bergen, den leerling, aan wien de regels gewijd waren, op.

Koosje Kamsteeg is een aardige meid,

't Is jammer, dat ze zoo dikwijls aan haar
keeltje lijdt.

Liesbeth, de Laarmans telg
Wordt spoedig een Belg.

Liesbeth Laarman, wier ouders eerdaags naar Brussel zouden verhuizen, waar vader een betrekking krijgen zou, hoorde de regels en begon te schreien.

„Wouter, die door 't succes, dat hij inoogstte, alle bescheidenheid en vrees had afgelegd, riep eensklaps op komiek-droevigen toon :

„Liesje, mijn Kindje, schrei nu zoo niet
„Je doet mij daarmede zoo'n hevig verdriet.

Nu kwam er aan 't lachen van de kinderen en de heeren voor de klasse geen einde.

Wouter zelf lachte niet, doch met stralende oogen stond hij daar — het beeld van een zegevierenden overwinnaar.

Simon van der Aa houd ik liefst afzijdig
Want die wordt verbazend gauw nijdig.

Dat was nu volstrekt geen compliment voor den drager van dezen naam en daarom stond Simon van der Aa ook niet op, maar bleef zitten en verborg zijn oogen achter zijn handen.

„Ik zal hem om twaalf uur,” zei hij zacht tot zijn buurman.

Mina Knoop, ging de dichter-declamator voort:

Mina Knoop had vroeger op haar neus een
groote wrat

Ze wordt toch niet boos, al vertel ik eens wat.

Mina bloosde, doch lachte ook en de heeren lachten met alle leerlingen mee en vooral mijnheer van Bergen keek Wouter met klimmende bewondering aan.

Nu kwam er een komische regel, een vers namelijk gewijd aan een der jongens, dien we als Doris Pelger reeds kennen. Die Doris was, zooals bekend, een eenigszins verwend ventje en wel eens vervelend in school, vervelend voor de jongens en vervelend voor den meester.

Ja, zoo vervelend was dat vervelende ventje wel eens, geweest, dat meester hem uit de klasse zond regelrecht naar het schoolhoofd, die hem dan tijdelijk voor de klasse onschadelijk maakte.

„Ik moet je maar weer de drie h's op den rug schrijven,” zei meester dan, een uitdrukking gebruikende, die de klasse kende.”

Dit nog al eens voorgekomen feit deed Wouter schrijven en hij las het nu :

Doris Pelger huilt om ma — ma — ma —
 Als de meester op 't briefje schrijft h — h — h.

Nu lachte de klasse uitbundig — en ook Doris Pelger beloofde om twaalf uur den dichter van het vers een flink pak slaag.

De vreugde der kinderen en heeren was volkomen, en bleef volkomen tot het laatste vers :

Willem Haspels zou ik haast vergeten
 Maar die heeft zeker weer onder de bank
 gezeten.

Dat was 't einde van dien allergrappigsten examen-morgen, allergrappigst voor den meester, voor de heeren en de kinderen.

En bij mijnheer van Bergen was 't een bewijs te meer, dat die Wouter Wegerif een meer dan bijzondere jongen was.

Nu kwam 't uitreiken der getuigschriften en de cadeautjes aan hen, die de school verlieten, met een hartelijk woord van mijnheer van Bergen, een hartelijk woord vooral tot den meester, voor zijn vele en goede zorgen en de lessen

aan de kinderen gegeven. En de warme woorden van het commissielid troffen doel: er kwam iets vochtigs in de oogen van den meester, en vele kinderen schreiden.

En toen de kleine plechtigheid was afgelopen, gingen de kinderen stilletjes naar huis en 't pak slaag van Doris Pelger en Simon van der Aa bleef achterwege.

Een leuk partijtje, waarop ook meester verscheen, besloot dien aardigen middag.

Om drie uur ging meester heen. Hij moest les geven. Ook de andere jongens vertrokken, behalve Wouter, die was uitgenoodigd te blijven eten.

Nu, die uitnoodiging had Wouter niet afgeslagen en dus bleef hij, toen de anderen vertrokken.

„Zeg?” vroeg Flip, we eten om half zes. We hebben dus nog tijd, willen we op den hooiwagen van oom Joost meerijden.”

„Waarheen?”

„Wel, mijn oom Joost handelt in hooi. Van middag moet hij een vracht naar Rijswijk brengen.”

„Echt, ja, boven op zoo'n voer.”

Dat voorstel lachte Wouter toe en hij nam dus Flips aanbod aan.

„Gisterenavond was oom bij ons,” zei Flip, en hij vertelde, dat hij om half vier weg rijdt. Ik had natuurlijk geen plan mee te rijden, want ik wist niet, hoe laat de meester en de jongens zouden vertrekken. Maar nu we toch met ons beiden zijn overgebleven, kunnen we echt meerijden.”

„Kom maar !” riep Wouter, wien zoo’n tochtje boven op een voer hooi wel toelachte.”

Dus liepen de jongens de deur uit en den weg op naar oom Joosts hooizaak.

De wagen stond al geladen, toen de jongens aankwamen. Het paard was juist ingespannen.

„Allo, jongens, als je meewilt, klim op.”

De knecht pakte beurtelings Flip en Wouter vast, tilde hen op, zij zelf werkten hard mee door zich tegen de stevig vastgesjorde touwen op te trekken — en daar zaten ze op ’t hooge hooivoer.

„Hou je vast. Allo !”

Daar ging de vracht de zonnige straat in, waar kijklustige vrouwtjes stonden aan haar deuren. Tien minuten later was ’t voertuig op den Rijswijkschen weg.

't Was een heerlijke Aprildag. De zonscheen warm op de vlakke weilanden ter weerszijden van den weg. In de verte glom het torenhaantje in het licht.

„Echt hier,” zei Wouter, „echt. Zeg, weet je, wat we leuk kunnen doen. Wij grijpen de overhangende takken van de boomen, lichten ons op, en laten ons weer vallen. Maar pas op, dat je niet te lang vasthoudt, want dan rijdt het voer onder je weg en — hang je.

Dat spelletje leek ook Flip, en schaterend vermaakten ze zich een tijdlang met zich op te trekken aan de takken, totdat na een tijdje Wouter zich te lang vasthield en hangen bleef terzijde van den weg, waarheen de tak zich met zijn last had gebogen.

Een schreeuw van Flip — een schreeuw van Wouter en daar viel de laatste op den berm.

Gelukkig was de tak dik en lang en was de val, dien Wouter deed, onbeduidend, doch op de plaats, waar Wouter terecht kwam was op dat oogenblik iets anders dan gras — was namelijk een man, die daar lag te slapen.

En Wouter kwam boven op zijn rug terecht.

De man schrok wakker — sprong op — wierp Wouter opzij en schreeuwde :

. . . . Een schreeuw van Flip — een schreeuw
van Wouter en daar viel de laatste op den berm
Pag 140.

„Wat — wat! Wie ben je? Uit de lucht?”

En voor Wouter antwoord geven kon, liep hij weg in de richting van het dorp, met stellig geen andere gedachte in 't hoofd, dan dat van een of andere planeet een jongen naar de aarde was getuimeld.

Van den eersten schrik bekomen, barstte Wouter in lachen uit.

't Was hoog komisch.

„Kijk hem loopen,” riep Wouter naar den man wijzende, die in de verte verdween, telkens omkijkende. „De dood zit hem op de hielen. Wat een type!”

De knecht had onderwijl 't paard ingehouden. de wagen stond stil en Wouter klauterde, door den knecht geholpen, weer op.

„O, ik merk het al,” zei de knecht, toen hij Wouter toeriep, „je hebt je geen pijn gedaan. Nou, dat is een goed ding. Zorg nu maar, dat je verder rustig blijft zitten en niet meer gymnastische toeren uithaalt op een voer hooi.”

„Die vent schrok zich een hoedje”, lachte Wouter. „Kijk, daar gaat ie nog.”

En hij wees den man aan, die om een kromming van den weg verdween.

De verdere tocht liep zonder wederwaardigheden af. Het hooi werd op de bestemde plaats gebracht en op den leegen wagen reden de jongens terug naar den Haag.

Doch, voor ze het dorp uit waren, hadden ze nog een ontmoeting met den man, op wien Wouter zoo onverwachts was terecht gekomen.

Hij stond tegen een boom naast den Rijs-wijkschen weg.

„Daar staat ie,” zei Wouter, „wat een gekke gezichten staat ie te trekken. Zou ie soms pijn hebben.”

„We zullen hem aanspreken,” zei de knecht en hooren, wat ie heeft.”

De knecht hield het paard in.

„Wel vriend,” zei hij, toen het voertuig stil stond, vertel me eens, of je ook pijn hebt, nadat deze jongen op je body terecht kwam.”

De aangesprokene grijnsde en zweeg.

„Hij is kwaad,” zei Flip.

„Of hij heeft pijn in zijn buik,” meende Wouter. —

„Nou,” vroeg Flip, „heb je pijn in je buik?”

„Moet je mij vragen,” antwoordde de aangesprokene, „weet ik het.”

„Ook een rare,” zei de knecht.

„Zeker een onwijze”, meende Wouter.

„Je weet niet of je pijn hebt,” zei de knecht,

„Nou, dan zal 't zoo erg niet wezen. We dachten het, omdat je daar zulke gekke gezichten staat te trekken.”

„Gek... ja... hà... hà... hà. Hà... hà... hà gek... ja... hà... hà... ha...”

„Hoe heet je?” vroeg Wouter.

„Weet wel, weet heelemaal wel,” schreeuwde de vreemde, „weet wel; heet:

K — k — hoepeltje — hoepeltje — l.

't Was om te gieren.

Die k, klonk niet als *ka*, maar als *ku*, evenals de *l* klonk als *lu*.

Daar kwam de veldwachter van Rijswijk aan.

„Daar is ie,” schreeuwde de vreemde, en op een draf vloog

k — k — hoepeltje — hoepeltje — l weg.

De knecht en de jongens oogden hem na en vroegen toen aan den veldwachter een verklaring van het zonderlinge gedrag van den man.

„Niet wijs,” zei de veldwachter en wilde doorloopen.

„Hoe heet hij?” vroeg de knecht.

De veldwachter lachte.

„Hij heeft 't zeker al verteld. 't Is 't eenige, wat hij verteld heeft natuurlijk. Iets anders vertelt hij nooit.

K — k hoepeltje — hoepeltje — l, is 't niet?”

„Precies,” zei de knecht. „Maar, hoe heet hij nu.

„Wel — 't is eenvoudig. Hij heet :

K. Kool.

Goeien middag.

Toen liep de diender heen.

't Geheim was nu opgelost.

K — K — hoepeltje — hoepeltje — l.

Die hoepeltjes waren de twee o's.

Onderweg vermaakten Wouter en Flip zich met de prachtige vinding van den onwijze.

Dien avond kwam Wouter om acht uur thuis. Hij had nog wat gegeten bij Flip.

In geuren en kleuren vertelde hij natuurlijk het gebeurde van dien morgen.

„'t Is interessant met dien mijnheer,” zei vader. „Ik ben toch benieuwd den man eens te zien, dien je overal ontmoet, zelfs in de school.

„Ziet u nu wel, vader,” zei Wouter, met

zelfvoldoening, ziet u nu wel, dat hij geen gewone, maar een echt deftige mijnheer is. Hoe zou ie anders lid van de schoolcommissie worden !”

„Ik blijf toch nieuwsgierig,” antwoordde vader.
„Als je weer dien mijnheer ontmoet, vraag hem dan, of hij ons eens een bezoek wil brengen.”

HOOFDSTUK VII.

Het is enkele weken later.

Wouter en Jaap zitten op het kleine kantoortje en zijn druk aan den arbeid.

't Is gegaan, als Wegerif vermoedde.

De eenzaamheid op het kantoor, toen Jaap alleen was, die eenzaamheid voelt hij thans niet.

Vroeger alleen ! alleen in de stilte, niets hoo- rende in zijn onmiddellijke nabijheid dan 't gekras van de pen en bijwijlen als een schrik zijn even verschuivende stoel. En in die stilte zijn gedachten !

Nu zat hij met Wouter, en als plotseling meestal, zonder directe aanleiding een gedachte in zijn hoofd kwam, kon hij spreken tot Wouter.

Wouter was wel veel jonger dan hij, doch hij scheen als knaap reeds te voelen, wat zijn vader begreep.

Er was een stil begripen in Wouter ; nooit zou hij Jaap vragen naar dingen uit diens verleden.

's Avonds, in hun vrije uren, werkten ze samen uit de boeken, die ze van Wouters vader kregen en die deze voor hen gekocht had. Een keer 's weeks kregen ze les van een boekhouder.

Thuis was er steeds een vriendelijke stemming, ook voor Jaap en deze voelde zich dan ook wel thuis. Zijn grootste genoegen was met de kleine Dora te spelen, als zij wakker lag in haar bedje.

Het scheen, of hij zich niet kon verzadigen de kleine aan te zien : haar klein, lachend mondje, haar schalksche, bruine oogjes, haar rond, welgevormd kinnetje, haar zwarte, zijen haartjes... 't was alles voor hem zoo heerlijk. Aandoenlijk was het te zien, hoe die groote man met zijn zwerversleven in zijn groote armen het kleine, teere kindje beschermend wiegen kon.

Het hart der moeder klopte steeds warm voor Jaap.

„Zie zoo, al weer af,” zei op een morgen Jaap, terwijl hij het groote boek voor hem, dicht sloeg.

„'k Ben er ook haast,” antwoordde Wouter, die bezig was een rekening uit te schrijven.

Als we klaar zijn, gaan we worstelen."

„Dat zullen we," ging Jaap voort, „maar denk er om, 'k neem je in de cravate of in den halven Nelson, en dan lig je, voor je 't weet."

Dat beiden al deze worsteltermen kenden, is geenszins te verwonderen, wijl er in het theater Flora internationale worstelwedstrijden werden gehouden.

„Ik wacht je," antwoordde Jaap, terwijl hij naar buiten keek, en zijn vingers liet trommelen op de ruit.

Wouter schreef door ; hij was geheel verdiept in zijn werk ; en had niet opgemerkt, dat Jaap een oogenblik later in een hoek bij 't raam stond en tersluiks iets in de hand hield, dat hij bekeek.

De ongewone stilte deed Wouter plotseling opkijken.

Niet zoodra zag Jaap de beweging van Wouters hoofd of hij stak haastig dat, wat hij bekeek, in zijn zak, terwijl hij kleurde.

„Wat had je daar Jaap?"

Even zei deze niets.

„Hier," zei hij na eenig aarzelen, „hier, kijk."

En dit zeggende reikte hij Wouter een portret toe.

Wouter bekeek het en — begreep.

„'t Zijn je vader en je moeder, Jaap.”

„Ja,” antwoordde hij en hij zag Wouter aan, alsof hij meer verlangde te hooren.

„Een flinke man, je vader, Jaap. En je moeder is zoo.... zoo vriendelijk.”

Jaap zuchtte en hij staarde weer naar buiten, weg in gedachten.

Wouter bleef zitten, met het portret in de hand.

Hij wist niets te zeggen.

Doch hij dacht nu voor 'r eerst aan 't vreemde, dat Jaap nog nimmer over zijn ouders gesproken had. Alleen op dien avond, toen hij zich zoo smartelijk de woorden : Kantoor-diefstal, ouders, te binnen bracht.

Zou Jaap niet meer aan zijn ouders denken ?

„Jaap, leven je ouders nog ?”

Jaap schrikte op uit de gedachten, die hem meester waren.

„Ja.... 'k geloof het wel, 'k hoop het wel,” antwoordde hij. „In Rotterdam....”

„Wanneer ga je ze bezoeken ?”

Die eenvoudige vraag, eenvoudig geuit, als ware ze zoo heel natuurlijk, verraste Jaap.

Ja, waarom ging hij ze niet bezoeken ?

't Was zoo lang reeds geleden. De menschen, voor wie hij zich schaamde, zouden 't geval zich wel niet meer herinneren. Zouden ook velen niet verhuisd zijn uit de buurt, anderen vertrokken uit de stad ?'

Weer terug naar zijn ouders !

Maar, nu het verlangen weer in hem ontwaakte, hen te bezoeken, kwam wederom in hem de angst ; de angst en de schaamte te loopen in dezelfde straten, te kunnen zien dezelfde menschen, die hij eenmaal in angstig vreezen was ontvlucht. En dan weer terug bij vader en moeder. Bij vader ! Bij dien ernstigen, strengen man, voor wien leven — plicht doen was.

Terug bij moeder, die hij door zijn daad zoo bitterlijk had gekweld.

Hoe zouden ze hem ontvangen ?

„Waar denk je aan, Jaap ? Vertel 't me eens.”

Jaap bleef even nadenken.

Toen zuchtte hij.

„Ik zal je van avond vertellen, van avond,” zei hij, „als we samen zijn alleen. Nu nog niet. Van avond. Je vader en moeder gaan immers uit. Wij zijn dan alleen.”

Dien avond, toen vader en moeder weg waren

gegaan, stonden Jaap en Wouter in het tuintje.

„Kom,” zei Jaap, „ga je mee?”

Wouter volgde Jaap naar de kamer.

Hier zetten zij zich beiden in een gemakkelijken stoel voor het raam.

't Was stil op straat. De lantaarns waren nog niet aan. Tusschen de huizen hing een vaal-grijze schemering. In de kamer was het al bijna donker.

Van heel uit de verte klonk het gedempt bellen van een electrische beugeltram en heel flauw het gegons langs de draad.

't Was alles zoo droomerig-stil.

Jaap stak een sigaar op.

En toen nog even de stilte om hen bleef, vertelde Jaap het volgende. Precies zooals ik 't opschrijf, vertelde hij 't niet. 't Kon voor den lezer te onsamenvattend schijnen.

„Ja, Wou, ik zal je alles vertellen, alles. Nog nooit heb ik het iemand kunnen vertellen. En, gek hè, aan jou kan ik dat wel.

'k Geloof vast, dat het me opluchten zal, alleen een ding, Wou! spreek er met niemand over. De menschen zouden het niet begrijpen en me er naar behandelen.

„Dat beloof ik je, Jaap,” fluisterde Wouter.

O, 't was Wouter zoo vreemd te moede. Dolgraag wilde hij het verhaal hooren. Hoe lang had hij er al naar verlangd. Hoe dikwijls al op het punt gestaan er naar te vragen. En toch, nu Jaap zoo uit zich zelf aan het vertellen wou gaan, kreeg hij een vreemd, beklemd gevoel. Hij wist, dat het Jaap moeite zou kosten, alles weer in zijn herinnering te roepen — en nog meer moeite het dan te vertellen. Er was een drang in hem om te zeggen : „Neen, Jaap, vertel het maar niet, 't zal je alles zoo'n pijn doen. Maar de lust op het avontuurlijk verhaal behaalde de overwinning.

En toen begon Jaap.

„Ik zal maar beginnen met mijn kantoorleven te Rotterdam. Ik was, toen ik op 't kantoor geplaatst werd, iets ouder dan jij. Mijn ouders zijn dood-gewone-menschen. Ze konden me niets meer geven dan de gewone lagere school. Doch, mijn vader had heel wat kennissen, en ook enkele vrienden, zelfs onder de hoogere standen. Hij deed streng zijn plicht en was stipt eerlijk op het kantoor, waar hij werkte. Toen hij dan ook een weinig moeite deed, om voor mij iets te vinden, kreeg ik spoedig een prachtige betrek-

king. Eerst ontving ik nog wat les, hoofdzakelijk herhaling natuurlijk, en hierna ging ik op een handelskantoor. Later bleek me eerst, hoe ik het getroffen had. Er was heel veel te leeren en de vooruitzichten waren schitterend, doordien het kantoor zulke uitgebreide relatiën had.

Ik kreeg les in boekhouden en handelscorrespondentie, alles op kosten van rijke heeren, die mij verder hielpen. Wat had ik het ver kunnen brengen !

Op het kantoor waren allemaal chique heertjes. De meesten hunner hadden de handelsschool doorloopen en leerden verder, om later zelf in zaken te gaan.

Den eersten tijd had ik heel wat te lijden. Ze keken haast allen laag op me neer. Ik zag er heel wat minder deftig uit, dan zij allen. Ik gaf nooit geld uit, terwijl zij van alles kochten, vooral in het uur van koffiedrinken.

Dit geschiedde op het kantoor.

Wat het werk betreft, ging alles goed. Er waren er, die minder werkten, dan ik. Dit maakte, dat ik niet bepaald gemeden werd.

Alleen voelde ik, dat de meesten, bijna allen, laag op me neer zagen, omdat ik een eenvoudig

kantoorjasje droeg en nog niet hun manieren en allures me had eigen gemaakt.

Even zweeg Jaap. Peinzend stond hij naar buiten te zien en zuchtte.

Wouter zweeg en keek naar den grond.

Hij voelde, dat het Jaap moeilijker werd, voort te gaan.

„Had ik mij van dit alles maar niets aange-
trokken,” verbrak Jaap eindelijk de stilte.

„Had ik mij maar niets aangetrokken van
hun chique maniertjes. Had ik hun fijne kleeding
maar niet gezien.

Toch deed ik het.

Ik keek hun de manieren af, ik haakte ook zoo
te kunnen doen als zij.

Ik bedelde letterlijk moeder om geld, en een
enkele maal voldeed ze aan mijn verlangen
en gaf me wat.

En als ik dan geld had, deed ik een dag mee
met de kantoorheertjes.

Dan was ik vroolijk, zei wel eens geestige dingen,
die hen deden lachen en dan hielden ze van mij —
zoo'n dag, en daar ik die dagen wist te ver-
nieuwen, kwam het eindelijk zoover, dat ze me
gingen roemen.

Ik deed meermalen werk voor hen, nu eens voor dezen, dan voor genen en mijn gediensigheid, die eigenlijk wel berekend eigenbelang was, beloonden ze met hun vriendschap en hun invitaties.

En dat alles is mijn ongeluk geworden.

Wouter zette nu groote oogen op.

„Hè, je ongeluk?” vroeg hij.

„Ja, 't lijkt gek,” vervolgde Jaap, „en toch is het zoo. Nu noodigden ze mij mee te gaan roeien, zeilen en wandelen in de stad. Ik deed het graag, 'k vond me groot, gewichtig, deftig.

Nu ging alles geleidelijk verkeerd.

Ik wilde meedoen met de heertjes ; ik zanikte moeder de ooren doof om mijn beste pak te mogen dragen. Was ik dan deftig genoeg voor de heeren ?

In den aanvang tracteerde dan deze, dan die, en dus moest ik ten slotte ook hieraan doen. Mijn zakgeld, dit begrijp je, was gering. Mijn vader was, zooals ik je zeide, een hoogst eenvoudig burgerman. Ik kreeg heel weinig zakgeld, had tot heden ook zoo goed als niets nodig gehad en .... was toch zoo gelukkig....”

Jaap begon al zachter te spreken, met vreemden

klank in de stem. Wouter voelde, dat hij zich in hield.

„Toen,” ging hij na een oogenblik zwijgens voort, „toen is het gekomen . . . . toen ben ik een dief geworden. Opeens een dief — zonder nadenken — in een roes.

Ik wou — wou me groot houden tegen hen. Wilde niet zeggen, dat ik geen geld had om mee te kunnen doen en — dat mijn vader niets kon geven. Op 't kantoor had ik een kleine kas onder mijn beheer. Ik had namelijk de verplichting de brieven van postzegels te voorzien en ten einde deze te kunnen'koopen, had ik een kleine kas.

Eens per maand rekende ik af. Ik had er al van genomen, voor ik den ernst ervan besepte, — een kleinigheid maar.

Ik zou 't er wel weer bijleggen van mijn zakgeld. In die dagen vroegen ze mij lid te worden van een voetbalclub.

„'k Nam het dadelijk aan ; ik voetbalde graag en werd lid. Over geld werd niet gesproken, tot op zekeren dag mij een quitantie werd aangeboden. Voor entreegeld, contributie en een clubtrui met geborduurd naam.” Wouter kleurde. Een benauwend brok kwam er in zijn keel.

„Voor een paar schoenen,” ging Jaap voort, „moest ik zelf zorgen. Ik betaalde.... uit de kantoorkas. 't Was zoo allengs een aardig bedrag geworden, 'k meen dertig gulden. O, die dagen nu op 't kantoor. Als de patroon den diefstal eens ontdekte, wat dan. 'k Voelde me trillen op mijn beenen, als hij boven kwam. Ik ontweek zijn blik, zelfs dien der andere kantoorheeren.

Ik werd stil en schuw. Men plaagde me soms en vroeg, of ik mijn laatste oortje versnoept had. Ik lachte en zei iets terug, maar mijn hart klopte steeds angstig in de keel.

Thuis was 't niet uit te houden voor mij. Die beide onschuldige, niets-wetende of vermoedende ouders ; die vader met zijn hoog plichtsgevoel en kalme ernst, die moeder met haar zachte vriendelijkheid en groote liefde.

Voor al 's nachts als ik wakker lag in mijn bed en de stilte hoorde met haar zachte, vreemde geluiden, dan werd ik aangegrepen door een vertwijfelenden angst. Dan hoorde ik in die nachtilte maar niets dan zacht sissende geluiden : dief, dief, dief....

O, Wouter, Wouter !

Als dan de dag kwam, nam ik me voor er met

vader over te spreken, doch ik durfde niet. Met den patroon evenmin, ook niet met moeder. Had ik 't maar gedaan !

De dag van afrekenen naderde en onderwijs had ik al meer weggenomen.

Ik zie me nog zitten op den hoogen stoel voor de lessenaar. Ik staarde naar buiten naar de menschenvolte op het groote plein. Wat liepen die menschen wild ; als wilden liepen ze, als wilden.

Ik zag een agent op een fiets. Mijn hart schokte. Kwam hij naar het kantoor — om mij !

Die menschen, die wilde menschen ; ze maakten mij duizelig. Waarom waren die allen zoo onrustig !

Kijk, mijn vader !

Neen, toch niet. Wat krasten die pennen zenuwachtig.

Ik moest een boodschap doen.

En toen is het gebeurd.

De rest van de kas, nog eenige guldens nam ik mee en liep regelrecht naar het station. 'k Herinner me niet, wat ik onderweg gezien heb, of ik wat gezien heb.

Ik nam een enkele reis en een kwartier later zat ik op den trein naar Antwerpen.

O, in dien trein. Als hij stopte sprong ik op.

Te Rozendaal stonden twee rijksveldwachters. Wisten die van mijn vlucht en mijn daad? 't Moest wel. Ze hadden zeker telegraphische mededeelingen. Ze stapten in den trein. Ik viel in een hoek, wierp de jas over mijn hoofd en hield me slapende.

Zoo kwam ik in Antwerpen.

„Waarom was je naar Antwerpen gegaan en niet naar Amerika?” vroeg Wouter, wiens belangstelling voor het avontuurlijke verhaal thans grooter was dan zijn medelijden met Jaap.

„'k Wist, dat Struyck er woonde. Hij was looper geweest op ons kantoor. Kort na mijn komst had hij dit verlaten en was naar Antwerpen, zijn geboortestad, getrokken, waar hij een krantenhandel zou beginnen. Bij hem dacht ik werk te vinden.”

Jaap zweeg even.

„Dacht je niet aan je ouders, Jaap?”

„Ja, zooveel, zooveel. Ik schreef hun uit Antwerpen een brief en smeekte hen mij te vergeten, voor altijd te vergeten. In Antwerpen vond ik Struyck dadelijk. Hij zat in een kiosk op het stationsplein. Ik groette hem, hij herkende mij onmiddellijk.

Ik gaf hem de hand en vroeg, zonder verder nadenken om een baantje,

„Een baantje?” vroeg hij, ik hoor het hem nog zeggen op killen, arglistigen toon. „Een baantje? Weggejaagd uit Rotterdam? lange vingers gehad?....

Ik kon niet antwoorden, stamelde verward enkele woorden, doch toen ik hem keek in de arglistige, wreede oogen, rende ik weg, als een schuwe, opgejaagde hond.

Drie dagen zwierf ik rond. Het meest was ik bij de schepen; meestal sliep ik onder den blooten hemel, zonder dak — zonder iets. Ik bood overal mijn werk aan, doch op de schepen, aan de kade, konden ze mij, tener kereltje van zestien jaar, niet gebruiken. O, die dagen van zwerven, Wouter, met aldoor de gedachte in je hoofd aan je daad, aan je vader, aan je moeder....

En die angst voor de politie, voor de gendarmen!

En dan altijd alleen, alleen! Zonder vriend — zonder lotgenoot — zoo hulpeloos tusschen die duizenden menschen, die me allemaal vijanden toeschenen, kwaad willende vijanden. De dagen waren wreed en ook de avonden. Als ik 's avonds

de hel-blauwe avondhemel zag over de haven met zijn woud van masten, waaraan de wimpeltjes flauwtjes wapperden en ik zag de sterren komen, vriendelijk tinkelend.... die kleine, goedige, vreedzame lichtjes, die me maar aldoor herinnerden aan thuis, en ik hoorde het water klotsen tegen den kaaimuur, zoo droevig een-tonig, dan waren er oogenblikken van zoo groote vertwijfeling, dat ik wel in 't water had willen springen, om rust te vinden.... om te vergeten, er in te springen uit slapte.... van ellende...."

Jaap had schreiend gesproken — Wouter snikte.

„Jaap, Jaap, Jaap,” barstte hij eensklaps uit, „o, Jaap, Jaap.”

„Wil ik maar niet meer vertellen, Wou?”

„Ja — jawel, Jaap.”

Deze zuchtte diep. Toen vervolgde hij :

„Ik moest toch eten en dus ging ik na drie dagen weer naar Struick en verkreeg werk. Hij nam me aan voor den krantenverkoop op het station en in de hoofdstraten der stad.

Nu schreeuwde ik dagelijks mijn keel heesch langs de portieren en door de straten. En op een van die dagen zag ik mijn vader. 't Was in een der hoofdstraten.

Hij was dicht bij, toen ik hem zag.

Vader zag bleek.... Met beide handen vooruit kwam hij op mij toe.... Hij beefde....

„Jaap,” sprak hij met een diepe stem, „Jaap, mijn jongen.”

Even keek ik vader aan, maar ik meende een zoo groot verwijt, een zoo vernietigde hoop en levenslust in zijn oogen te lezen, dat ik angstig wegvluchtte.

Nog één keer hoorde ik zijn smartelijken roep : „Jaap....”

Toen was ik in de menschenvolte verdwenen.

En langzaam, langzaam en geleidelijk ben ik mijn ouders gaan vergeten — geloof ik.

Geloof ik.... en toch.... er zijn vele oogenblikken geweest.... en ik heb ze nog dikwijls, dat ik maar één gedachte, één verlangen heb : mijn ouders weer te zien en van hun lippen het vergevingswoord te hooren.

Maar, laat ik verder vertellen.

Toen ik mijn vader ontvlucht was, had ik, niet wetende, wat ik deed, de couranten weggeworpen, zoodat ik niet meer naar Struick terugdurfde. Dus bleef ik weer zwerven door de straten en langs de haven en verdiende nu met dit dan met dat wat geld.

Pakjes dragen — kruien — den weg wijzen, — met alles.

Eens op een dag, 't was niet ver van het station, zag ik een heer uit de tram springen. Hij wilde blijkbaar den trein naar Holland halen, want haastig sprong hij uit de tram en liep gejaagd voort.

Ik zag, dat, op 't oogenblik, waarop hij van de tram sprong, iets uit zijn jaszak viel en haastte mij het op te rapen.

't Was een portefeuille.

„Hei, mijnheer,” riep ik, „hei!”

He hoorde mij schreeuwen en bleef staan.

Ik toonde hem de portefeuille.

Met beide armen vooruit kwam hij op mij toe.

„Kerel,” zei hij, en er jubelde iets in zijn stem, „wat heb je me daarmee een dienst gedaan.”

Hij opende de portefeuille en snuffelde haar door. „Er is niets uitgevallen,” zei hij. „Kerel, wat maak je mij gelukkig. Als ik die was kwijtgeweest! — Och, veel geld zit er wel niet in, maar veel schetsjes, die voor mij van groote waarde zijn.”

En terwijl hij zoo sprak, reikte hij mij een

briefje van vijf en twintig gulden met zijn kaartje.

VAN BERGEN

Journalist

Den Haag.

stond er op."

„Jaap, Jaap," schreeuwde Wouter eensklaps, „ben je gek, Jaap. Stond dat er op? Van Bergen, Journalist, Die ken ik, Jaap, die ken ik! Vast ken ik dien! Dat is die mijnheer, dien ik zoo vaak gezien heb, in de tram, op 't strand, op straat, in school!"

„Zoo," antwoordde Jaap, op een toon, alsof hem dit geen belang inboezemde.

„Maar dat vind ik interessant," riep Wouter teleurgesteld. „Jij niet?"

„'k Heb zooveel lui ontmoet en zooveel dingen meegenaakt," antwoordde Jaap.

„Als je dien mijnheer terug zag, zou je hem dan kennen?"

„'k Denk het wel," antwoordde Jaap, „Hij was lang — zwarte snor — bleek — —"

„'t Is hem," antwoordde Wouter, „'t is hem vast. Willen we hem samen eens bezoeken?"

„Mij goed, waar woont hij?"

Dat wist Wouter zelf niet.

„Jij bent ook een type,” lachte Jaap. „Je praat van bezoeken en weet niet eens, waar die mijnheer woont. Enfin.”

„’k Zie hem nog wel eens,” zei Wouter, „wacht maar. Vertel maar verder.”

„Nu had ik vijf en twintig gulden,” ging Jaap verder. „Dat is wat. Vijf en twintig gulden, als je dagen lang hebt moeten scharrelen en als je dagen lang weinig en slecht eten en drinken hebt gehad.

Dat voelde ik toen zoo hevig, zoo hevig. Ik kwam voorbij een restaurant: ik rook de heerlijke, prikkelende geur van bradend vleesch — ik werd als dol. — Wat zou ik toen niet gedaan hebben voor een maal! Zonder me te bedenken stapte ik naar binnen.

Er zaten veel menschen. Ik ging aan een tafeltje zitten en bestelde een glas bier.

Een kellner verscheen. ’k Zie hem nog voor me.

Toen hij bij me stond, zei hij: „Dit is geen restaurant voor jou; maak, dat je er uit komt.”

„’k Heb geld,” zei ik en toonde hem haastig het briefje.

Hij lachte smadelijk.

„Verteer dat maar op een geschikter plaats.
Er uit !”

Ik werd woest.

„Geef je me een glas bier of ik....”

En dreigend hief ik mijn vuist tegen hem.
Hij week een paar stappen terug, maar onmiddellijk schoot een zestal andere kellners toe, die me beetpakten en de straat op gooiden.

Binnenin lachten allen schaterend.

En o, toen ik opstond van de straat, waar ze me neergegooid hadden, toen ik daar machteloos stond tegenover hun hoongelach, toen kreeg ik plotseling een gevoel van haat in me, haat tegen de heertjes, die zelf lekker eten en drinken, en lachen om een armen drommel, dien men belacht, als hij zonder eten op straat wordt gegoid.

En dien haat heb ik lang, heel lang gehouden ; die had ik nog, toen ik jou in de mallemolen helpen wou. Uit mijn haat groeide de vechtlust, vechten tegen allen, die de macht hadden en het geld.

En o Jaap, dat is zoo dom geweest. Nu, nu eerst zie ik dat in. Nu ik bij je vader ben. Toen ik de eerste maal komen zou, kwam ik niet. Waarom ?

Och, om verschillende redenen. Maar nu ik je vader heb leeren kennen, je vader die macht heeft over veel knechts en een flinke zaak heeft en ook veel geld en nu ik hem heb leeren kennen als een braaf, een edel mensch, die graag den arme helpt, ben ik van mijn vooroordeel genezen.

Het is dom en wreed, wat ik gedaan heb. 'k Zal 't ook nooit weer doen.

Maar vooruit, laat ik met mijn verhaal verder gaan. Na veel ruzie-dagen in Antwerpen was mijn geld op. Daar stond ik weer, berooid van alles en moe, o zoo moe. Ik weet niet, hoe het kwam, maar 'k verlangde zoo naar buiten. Ik wilde het stadsgewoel uit, ik wilde naar de velden, de vrije, ruime velden — ook om weer frisch en gezond te worden.

En een heel onverwachte gelegenheid bood zich om weg te komen.

Op een dag bracht ik een hollend paard tot staan. 't Holde voor een sjees, waarop een boer zat. 'k Weet nog niet, hoe ik het gedurfd heb. Maar 't is kwaad vechten met iemand, die zijn leven moe is, zeggen ze wel. Zoo zal 't met mij ook wel geweest zijn.

Hoe 't ook is, ik bracht 't paard tot staan.

„Wat was die boer blij.”

Hij wou me geld geven ; hij trok zijn groote, groene beurs al uit den zak.

„Ik wil geen geld hebben,” zei ik. „Geef me maar werk op je boerderij.”

„En je ouders ?” vroeg hij.

„Die zijn dood,” loog ik.

„En je familie ?”

„'k Heb weinig familie en die woont in Holland.”

„Best, best,” zei de boer. „Je hebt me daar net een fijne dienst bewezen ; stap maar op.” Ik stapte op en reed mee.

Zoo kwam ik op de boerderij.

In 't begin ging het daar best. De boer en de boerin en ook de knechts en meiden mochten me graag.

En 's avonds had ik heel wat te vertellen.

Op den dag zwierf ik met de koeien rond. 'k Was aanvankelijk nog te tener voor het boerenbedrijf.

Ik kreeg goed eten ; de lucht deed me ook goed. Na ruim een jaar was ik een pootige kerel geworden.

Daar in de eenzaamheid van den dag en onder

den wijden, verren hemel, en op de stille hoeve, en op de mooie, droomerige zomeravonden onder de populieren, voor de boerderij — rijpte een plan in me.

Ik wilde terug naar huis, terug naar Rotterdam.

Nu werd de eenzaamheid, de stilte, de rust me weer te angstig.

O, een arme zwerver vindt nergens rust. Ik weet het.

Op een avond zag ik een troepje kermisgasten langs de hoeve trekken.

Die zwervers bekoorden me. Hoorde ik niet bij hen. Was ik niet als zij. Wie weet, wat zij geweest waren, vroeger.

Zonder me te bedenken, pakte ik mijn boeltje en ontvluchtte stil de boerderij.

Spoedig had ik de kermisreizigers ingehaald en vroeg, of ze me gebuiken konden. Ik wilde mee zwerven.

Ze keken raar op. Doch, bemerkende, dat het me ernst was, overlegden ze even — en ze vonden het goed.

Van nu af aan begint weder een nieuw zwerversbestaan.

We trokken van 't eene dorp naar 't andere en wat deed ik al niet.

Op de kermissen speelde ik voor clown en als er geen kermis was, waarheen we konden trekken, verdiende ik geld met ketels lappen en manden maken.

Ik kan 't je allemaal niet vertellen.

O, de angst toen we de eerste keeren in Nederlandsche dorpen kwamen, ook zelfs te Delft.

Maar, hoe zouden ze me herkennen. Ik was zoo groot geworden en had een snor gekregen en daarbij, ik was kolossaal dik en zwaar geworden

't Was een zootje, dit gezelschap! O, Wou, als ik er nu nog aan denk! Ik deed met alles mee — dronk mee — vloekte — en maakte ruzie. —

Maar eenmaal heb ik mijn vader gezien. —

Jaap zweeg een heele poos.

Maar eenmaal. 't Was in Rotterdam — even keek vader me aan — hij herkende me niet. —

O, Wouter, jà, dat was vreeselijk. — Hij was oud geworden. Hij liep gebogen. — Misschien was hij ook wel moe. — Gek, hè, even keek vader nog om. Zou hij iets in me gezien hebben, dat hem herinnerde aan zijn — kind. Ik ging er weer gauw van door. Hij was zoo oud geworden, Wou, zoo oud, — zoo vreemd — zoo krom."

En Jaap barstte in een snikken uit, waaraan geen einde scheen te komen.

En Wouter schreide ook.

„Jaap,” zei Wouter na eenige oogenblikken, „wou je liever uitscheiden met je verhaal?”

„’k Ben klaar, je weet alles. Alleen nog één ding.”

Bij ’t kermisgezelschap was een jonge, flinke kerel met twee lieve kindertjes, wier moeder dood was. Hun oude grootmoeder was ook bij de troep, de moeder van hun vader. ’k Heb altijd veel van kinderen gehouden, van alle kinderen, en van die twee kleintjes ook. En op een keer, we waren weer de grens over getrokken, gebeurde iets vreeselijks.

Er was geen eten ; we konden niets verdienen. De boeren, bang voor zoo’n troepje, als wij waren, hadden geen manden te vlechten en geen ketels te boeten. En de kindertjes schreiden van honger.

Toen zei de vader der kleintjes, die ’t niet langer kon aanzien, dat zijn stumpers schreiden van honger — ’t ging ook mij door ’t hart — „hoor eens, kindertjes, gaan jelui er maar eens op uit. Ze zullen jelui niet van de deur jagen.

Ga naar die boerderij daar en vraag om wat brood !

Wil je dat ?

„Ja,” zei de oudste en ze vatte de jongste bij een handje en samen stapten ze 't erf op van den boer.

'k Zie ze nog gaan, die twee hongerige, lieve kleintjes. Hand in hand — dicht tegen elkaar aan. — 't Was koud, bar koud. De wind woei hun ijle kleertjes op.

Ze waren dicht bij de achterdeur. De knecht deed die juist open en stapte naar buiten.

De kleintjes, hem ziende, staken hun handjes uit.

De knecht dreigde.

„'t Erf af, kleine schooiers,” schreeuwde hij.

De kindertjes bleven smeecken.

Hij dreigde woester — ze smeekten maar door. Toen sloeg hij ze.

Dat zag de vader. Hij vloog 't erf op. Ik hem na. Hij was er eerder dan ik. Een gevecht ontstond. De boerenknecht trok zijn mes — en stak den vader der kindertjes dood.

O, dien morgen, Wou ?

Hij lag daar te sterven, zijn brekend oog op zijn kinderjes.

Hij wenkte mij. Ik knielde voor hem neer.

„Jaap,” fluisterde hij met gebroken stem,
„jij — bent — goed — zorg jij voor — mijn
kindertjes.”

Toen stierf hij.

Jaap snikte weer.

„En die kindertjes?” vroeg Wouter gejaagd.

„Ik heb voor beide gezorgd, tot voor korten
tijd. Toen heeft je vader. —

„Jaap die twee kindertjes — die oude vrouw —
zijn dat....” —

„Ja, Wouter. De oude vrouw, Weerstens met
de twee kleintjes, die je brave vader zoo afdoend
heeft geholpen, zijn de oude grootmoeder uit
de kermistroep en de twee kindertjes van dien
ongelukkigen vader.”

Langen tijd bleef 't stil in 't vertrek.

De avond was gevallen.

De lantaarn voor de deur verlichtte wazig
de kamer. In elkanders oogen zagen Jaap en
Wouter de tranen glimmen.

„Jaap, Jaap, riep Wouter eensklaps, en hij
vloog op zijn vriend toe en drukte diens handen,
„Jaap, wat ben je goed geweest.”

En toen antwoordde Jaap ernstig: „Ik heb

weer rust — rust, Wouter. Die heb ik hier gekregen — bij je vader en moeder — en bij jou. En nu heb ik nog één wensch — ik wil mijn vader en moeder zien en hen om vergiffenis vragen. Ik voelde al dagen lang die behoefte en nu, nu ik voor 't eerst alles, alles heb verteld, is sterker dan ooit de behoefte in me mijn vader — de hand te drukken — en mijn moeder.....—

O Wouter, Wouter, Wouter.”

In 't volle licht der lantaarn zagen beide vrienden elkaar nu lang sprakeloos aan.

Langs het raam zong een jongen een vroolijk lied.

HOOFDSTUK VIII.

„Vader ik heb eergisteren een rekening voor u betaald en zeven en zestig en een halve cent fooi gekregen. Als-t-u-blijft, vader.”

Wegerif zat in zijn leuningstoel en las de courant en blies de rookwolkjes weg in het vertrek.

Kleine Dora speelde op den grond en liet haar blijde lach-geluidjes klinken.

Moeder las een boek, gezeten aan de tafel voor het koffieblad.

„Ik dacht, dat je voortaan je geld zelf wilde bewaren, Wou.”

„Ja, vader, dat wilde ik ook, maar nunietsmeer.”

„Waarom niet, Wouter?”

Even zweeg Wouter. Hij wist niet, hoe te beginnen.

Eindelijk zei hij : „Vader, weet u alles van Jaap?”

Verbaasd keek vader op.

„Alles ?” herhaalde hij, „wat bedoel je ?”

„Jaap heeft me gisteren zijn geschiedenis verteld. Kent u die vader ?”

Moeder, die 't gesprek gevolgd had, was opgestaan en bleef dicht bij Wouter staan.

„Heeft Jaap je zijn geschiedenis verteld,” herhaalde vader zacht. „Zoo, nu begrijp ik, waarom jullie beiden gisteravond bij onze thuiskomst zoo vreemd-stil waren en zoo geheimzinnig lachten tegen elkander.”

„Kent u zijn heele geschiedenis, vader ?”

„Neen Wou, niet geheel. 'k Weet alleen van zijn ongelukkigen val te Rotterdam en zijn verdwijnen, 'k weet ook van de smart zijner ouders.”

„Vader, waarom heeft u Jaap er nooit over gesproken eens naar zijn ouders te gaan ?”

„Dat zou verkeerd van me geweest zijn, Wou. Zoodra Jaap de behoefte naar zijn ouders terug te keeren of eens naar hen toe te gaan, zeer sterk gevoelt, gaat hij, eerder niet.”

„Jaap wil gaan, vader.”

„Heeft hij het zelf gezegd, Wou ?”

„Ja, vader.”

„Het doet me plezier voor Jaap en voor zijn

De boerenknecht trok zijn mes . . . . Pag 177

ouders,” antwoordde vader verheugd, „heel veel plezier. Jonge, dat is een blijde tijding. Wat zullen die brave zielen blij zijn, als ze den verloren zoon weer hebben in hun huis !”

„En wat heeft Jaap je verteld ?”

„Alles, vader, zijn heele levensgeschiedenis. O, vader, die is zoo mooi, zoo boeiend en zoo droevig. Vader, ik hou zooveel van Jaap.”

„Mooi zoo, Wou, en vertel ons ook eens ervan.”

En toen vertelde Wouter, en met klimmende verbazing hoorden zijn ouders het verhaal aan en toen Wouter vertelde van de geschiedenis met mijnheer van Bergen en die met het oude vrouwtje en de twee kinderen riep vader : „Prachtig, prachtig 't Lijkt een roman, en nog wel een avontuurlijke. En toch is 't gebeurd, echt gebeurd. Ja, ieder menschenleven, zoo rijk aan toevalligheden zou waard zijn geschreven te worden.”

Die vreemde, raadselachtige mijnheer, die zoo veel belang in jou stelt, heeft Jaap dus reeds ontmoet en een dienst bewezen, terwijl die oude vrouw en de twee kindertjes een maal met hem reisden in een kermistroep.

„Waar is Jaap ?”

„'k Weet 't niet vader.”

„Maar nu begrijp ik nog niet, waarom je dat geld niet zelf wilt bewaren.”

„Dat vergat ik nog te vertellen, vader.”

Om lid te kunnen worden van een voetbalclub heeft Jaap....”

Het woord dat volgen moest, wilde niet komen.

„Ik begrijp je,” zei vader. „Ik zal het geld wel voor je bewaren en als je nu ook van je weekgeld wat spaart, kan er na enkele jaren wel zoo'n aardig sommetje zijn, dat je eens een reisje kunt maken.”

„Met Jaap, vader!”

„We zullen zien,” antwoordde vader. „Ah, daar hebben we Jaap.”

Jaap kwam voorbij 't raam, stak den sleutel in 't slot, opende de deur en stapte een seconde later de kamer in.

Moeder schonk hem een kop koffie.

'k Ben bij de oude vrouw geweest. O, ze maakt het zoo goed. En de kindertjes ook. Jonge, jonge, die stumpers van vroeger.”

'k Heb van ze gehoord Jaap,” zei Wegerif. „Wou heeft me 't een en ander verteld.”

Jaap kleurde even. Hij voelde een licht verwijt in deze woorden.

„'k Ben blij voor jullie,” ging vader voort, „dat je 't zoo goed kunt vinden en — zoo vertrouwelijk spreekt.

„Och,” antwoordde Jaap, „ik praat niet graag over mezelf. En daarbij, och, daar moet nou juist gelegenheid voor wezen en toen we hier gisterenavond zoo gezellig zaten te schemeren, kwam ik los. 'k Had 't Wouter eigenlijk al beloofd, 's middags op het kantoor.”

Even zweeg Jaap.

Van dit zwijgen maakte vader gebruik om het gesprek op den raadselachtigen vreemde te brengen. „'t Is merkwaardig,” zei Vader, „dat jij dien mijnheer van Bergen ook al eens ontmoet hebt. 't Schijnt, dat die overal zit.”

„'k Geloof het ook,” lachte Jaap. „Dat is te zeggen, ik zou hem wel eens terug willen zien. 'k Ben benieuwd, of hij me nog kennen zou.”

„Ik zal hem wel eens zoeken,” antwoordde Wouter. „Och, als ik een morgen in de stad loop, vind ik hem vast. En dan breng ik hem mee; is 't goed, vader?”

„Best,” antwoordde deze, „die mijnheer boezemt me wel belang in. Wat stond er op zijn kaartje?”

„Journalist,” antwoordde Jaap.

„Ah, dan is een deel van het onverklaarbare opgehelderd,” antwoordde vader. De heeren journalisten zitten overal ; nu hier, dan daar.”

„Die oude vrouw Wiertz, Jaap, welken leeftijd heeft die toch.”

„Och mijnheer, ze leek oud. Toch was ze een stevige vijftiger. Maar dat leven in de kermis-troep is afmattend. Daar zijn te veel dagen, dat je honger lijdt, te veel nachten, dat je bibbert van koude. Wat heb ik met die oude ziel niet te doen gehad en met die twee bloedjes van kinderen, die daar zoo onverwachts hun vader verloren.”

„Vijftig,” herhaalde vader.

„En haar zoon, hoe oud was die, toen die noodlottige steek een eind aan zijn leven maakte ?”

„Een jonge kerel van zes en twinitg jaar, ja, 't was verschrikkelijk.”

„O, maar de oude vrouw zoudt u niet terug kennen, misschien. Die is heelemaal opgefleurd, heelemaal jong geworden. U zult ze vandaag nog zien.”

„Vandaag nog ?” vroeg moeder.

„Ja, ik zal 't maar zeggen : of u vanmiddag niet voor twee uur uit wil gaan. Ze wil hier komen.”

„Best,” zei vader, „ik ben benieuwd haar te zien.”

Dien middag kwam vrouw Wiertz ; ze had de twee kindertjes bij zich. De kleintjes droegen een klein bloemenmandje met bloemen gevuld, die zij aan Wouters moeder aanboden. De oude snikte ; Jaap kreeg tranen in zijn oogen.

’t Was een aandoenlijk gezicht ; twee kleine stumpers, maanden geleden pas als ten doode gewijd, bleek en verkleumd, met ingevallen wangetjes, nu twee flinke, blije, lachende kinderen. En dat was door Wouters vader.

Wouter keek vader aan met een stillen trots.

De oude vrouw vertelde van haar vreugde. „Wie had ’t kunnen denken, tjonge, tjonge,” zei ze, en ze streelde de twee blonde kleintjes. „Dat had hun vader eens moeten zien, mijnheer.”

„Een treurig geval met hun vader,” zei Wegerif.

„Och, u weet er van, mijnheer, van Jaap, ’k begrijp het. Ja, ja, treurig, heel treurig. Och, hun vader was zoo goed. Hij was gek op zijn kleintjes. Ook al een droevige geschiedenis, hè mijnheer ?”

„Dat weet ik niet,” antwoordde Wegerif.

„Jaap heeft me zijn geschiedenis niet verteld.”

„Vroeger had hun vader een goede zaak in galanteriën in een klein stadje. De zaken gingen goed. Daar kwam een groote onderneming in dezelfde stad in dezelfde waren. Met den dag ging de zaak minder. O, 't was zoo naar voor mijn zoon. Hij werd baloorig. Hij ging drinken. Ja, hij had 't niet moeten doen, 't is waar. Maar och, mijnheer, armoe is zoo hevig. En als je dan de kindertjes aanziet.... zijn vrouw stierf ook in die dagen.... Alles was spoedig op.... Hij moest vertrekken.... En wat had de stumperd om van te leven? — Niets dan de liefde voor zijn twee jongens. En daar betalen de menschen niets voor. Ik had ook niets. 'k Woonde bij m'n zoo'n in. Ik trok mee. 'k Ben overal met hem meegegaan, Samen hebben we gezworven. De stumpers, de stumpers! En nou is hun vader dood! Had hij dit nou eens beleefd, Jaap. Beleefd.... door jou!”

Zoo sprak die oude, nu weer jonge vrouw.

„Maar niet getreurd,” zei ze ten slotte, „God heeft alles weer ten beste gekeerd.”

Nadat de kindertjes een glaasje melk gedronken en een koekje gegeten hadden en de vrouw

een kop koffie had gebruikt, ging het drietal naar huis.

„Jaap,” zei vader, toen ze weg waren, „wat een heerlijk gevoel voor jou kerel, dat door jou alles zoo is gelooopen.”

Jaap kreeg een kleur en zei niets.

Hij scheen te denken. Een diepe rimpel legde zich tusschen zijn oogen.

„Mijnheer,” verbrak hij eindelijk de stilte, „ik wou u wat zeggen. Nu ik het geluk zie van die vrouw en die kindertjes, nu denk ik, en zoo vele dagen heb ik er al aan gedacht — aan — mijn ouders. Ik zou zoo graag weer naar hen toe gaan. Jaren lang heb ik geaarzeld, telkens gemeend ten minste, dat ik hen vergeten had. Maar — dat is niet zoo. Telkens weer komt 't oude heimwee weer in me, het heimwee hen weer te zien. Soms ben ik bang, als ik er aan denk. Bang ze te zien.

Ik denk dan, dat ze me zullen aanzien met verwijt, dat ze me zullen wegstooten. Maar.... dat zal toch niet, mijnheer.”

„Kijk eens, Jaap,” zei Wegerif, „dat kan nooit. „Ik heb er nooit met je over willen spreken. Ik meen, dat dit verkeerd zou geweest zijn.

Zoo iets moet voortkomen uit den mensch zelf. Gevoelt hij behoefte tot vergeving, tot wederzien, dan komt de daad vanzelf. Nu jij er over spreekt, zeg ik :

„Jaap, hoe eer, hoe beter. Hoe? Vind-je 't goed, dat ik je ouders opzoek en hen voorbereid, op wat zal gebeuren? Ik vind dit beter, dan wanneer jij zelf gaat. De schrik, door 't onverwachte wederzien veroorzaakt, zou hen wel eens te erg kunnen treffen. Vind jij ook niet.”

Jaap dacht even na.

„'t Is goed, mijnheer,” zei hij. „Wanneer zult u gaan?”

„Zou ik 't vandaag nog niet doen, Jaap?”

„Vandaag...? Goed mijnheer, ja, vandaag nog.”

„Moeder, dan maar gauw aan 't eten. Na 't eten ga ik dan onmiddellijk op reis.”

Moeder knikte, en ging naar de meid, om haar te zeggen, dat ze voort moest maken met de maaltijd.

Dat gaf dien middag een spanning in het gezin van Wegerif.

Jaap was zenuwachtig. Hij was nergens en overal. Van den tuin liep hij in de kamer en

van de kamer naar den tuin. Honderd malen nam hij de kleine Doortje op zijn knie en honderd maal zette hij haar weer neer.

't Werd zeven — acht uur en nog was vader niet terug.

't Was negen uur geworden.

De lamp was aangestoken.

Men maakte allerlei gissingen.

Waren de oudjes misschien verhuisd, en had vader hun woning niet kunnen vinden.

't Was mogelijk.

Half tien.

De deur ging open.

Allen schrokken.

Jaap werd bleek.

Er klonken stappen in de gang. Vader was dus niet alleen.

De deur ging open.

Eerst vader.

„Kom binnen,” klonk diens stem gedempt.

Daar kwamen Jaaps ouders binnen.

Jaaps vader bleef staan.

Hij zag Jaap aan.

„Jaap,” zei hij zacht.

„Vader.”

Doch moeder, die arme moeder zag pas haar kind, of ze liep op hem toe en nam hem in haar armen.

„Jaap, Jaap, Jaap,” riep ze smartelijk.

„Moeder, moeder.”

Wouter bleef op een afstand staan, diep geroerd.

Zijn moeder schudde weemoedig het hoofd.

Zijn vader keek ernstig.

„Jonge, jonge,” kreet eindelijk Jaaps moeder, „jonge, vraag je vader om vergeving.”

En met zachten drang duwde ze Jaap naar zijn vader toe.

Voor zijn vader bleef hij staan — een oogenblik.

Toen stak hij zijn hand uit.

„Vader,” zei hij zacht, „vader.”

Een oogenblik bleven de lippen van den vader gesloten. Doch, daar eensklaps riep hij zoo smartelijk-gelukkig : Jaap, Jaap, mijn jonge.” En toen snikte de arme man.

Zijn vrouw ging voor hem staan.

Zij legde haar hand op zijn schouder en zei zacht :

„Vader, vergeef Jaap alles. Toe vader, toe !”

„k Heb hem vergeven, alles, alles,” snikte

de arme man. En hij stak wederom zijn bevende hand naar Jaap uit.

Jaap vatte zijn hand.

„Vader,” zei hij weer.

Toen was 't weer stil in 't vertrek.

„Menschen,” sprak Wegerif toen, want hij wilde er einde maken aan dit tooneel van smarte en droefheid, „menschen, ga zitten. Kom!”

En hij reikte allen een stoel.

En toen ze gezeten waren, zei hij : „Ziezoo, nu alle sombere gedachten weg uit ons hoofd. We weten en kennen de vreugde der ouders, toen hun verloren zoon terug was. Welnu, laten wij nu ook vroolijk zijn. God heeft alles weer ten beste gekeerd. Zouden wij dan allen niet blij zijn?”

De beide ouders keken Wegerif aan en glimlachten.

„Zoo is 't goed,” zei deze. „Kom, moeder, schenk eens thee. Dat zal ons goed doen.”

Die opgewekte, opbeurende toon van vader deed allen goed.

En terwijl moeder thee schonk, bleven de oudjes en Jaap elkander maar aankijken.

„Jongen, jongen,” zei moeder telkens, die haar stoel vlak naast dien van Jaap had gezet.

„Wat heb je ons gelukkig gemaakt.”

En toen sprak Jaap ten laatste. „Vader — moeder — al ons geluk hebben we te danken aan.... aan....

Zijn stem trilde.

„Nee, niet doen,” zei Wouter.

„Aan hem, aan hem,” riep Jaap toen, op Wouter wijzende, „en aan mijnheer Wegerif.”

„Kom, nu praten we daarover niet meer,” zei vader. „We zijn allen blij en gelukkig en dat is 't voornaamste. Nu heb ik nog een voorstel. Jelui wilt samen praten, veel praten, dat begrijp ik. Je bent nu eenmaal hier en blijft hier. Moeder, wij gaan uit met Wouter. Over een paar uur zijn we thuis. Vin-je dat goed.”

Moeder begreep haar man dadelijk.

„Ja, we gaan wat uit,” zei ze, „Jaap is thuis, dus ons Doortje is goed bezorgd.”

Jaap en zijn ouders begrepen alles.

Vader Wegerif, moeder en Wouter gingen uit.

Ze wandelden naar de stad, onderweg druk sprekende over het gebeurde.

„Wat zou er van zoo'n kerel terecht zijn gekomen,” zei vader, „als wij hem niet ontmoet hadden. Wouter, jongen, denk aan dit feit je

heele leven. Als je ooit een armen kerel ontmoet, tracht hem overeind te zetten — met verstandige hulp. Smalend iemand in de goot te laten liggen is zoo gemakkelijk — den staf te breken over een armen verdwaalde even gemakkelijk — maar beter is het hem met verstandige hulp weer te maken tot een goed, braaf mensch.

Wouter zei niets, hij had zijn vader begrepen.

Ze waren de Groenmarkt in den Haag genaderd.

„Vader !” riep Wouter opeens.

Zijn vader schrok ervan.

„Jonge, wat is er !”

„Vader, daar is hij weer.”

„Wie, jongen ?”

„Mijnheer van Bergen, vader.”

Wouter noemden dien naam zoo luid, dat de heer van Bergen, die rustig liep te wandelen, omkeek.

Wouter groette.

De heer van Bergen bleef staan.

De heer van Bergen kwam nader.

„Vader, hij komt.”

„Dag, mijnheer,” groette Wouter, toen de heer van Bergen genaderd was.

„Wel, Wouter, jij. Kerel, dat is ook toevallig.

'k Was juist van plan je morgen eens op te zoeken, en toen tegen Wouters ouders : „Pardon, mag ik me even aan u voorstellen. 'k Ben van Bergen.”

De drie groote menschen maakten kennis.

„'k Heb al veel van u gehoord, mijnheer,” zei Wegerif. „'k Zou haast zeggen, er ging geen dag voorbij, of ik hoorde Wouter van u vertellen. U begrijpt dus, dat ik het zeer interessant vind, met u kennis te maken.”

„'k Wilde juist uw zoon en u morgen eens bezoeken,” ging de heer van Bergen door. „Ik wilde u namelijk een voorstel doen met betrekking tot Wouter. Maar nu we elkaar zoo onverwachts zien, zou ik 't wel aardig vinden, wat rustig te praten. 'k Woon in 't Noord Einde. Loopt u even met me mee ?”

Het voorstel werd aangenomen en een paar minuten later zaten allen drie met den heer Wegerif in druk gesprek. En 't gevolg was, dat Wouter door dien mijnheer een betrekking kreeg aan een der grootste dagbladen, die in den Haag verschijnen.

„'t Is zijn toekomst,” zei de heer van Bergen. „Zijn aard — zijn versjes — zijn opvattingen — staan me daar borg voor.”

„'k Heb al lang over hem gedacht, doch wilde niet over mijn plan spreken, alvorens ik een voorstel kon doen.”

Vader had eerst vele bezwaren en moeder ook, doch het pleidooi overwon deze alle.

Ten slotte zei vader : „En nu heb ik nog een kennis van u in mijn huis. U zult hem niet meer herinneren.”

En vader vertelde alles.

De heer van Bergen was ten hoogste verbaasd.

„Die kerel weet niet, welk een dienst hij me heeft bewezen,” zei hij opstaande en een boek te voorschijn halende.

„Zie hier,” zei hij, „'t is een mijner boeken. Het verhaal speelt in België, in de Ardennen. In de portefeuille, die hij vond en me terug gaf, zaten de brieven met mijn vele aantekeningen; 'k had ze voor geen geld willen missen. En die man is bij u?”

Nu vertelde vader het heele geval.

„Ik kom hem vast morgen bezoeken,” zei de heer van Bergen, „en als ik wat voor hem doen kan...”

„Hij is bij mij in de zaak,” zei vader. „Ik hoop hem te houden en een kerel van hem te maken.”

„En als ik nu weg ga van 't kantoor,” zei

Wouter, „zou Jaap....

„Geen nood,” zei vader, „nu hij weer bij zijn ouders is, is 't schip in 't rechte vaarwater. Alles zal met Jaap nu weer ten beste keeren.”

Dezen avond zat Jaap met zijn ouders te midden van het gezin van Wegerif en er was in de harten van al de menschen een groote vrede, en vreugde en een stil rijk geluk.

NASCHRIFT.

Wie nu in den Haag komt en aan een der grootste dagbladen den naam vraagt van den directeur, zal door deze hartelijk ontvangen worden en hij zal zich gaarne voorstellen als Wouter Wegerif, den held van ons boek.

Jaap is nog altijd in de zaak van Wouters vader. Hij heeft trouw en eerlijk steeds zijn best gedaan en thans woont hij met zijn ouders, die nu een stillen, gelukkigen ouden dag hebben, in een klein, vriendelijk benedenhuisje in een der Duinoordstraten van den Haag.
